

Tehetségfüzet

4

TEHETSÉGFÜZET

4.

TEHETSÉGFÜZET

4.

Szerkesztették:

Borbás László
Csüllög Judit
Hadnagy József
Kvaszingerné Prantner Csilla
Simándi Szilvia
Verók Attila
Virág Irén

Eger, 2018

A kiadvány megjelenését támogatta:
az EFOP-3.4.1-15-2015-00003
„PéldaKép-p Szakmai Program
(Kapcsolatépítés, Kutatás, Hálózatosodás és Társadalmi
felelősségvállalás)
az Egri Roma Szakkollégium tagjainak munkájával”
című pályázat

ISSN 1589-0147

A kiadásért felelős
az Eszterházy Károly Egyetem rektora
Megjelent a Líceum Paletta gondozásában
Felelős szerkesztő: Harsányi Judit
Nyomdai előkészítés: Líceum Kiadó
Borítóterv: Lonsták Márton

Megjelent: 2018-ban

Készítette: az Eszterházy Károly Egyetem nyomdája
Felelős vezető: Kérészy László

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ	9
BAJCZÁR PANNA (Salgótarjáni Madách Imre Gimnázium) Niké	11
BERECZ ANTÓNIA (Miskolci Szakképzési Centrum Mezőkövesdi Szent László Gimnáziuma, Közgazdasági Szakgimnáziuma és Kollégiuma, Mezőkövesd) Legófilm	13
GÁL ANIELLA (Salgótarjáni Madách Imre Gimnázium) Reklámpszichológia	14
GÁSPÁR SAROLTA (Miskolci SZC Mezőkövesdi Szent László Gimnáziuma, Közgazdasági Szakgimnáziuma és Kollégiuma, Mezőkövesd) A játék szerepe a gyermeki személyiség fejlődésében	15
GÖRCSÖS ANNA HELGA (Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnázium, Miskolc) A könyvtár tanulást segítő szerepe egy középiskolás szemével	20
HOCK PETRA (Kossuth Lajos Evangélikus Gimnázium, Miskolc) Csillogó gyöngycseppek	25
JUHÁSZ ANNA, KAPÁSI FANNI, KOVÁCS EVELIN (Bajza József Gimnázium és Szakgimnázium, Hatvan) Társadalmi devianciák: droghasználat a hatvani középiskolások körében	26
JUHÁSZ KITTI KIARA (Dobó István Gimnázium, Eger) A migráció társadalmi vetületei. Mit tehetünk? Mit kell tennünk?	36

KALÓ DÁVID

(Dobó István Gimnázium, Eger)

Szülőföldem..... 40

KASPÁR GYÖNGYVÉR

(Madách Imre Gimnázium, Salgótarján)

Dornyay és én. A múzeum tanulást segítő szerepe

egy középiskolás szemével..... 41

KISS LILIÁNA

(Neumann János Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium, Eger)

Magány vagy közösség? A 21. század kihívásai 61

KOCSIS KRISZTINA

(Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnázium, Miskolc)

A játék szerepe a gyermeki személyiségfejlődésében.....66

KOJNOK PETRA

(Madách Imre Gimnázium, Salgótarján)

A helyi kulturális örökség jelentősége – az én városom .69

KONDRÁT NIKOLETT

(Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnázium, Miskolc)

A mese szerepe a gyermek személyiség fejlődésében..... 73

LÁZÁR ENDRE

(Miskolci SZC Szent László Gimnáziuma, Közgazdasági Szakgimnáziuma és Kollégiuma, Mezőkövesd)

Pillanatok 78

LENGYEL LILLA

(Miskolci SZC Mezőkövesdi Szent László Gimnáziuma, Közgazdasági Szakgimnáziuma és Kollégiuma, Mezőkövesd)

A középiskolások megpróbáltatásai – megoldási lehetőségek 80

LENGYEL NOÉMI

(Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnázium Miskolc)

A hegek legmélyén, avagy magány a mindennapokban..85

MÁTÉ ANDRE, DÓSA ANNA, LÓCZY ZSOLT, KARDOS BALÁZS (Dobó István Gimnázium, Eger) Az én századom – Egy folyó szemszögéből.....	89
NAGY ABIÁTA (Madách Imre Gimnázium, Salgótarján) Képriport	91
NAGY MARCELLA (Miskolci SZC Szent László Gimnáziuma, Közgazdasági Szakgimnáziuma és Kollégiuma, Mezőkövesd) A lovasterápia	93
NAGY RICHÁRD (Madách Imre Gimnázium, Salgótarján) A drift szépségei.....	98
PALKÓ LILI HANNA (Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnázium, Miskolc) Az alkoholizmus lélektani hatásai	99
PEJKÓ IMRE, LAKATOS BEATRIX, TÓTH RÓBERT, BECSE DONÁT (Árpád Vezér Gimnázium és Kollégium, Sárospatak) Arany TŰKÖRKép	102
POPOVICS MÓNICA (Neumann János Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium, Eger) Z generáció – Depressziós vagyok?.....	103
PINTÉR BOGLÁRKA, POSTA MIKLÓS ISTVÁN (Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnázium, Miskolc) A fiatalok attitűdje a mássághoz.....	109
POZSIK GÁBOR, KISBALI BENCE (Madách Imre Gimnázium, Salgótarján) Itt élek én... (videofilm).....	113

RADVÁNYI JÚLIA

(Miskolci Szakképzési Centrum Mezőkövesdi Szent László Gimnáziuma, Közgazdasági Szakgimnáziuma és Kollégiuma, Mezőkövesd)

Az én századom – Sportolás, fél egészség!..... 117

SÁRI BERTOLD JÓZSEF

(Neumann János Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium, Eger)

Az elmúlt öt évben történt fiatalkori bűnözés Egerben 118

SZABÓ ROLAND

(Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnázium, Miskolc)

Odafigyelünk másokra? 127

TÓTH BIANKA

(Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnázium, Miskolc)

A természet fényei 132

VÁMOS LILIÁNA

(Miskolci Szakképzési Centrum Mezőkövesdi Szent László Gimnáziuma, Közgazdasági Szakgimnáziuma és Kollégiuma, Mezőkövesd)

Miért tanulnak a mai fiatalok zenét?

Motiváció és szokások a komolyzene tanulása során... 133

VIDA JÓZSEF ANDRÁS

(Szerencsi Szakképzési Centrum Tokaji Ferenc Gimnáziuma és Szakgimnáziuma, Tokaj)

Az iskolai egyenlőtlenségek hatása a személyiség fejlődésére 140

Zenei szekció..... 146

GIBER TÍMEA

(Farkas Ferenc Zeneiskola, Dobó István Gimnázium, Eger) és

IRINYI ZENEI TEHETSÉGMŰHELY

(Irinyi János Református Oktatási Központ, Kazincbarcika)

ELŐSZÓ

Az egri Eszterházy Károly Egyetem hosszú ideje kiemelt figyelmet szentel a tehetséges hallgatók tudományos-művészeti munkájának, amelyet elsősorban a tudományos diákköri munka keretein belül végeznek. Emellett természetesen egyéb fórumok (konferenciák, kiállítások, koncertek, önképzőkörök stb.) is vannak, ahol a tehetségígéretes beszámolhatnak legfrissebb kutatási eredményeikről, bemutathatják legújabb képzőművészeti alkotásaikat, továbbá nagyobb közönség számára esztétikai és intellektuális szórakozást nyújthatnak újonnan komponált vagy újraértelmezett zenedarabjaikkal.

Az elmúlt években tehetséggondozó tevékenységünket azonban kiterjesztettük a középiskolás korosztályra is, mert hiszünk abban, hogy a tehetségekkel a felsőoktatásban sem lehet elég korán elkezdni a munkát, így a leendő egyetemista korosztályt is idejekorán be kell csatornázni a tudományos-művészeti tevékenységek színes felsőoktatási világába. Éppen ezért az egykori Eszterházy Károly Főiskola Tanárképzési és Tudástechnológiai Karán 2014-ben útjára indítottuk „Tehetségútlevelel” elnevezésű programunkat. A programmal az volt a célunk, hogy tehetséges középiskolás diákok útját egyengessük a felsőoktatás irányába, ahová egy „útlevelel”-lel kaphatnak bebocsátást és talán ösztönzést is, hogy felsőoktatási tanulmányaik idején figyelmüket a tudományos diákköri munka felé fordítsák. A program sikerét mutatja, hogy 2018-ban kisebb jubileumot ünnepelhettünk, hiszen az idén már ötödik alkalommal rendezhettük meg a közép- és a felsőoktatás között híd szerepet játszó programunkat – résztvevőinket egyre szélesebb földrajzi régióban megszólítva. Ebbe a tehetséggondozási és -azonosítási programba immár intézményünk szinte minden kara bekapcsolódott, így ebben az évben már az Eszterházy Károly Egyetem Pedagógiai Kara, Bölcsészettudományi Kara, valamint Gazdaság- és Társadalomtudományi Kara közösen szervezte a kötetben található írások szóbeli bemutatására szolgáló rendezvényt. Reményeink szerint a következő évtől a természettudományi és az agrár területek is aktívan képviseltetik majd magukat programjainkon.

Hosszas előkészítő munka eredményeként – amelybe az egyetem tehetségműhelyeinek hallgatói tagjait is bevontuk – immár ötödik alkalommal sikerült megszerveznünk a kezdetben „*Tudományról Diákoknak Kíváncsiságból – Tehetségútlevelel a felsőoktatásba*” fantáziánévvvel induló, mára azonban egyre inkább márkanévvé váló közösségi TDK-rendezvényt, megcélózva ezzel főként az Észak-

magyarországi régió középiskolásait. A rendezvényen a tehetséges középiskolások lehetőséget kaptak az érdeklődési területükhöz kapcsolódó esszé, tanulmány nyilvános szóbeli prezentálására, tudományos előadás vagy poszterelőadás formájában. Nagy örömünkre számos középiskolából – Egerből, Hatvanból, Kazincbarcikáról, Miskolcraól, Ózdról, Salgótarjánból, Sárospatakról, Szerencsről, Szolnokról és Tokajból – érkeztek pályázók, így az előzetes szakmai bírálatokat követően konferenciánkon összesen 95 tehetséges középiskolás kapott lehetőséget tudományos munkájának a bemutatására. Az idén már komoly- és könnyűzenét játszó, illetve előadó hallgatónk és zenekarunk is volt, ami még változatosabbá tette rendezvényünket!

Kiadványunkban ezeknek az előadásoknak, képző- és zeneművészeti alkotásoknak a legjavát válogattuk ki. Olyan pályamunkákat, amelyeket a tagozati zsűrik első, második vagy harmadik helyezéssel ismertek el. Annak érdekében, hogy mind a statikus képi ábrázolások, mind a mozgóképek, mind pedig a zenei produkciók élvezhetők legyenek, az érintett pályaművek rövid leírása mellé a szükséges helyeken linkeket, illetve QR-kódokat adtunk meg, hogy ezek segítségével mobil eszközein vagy asztali számítógépén bárki élvezhesse az alkotások nagyszerűségét. Az egyéb tudományos területekről érkező, írott szövegen alapuló pályaművek teljes szövegét közöltük, így kis kötetünkben jól látható, milyen széles körű a középiskolás diákok érdeklődési spektruma, amely a társadalom- és bölcsészettudományok, valamint a művészetek szerteágazó témaköreire terjed ki.

Ebben a *Tehetségfüzetben* abban a szellemben adjuk közre a pályamunkákat (szám szerint 34-et), ahogy a szóbeli bemutatókon is tettük: nem képezünk tematikus tagozatokat, nem alakítunk ki kategóriákat, hanem a szerzők betűrendjében közöljük az írásokat. Így a feldolgozott témák és megvalósítási formák színes, változatos kavalkádját kapja az olvasó, aki ennek a megoldásnak köszönhetően talán kedvet kap olyan írások elolvasásához vagy álló- és mozgóképek megtekintéséhez is, amelyeket a tematikus fejezetekbe rendezés alkalmával esetleg átugrana, vagy meg sem nézne.

A kiadvány megjelentetését az Eszterházy Károly Egyetem EFOP-3.4.1-15-2015-00003 „PéldaKép-p Szakmai Program (Kapcsolatépítés, Kutatás, Hálózatosodás és Társadalmi felelősségvállalás) az Egri Roma Szakkollégium tagjainak munkájával” nevet viselő pályázata tette lehetővé, amiért ezúton is szeretnénk köszönetet mondani.

A „Tehetségútlevél” program szervezői

BAJCZÁR PANNA

(Salgótarjáni Madách Imre Gimnázium)

Niké

Az előző tanévben is indultam fotóriportommal az egri Tehetségútlevel pályázaton, s pozitív, megerősítő kritikákat kaptam. Felkészítő tanárom biztatására most is indultam, de portrékkal. Céлом egyértelműen önmagam kipróbálása, kísérletezés egy számomra új témával.

Sokan nem is tudják, mit jelent ez a műfaj, a portré. Könnyű feladatnak tartják, mondván, ugyan már, mindenki készít az ismerőseiről képeket. Ezért nekem első dolgom volt, hogy utánanézzek, mit is jelent portrét készíteni. Megtudtam, hogy az emberfotózáson belül a portrézás a legnépszerűbb, viszont nagy kihívás. Az arc tartalmazza a legtöbb információt az emberről, tehát a látványt a lehető legjobban arra szűkítjük. A szemlélő ilyenkor a lényegre összpontosít: az emberi arcra és arra, amit az alkotó ki akar fejezni vele.

Tanulmányoztam Szipál Márton és Keleti Éva munkásságát, s nagyon megragadott az a véleményük, hogy mielőtt fotókat készítettek valakiről, előbb „bizalmi viszonyba kellett kerülni a modellel”. Akár több napig is beszélgetni vele, csak azután jöhettek a fotók. Ezért én is egy olyan alanyt választottam, akit régóta ismerek, könnyen egymásra tudunk hangolódni. Sopotnik Niké az osztálytársam és szívesen állt modellt nekem.

A képek egy része még szeptemberben, kellemes, napos, koraőszi időben készült, jó fényviszonyok mellett, a szabadban, Salgótarján belterületén, egy periférikus részen. Más részük novemberben, sötétben, az esti órákban, kissé zord időben. Végül pedig vannak olyan portrék is, amelyeket Nikéék lakásában, egy panelben rögzítettünk.

Fotózásaink lényege a kísérletezés volt, többféle módon tartottam a fényképezőgépet. Készültek olyan portréfotók, amikben a modell kitekint a képről, illetve a modellre jellemző tárgyat vagy helyet mutattam be a háttérben. Minden fotó előtt átgondoltam, hogy milyen képkivágással érhetjük el a jobb hatást. Például a hintás kép esetében gondolkodtam az álló helyzeten, de végül úgy döntöttem, hogy az aranymetszés szabályainak megfelelően nem szűkítem le annyira a képet.

Amikor szabadban fotóztunk, közben folyamatosan ötleteltünk, milyen közegben jelenjen meg a kép tárgya, a modell. Első körben természetesen a környezeti elemek – fa, avar, kerítés, hinta stb. – adtak ihletet.

A benti képek egy fürdőszobában készültek, szándékosan művészi hatást akartam ezekkel elérni. A beállításokkal minél inkább a magány, a szorongás érzetét akartam közvetíteni.

Kísérleteztünk a smink felerősítésével is, egy szándékoltan eltorzított külsővel még erőteljesebb hatást elérni: felerősíteni a mondandót, a világ közönyét az ember magányával szemben.

A képek végül nagyon sokszínűek lettek: van közöttük kellemes hangulatú, de egészen nyomasztó is. Számomra az a portrékészítés tanulsága, hogy milyen összetett képet alkothatunk egy emberről egy portré-sorozat által. Úgy érzem, továbbléptem a fotózás terén azzal, hogy kipróbáltam magam a portrékészítésben is.

BERECZ ANTÓNIA

(Miskolci Szakképzési Centrum Mezőkövesdi Szent László Gimnáziuma,
Közgazdasági Szakgimnáziuma és Kollégiuma, Mezőkövesd)

Legófilm

A kisfilm legófigurákkal elkészített kétepizódos stop motion, melyet magam terveztem el, a készítésben asszisztált a testvérem. A két rész összesen 994 képből tevődik össze, melyeket a saját fényképezőmmel, egy Canon SX60 HS géppel készítettünk. A történet egy André nevű bűvárról és kalandjairól szól. Meseszerű, egyszerű cselekménye van, de izgalom is bőven akad benne. A történetben több helyszínen is megjelenik, melyeket szintén legóból építettem fel. Mindkét epizódban viszonylag kevés szereplő fordul elő a könnyebb szinkronizáció érdekében. A szövegeket és a story board-ot (azaz a kisfilm képes forgatókönyvét) én írtam, illetve rajzoltam meg. A karaktereket a családom tagjai és jómagam szinkronizáltuk.

Lejátszási link:

https://www.youtube.com/channel/UCPuK08jAmVhKcemDA3Jzihg/featured?disable_polymer=1

Youtube csatorna: Uni-Eszterházy Tehetségútlevél

Lejátszási lista: 2018 díjazott filmek

Link:

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLADZ5Cskovz9urIkkZmpPK-bEQYPpxuPM>

Konkrét pályamű: <https://youtu.be/x1LT9G95Ur8>

GÁL ANIELLA

(Salgótarjáni Madách Imre Gimnázium)

Reklámpszichológia

Ez a fényképet az iskolámban már másodszor megrendezett fotópályázatra készítettem. Tavaly, tetszőleges témában lehetett nevezni, most viszont a portré volt a feladat. Mivel még nem sok ilyet fotóztam, így a szakirodalomban néztem utána, 'hogyan csinálják ezt a nagyok'. Többek között leírták azt, hogy fontos ismernünk a fotózott alanyt, és a vele ápolt jó kapcsolat sem hátrány, így esett az én választásom az egyik nővéremre, akivel igen jó kapcsolatban vagyok.

Ahogy a fényképem címéhez is írtam, sok nevetés és próbálkozás végeredménye lett ez a kép. Szerintem nem a mennyiség a fontos egy fotózás során, hanem az, hogy tartalom van az adott képben, az mögött.

A telefonommal készítettem, amellyel egyébként is elég sokat fotózok. Viszont ezeket nem osztom meg azonnal a világhálón, mint oly sok kortársam. Hogy miért? Egyrészt, mert nincsen facebookom, másrészt pedig, mert nem vagyok kitarulkozó fajta.

Eredetileg a kép színes volt, de úgy éreztem, hogy a színek elvonnák a figyelmet a hangulatról. A mélységelesség érdekesen alakult. Nagyon szép, grafikus rajzolata van a hajszálaknak, és portré ugyan, de mégsem az arc jelenik meg élesen.

Külső helyszínen fényképeztem, természetes fényben. Azt, hogy a fotóalanyom a napba néz, ábrándozik, vagy a felhőket szemléli, mindenki maga döntse el...

Ahogy mondtam is már: túl sok portrét nem készítettem még, inkább beállított tárgyakat, érdekes kapcsolatokat fényképeztem. Szeretek fényképezni, és éppen ezért nem is fogom abbahagyni.

GÁSPÁR SAROLTA

(Miskolci Szakképzési Centrum Mezőkövesdi Szent László Gimnáziuma,
Közgazdasági Szakgimnáziuma és Kollégiuma, Mezőkövesd)

A játék szerepe a gyermeki személyiség fejlődésében

A vizsgálatom célja

A vizsgálatom során arra szerettem volna választ kapni, hogy a gyermekeknek mit jelent a játék. Valamint, hogy az óvodás korban megszerzett értékek, érzelmek milyen mértékben befolyásolják a felnőtté válást. Miben térnek el a különböző korosztályok, s miben értenek egyet? Milyen hatással voltak rájuk a játékok? Az óvodás korban a játék során sok mindent kell megtanulni, elsajátítani, amiből a későbbiek folyamán tud építkezni, (szabályjáték, szerepjáték, kreativitás fejlesztése finommotorika, mese –, képzelőerő, fantázia, illetve különféle értékrendek - pl.: jó és rossz közvetítése). Pozitív vagy negatív élményük van-e ezzel kapcsolatban? Az említett kérdésekre az iskolámban kerestem a választ, a 12-19 év közötti diákok körében. Azért esett a választásom erre a célcsoportra, mert érdekelt, milyen értékek azok, amelyek megmaradtak és döntő fontosságúak jelenleg, a kamaszkorban!

Szakmai-tudományos háttér

A játék olyan viselkedés, amelyben a gyermek személyiségének a környezetéhez való viszonya tükröződik vissza. Lehet ez feszültségevezetés (pl.: plüssállatokon, labdajátékokban), érzelemkifejezés (pl.: öröm, boldogság), vagy akár észrevehető egy gyermek játékában a hangulatváltozás is (pl. zongorán játszott zenedarab gyorsaságán, hangulatán).

Játszás során a gyermek tapasztalatokat szerez önmagáról, fizikai és társi környezetéről. Saját elképzelése szerint szabadon tevékenykedhet, kísérletezhet. A gyermeket segítheti a mozgás, érzékelés fejlesztésében. A játék akkor alakul ki, amikor a gyermek a jelenséget megérti, és már nem ösztönzi felfedezésre (pl.: csecsemő nézi a kezét, markol), a gyermek a maga örömeire ismétli a tevékenységet. A játék tehát segíti a gyermeket önmaga és a világ megismerésében:

"Az vagyok, amit működtetni tudok!" (Erik Erikson)

(Horváth Katalin Tímea, 2007)

Egy kisgyereket minden olyan játék szórakoztat, amelyet újonnan ismer meg, vagy amelyben az újonnan megszerzett képességeit hasznosítani tudja. Vagy ha jelen van benne az érintés, a hang és a látvány váltakozása (pl. a homokkal való játék). A játék a lehetséges és

lehetetlen tartományban, a belső és külső világ határán zajlik. Belső világnak tekinthető a vágy, az álom, a fantázia világa, ahol minden lehetséges és nincsenek ellentmondások. Azonban a külső világ a realitás, ami rideg és korlátozó. Habár ötvöződik a két világ, a gyerekek mégis meg tudják különböztetni őket, tudják, hogy mi a fantázia és mi a valóság.

Első játéknak tekinthető a **saját testtel, hangokkal, mozdulatokkal való játék** (mászás, gurulás vagy kúszás). Gyakori mozdulatoknak számít a felfedezés, felderítés, mikor a csecsemő információt gyűjt a körülötte lévő tárgyakról. Ez eleinte „szájszerű”, gyakran veszi a szájba a dolgokat. A gyerek szinte kényszeresen törekszik arra, hogy mindenhez hozzányúljon, mindent a kézbe vegyen, és sokféle mozdulatot próbáljon ki, pl.: nyomogatás, csapkodás. A gyermek számára játékeszköz lehet a saját teste (kéz, hang...), a természetben található anyagok (homok, víz, sár...), nem játék céljára készült tárgyak (bútorok, edények, gombok...). Kiegészítő kellékekkel is játszhatnak a csemeték, például sapkával, koronával, ruhákkal. (B. Lakatos Margit, 2005)

A játék igénye az élet későbbi szakaszaiban is fennmarad. Például az ölbéli játékok során a gyermek és gondozója közötti kommunikáció testi szinten zajlik. Jó érzéssel tölti el a gyermeket, amikor az anyja megérinti, simogatja, megnevezi az összes ujját, csak vele foglalkozik. Egyféle üzenet a gyermek számára: ő nagyon fontos. Nagyon jókat tud játszani a gyermek a különféle testrészeivel (ujjszámolók, tenyérjátékok, ringatók). Megtanulja összehangolni a mozdulatait. Ismerkedik a tárgyak különféle mozdulataival (kicsi, nagy, sima, érdes, meleg, puha). Tapasztalatokat szerez a térbeli viszonyokról. (Patakfalvi Attiláné, 2009)

A **szimbolikus játékok** változata között ott van a szerepjáték, az építőjáték. A szerepjáték során a gyermek úgy tesz, mintha másvalaki vagy valami volna. Legjellemzőbb az óvodáskorúakra. A gyermek megjeleníthet személyeket, tárgyakat, gondolatokat, érzéseket. Ilyenkor különféle helyzetekbe kerülnek, gondolkodnak. Legfőbb örömük az utánpótlás. A játék által teremtett világban jól érzik magukat, hisz azok lehetnek, akik szeretnének, és számos tapasztalatot is szereznek közben. Óvodásaink szerepjátékának leggyakoribb forrása a valódi élet, az anyagyermek kapcsolat. A gyermek az őt körülvevő világból a legelső benyomásait, ismereteit a családból kapja. Az építő játékok folyamán a gyermek gyakorolja a finommozgásokat (a szem- és kézmozgások összehangolása). Megtanulja a dolgok elemekre bontását és összerakását. Mérlegeli a lehetőségeket, módosít, alkot és újra alkot. Megtanulja, hogy mire képes és mire nem. (Patakfalvi Attiláné, 2009)

A közösségbe való beilleszkedés tulajdonképpen a **szabályjátékokhoz** hasonlít. Később a gyermek már önmagának kezdi

diktálni a szabályokat. Az óvodás korú gyermekek szabályjátékának kezdetben maga a cselekvés a lényege, a szabályok betartása elsősorban az egyéni örömszerzést szolgálja. A szabályjáték alapjai, hogy a játék feleljen meg a gyermekek képességeinek, a feladat és a visszajelzés egyértelmű legyen. A játék során a veszteség azonban nagy érzelmi terhet jelenthet a számukra. Ezek a játékok többnyire a felnőtt irányítását igénylik. A kisiskolások már felnőtt segítség nélkül is tudnak szabályjátékokat szervezni és irányítani. (B. lakatos Margit, 2005)

A leggyakoribb konfliktust a játéktárgy megszerzése és birtoklása okozza. Rendszerint a felnőttek közbeavatkozása nélkül megoldódnak.

Számos **játéktér** van a számukra (erdő, ligetek, utcák, padlás, játszóterek, vidámparkok, vagy éppen a tematikus játszóterek az óvodában). Ezen kívül még vannak családi játékterek: konyha, olvasóhely, mesekuckó. (Horváth Katalin Tímea, 2007)

A gyermekek játécai ma már teljesen mások, mint akár pár évtizeddel ezelőtt. A társadalmi, természeti változások hatalmas intenzitással hatnak a játékokra. Ma eltűnőben vannak az utánpótlásra készítő minták. Nincs lehetősége a gyermeknek megfigyelni az anyát, az apát, esetleg a nagyszülőket otthoni házimunkájukat (mosás, főzés, vasalás, takarítás, barkácsolás..), hisz időhiányra hivatkozva inkább egyedül végzik azt az érintettek (míg a gyerek sajnos pl. tévét néz). A gyermekek mozgása, kapcsolatteremtése mélyen tükrözi azt a szociális, kulturális hátteret, amely körül veszi. A játékok, a könyvek, a videók erőszaktól hemzsegő jelenetei, ezeknek gyermekekre gyakorolt hatásai nem múlnak el nyomtalanul. (Horváth Katalin Tímea, 2007)

Kérdőíves vizsgálat

Az iskolámban végzett vizsgálatom során 3 osztállyal (74 fő) töltöttem ki kérdőívet, hogy választ kaphassak a kérdéseimre. Az életkort tekintve: 12-19 év közötti korosztály. (A továbbiakban: 12-14 éves korig fiatalabb korosztály, 15-19 éves korig idősebb korosztály.) A kérdőívem 12 kérdésében arra voltam kíváncsi, ki hogyan viszonyult a játékokhoz, hatással voltak-e a kisebb korokban játszott játékok rájuk, milyen játékokkal szerettek játszani, örökölték-e bármiféle játékot családtagtól, rokontól és hogy mennyire térnek el a különböző korosztályok.

1. Kisgyermekkorodban játszottál-e csörgővel vagy csörgő hangot kiadó játékkal?

Az idősebb korosztály 77%-a emlékszik rá, míg a fiatalabb korosztály 44%-ban, hogy játszottak csörgő hangot kiadó játékkal.

- 2. Gyermekkorodból mi a legkellemesebb emléked a játékok kapcsán?**
Mind a két korosztály számára a családdal való játék a legkellemesebb emlék, bár a fiatalabbak már a barátokat is megemlégtették.
- 3. Könnyebben barátkoztál-e másokkal a játékok során?**
Mindkét korosztály egyaránt (92%) könnyebben barátkozik játék folyamán.
- 4. Milyen funkcionális játékokat szerettél játszani?**
Az idősebb korosztály a hagyományos játékokkal (labda, puzzle) (60%) szeretett játszani, míg a fiatalabbak már a fejlettebb szét-, összerakós játékokkal (25-25%) szeretett jobban.
- 5. Beszéltél-e a játékaidhoz?**
Inkább az idősebb korosztály (47%) beszélt a játékaihoz, míg a fiatalabbak csak 21%-ban.
- 6. A játékszabályokat betartottad, vagy csaltál?**
Az idősebb korosztály 92%-a betartotta a szabályokat, míg a fiatalabbaknak csak a 8%-a. Ők még ma sem mindig igazodnak a szabályokhoz.
- 7. Érzelmeket vezettél-e le játékaidon?**
Az idősebb korosztály 26%-a, míg a fiatalabbak nagyobb arányban (86%) emlékszik úgy, hogy igen, levezetett érzelmeiket.
- 8. Ha a játékaidon töltötted ki az érzelmeidet, a szüleid, pedagógusaid, hogyan álltak hozzá?**
A legtöbb diáknak nem szóltak semmit.
- 9. Emlékszel-e kedvenc játékodra, ha igen, mi volt az?**
Mindkét korosztálynak a plüss volt, de a fiatalabbaknál már az elektronikai eszközök is megjelentek.
- 10. Hogy érzed: gyermekkorodban játszott játékok hatással voltak a mostani éveidre?**
A fiatalabbak úgy vélik, nem volt rájuk hatással, míg az idősebb korosztály úgy gondolja, hogy hatással volt rá a gyermekkorban játszott játék.
- 11. Játszottál-e otthon szüleiddel?**
Mind a két korosztály játszott, főleg a szabadban.

12. Örököltél-e játékokat szüleidtől, nagyszüleidtől?

A legtöbb diák plüssöt örökölt, bár a fiatalabbak már elektronikai eszközöket is.

Összegzés

A kérdőívemben tehát választ kaptam a kérdéseimre. A legtöbb diáknak a mai napig jó emlékei vannak a játékokról. Az iskolámban elvégzett kérdőíves vizsgálat alapján elmondható, hogy igaz csak 6-7 év van köztük, mégis számos különbség fedezhető fel a két korosztály között. A mostani 12-14 éves tanulóknak már az elektronika jut eszébe, mint örökölt kedvenc játék, míg a 18 év körüli diákok a plüssökre, a kisautókra és a babákra gondolnak boldogan vissza.

A hetedikesek nagy százalékban emlékeznek arra, hogy érzelmeket vezettek le pl. számítógépes játékokon. Az idősebbek már érzelmeikben letisztultabbak.

Ugyanezt a nagy különbséget látjuk a szabálykövetés tekintetében. A kisebbek arra emlékeznek inkább, hogy nem tartották be a szabályokat, az idősebbek úgy emlékeznek, hogy ők inkább szabálykövetők voltak a játékban.

Bár a hetedikes korosztály még nem érzi, hogy hatással lenne rá a kisebb korban való játék, azonban a 11.-12.-es tanulók úgy vélik, meghatározó pont volt a játék az életükben. Ha kiskorában nem focizott volna az egyik végzős fiú, most talán nem a fociból szeretne majd megélni, illetve, ha gyermekkorában egy lány nem kapott volna annyi babát, és nem szeretett volna babázni, most talán nem a pedagógiai pályát választaná.

Irodalomjegyzék

B. Lakatos Margit (2005): Játékpszichológia és játépedagógia.

<http://avkfovo.atw.hu/jatekelmelet/jatek2005eloadasvazlat.doc> .

2017.10.23.

Horváth Katalin Tímea (2007): Gyermekvilág – Játék világ. Brenner János Nevelési Központ, Szombathely.

<http://www.kpszti.hu/ki/ped/gyermekvilag.pdf>. 2017. 10.23.

Patakfalvi Attiláné (2009): A játék szerepe a gyermekfejlődésben.

http://www.18pedagogia.hu/sites/default/files/node/attachments/2009_taneroter_jatek_szerepe.pdf . 2017.10.23.

GÖRCSÖS ANNA HELGA

(Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és
Pedagógiai Szakgimnázium, Miskolc)

A könyvtár tanulást segítő szerepe egy középiskolás szemével

Munkám célja az volt, hogy megvizsgáljam azt a feltételezésemet, miszerint napjainkban a középiskolás diákok egyre kevesebbet olvasnak és járnak könyvtárba. De mi is jut, eszünkbe először mikor meghalljuk a könyvtár szót? Tanulás? Olvasás? Sok-sok könyv? Vagy épp a tudás? Fantázia? Izgalom? Mindenkinek más és más, de abban egyet kell értenünk, hogy napjainkban egyre kevesebb fiatal jár könyvtárba. A mai modern korban már nincs olyan jelentősége a papírra nyomtatott betűknek, mint egykor, mivel amire szüksége van egy diáknak, azt az interneten is megtalálhatja egy pillanat alatt.

A könyvtár bizonyos szempontok szerint összeválogatott, megőrzésre és olvasásra szánt, rendezett dokumentumgyűjtemény. Az első könyvtárak az írásbeliség elterjedésével egyidejűleg már létrejöttek. Az egyiptomi Alexandriában volt az ókor legnagyobb gyűjteménye, félmilliónál is több papirusztekercset tároltak ott. Napjainkban a világ legnagyobb könyvtára egyértelműen Washington DC-ben a Kongresszusi Könyvtár, amely jelenleg három épületben fér el. A hatalmas gyűjteményben könyvek, fotográfiák, térképek, kéziratok és egyéb dokumentumok találhatóak. A világ legnagyobb könyvtárában több mint 33 012 750 kötetet őriznek, s ennek alapján a Library of Congress természetesen a Guinness rekordok könyvében is szerepel. (Rácz András (2014) Magyarországon a legnagyobb az Országos Széchényi Könyvtár, amit Széchényi Ferenc, Széchényi István apja alapított 1802-ben 15 000 kötet odaajándékozásával. Feladata minden magyar vonatkozású könyvtári anyag gyűjtése, feltárása és megőrzése a teljesség igényével. Mai állománya közel ötmilliós.

De ahogy a technika fejlődött, úgy a könyvtárak is fejlődtek. Már vannak hangos könyvek, médiatárak és internet használat, amik segíthetik a diákok tanulmányait. Minél nagyobb egy könyvtár, annál nagyobb a kínálata a könyvekből és egyéb szolgáltatásokból, ez általában nagyobb városokban valószínűbb. Interneten keresztül elérhető könyvtárak is léteznek. Ilyenek az elektronikus könyvtárak, amik tényleges dokumentumokat tárolnak. Van olyan, ami hagyományos formából kerül digitalizálásra, de van olyan is, amely már eleve csak elektronikus formában létezik. Vannak digitális könyvtárak is, amikor csak a hagyományos, nyomtatott formában megjelent dokumentumok kerülnek digitalizálásra.

Ezek a könyvtárak eltérnek a hagyományos könyvtáraktól abban, hogy: nincs gyűjtőkörük, nincs nyitva tartásuk, nincs használati díj (azaz ingyenesek), és nincs könyvtárápület; nem kell kimozdulnom onnan, ahol van megfelelő számítógép és Internet csatlakozás. De ezek az internetes könyvtárak nem adják vissza azt a melegséget és nyugalmat, amit egy igazi könyvtár és könyv tud biztosítani az olvasó és a diák számára.

Kérdőív

Vizsgálatomat két fél oldaláról közelítettem meg. Elsőnek a lakóhelyemen és a Borsod megyei könyvtár könyvtárosait kérdeztem ki, másodsor az iskolámban lévő középiskolás diákokat kérdeztem meg mit gondolnak erről a témáról.

Először a könyvtárosok saját véleményére voltam kíváncsi mit gondolnak arról, hogy a diákoknak többet kéne-e olvasniuk és könyvtárba járniuk vagy sem a válaszok igen érdekesek és elgondolkodtatók voltak:

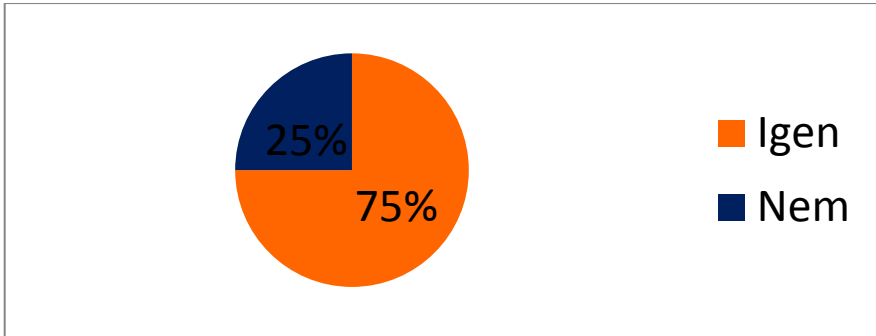
„Igen, a diákoknak többet kéne olvasniuk és tudjuk mi könyvtárosok is, hogy a diákoknak nem mindig van idejük az iskola mellett és könnyebb megkeresni az interneten, mint a könyvekbe, de nem kéne elhanyagolni a könyveket sem.”

„És véleményem szerint mindenképp jó lenne, ha több diák és felnőtt is járna könyvtárba. Mert, talán ez segítené nekik széleskörűen gondolkozni, hogy ne csak a médiát lássák és legyen saját véleményük. Segítené a tanulmányaikban, a kikapcsolódásban és ezeken kívül szórakozást is nyújtana.”

Másodsor iskolatársaimat kérdeztem meg mit gondolnak a könyvtárról és járnak-e egyáltalán. A kérdéseimre 52 fő válaszolt 26 lány és 26 fiú, különböző korosztályból (15-19 év között). Első kérdésem az volt tőlük, hogy:

1. Szeretsz könyvet olvasni?

Ahogy a diáról is megállapítható, hogy a legtöbb az igen válasz volt ami engem ingen meglepett mivel a környezetemben megfigyeltek alapján a mai fiatalok nem éppén a könyvek rabja.

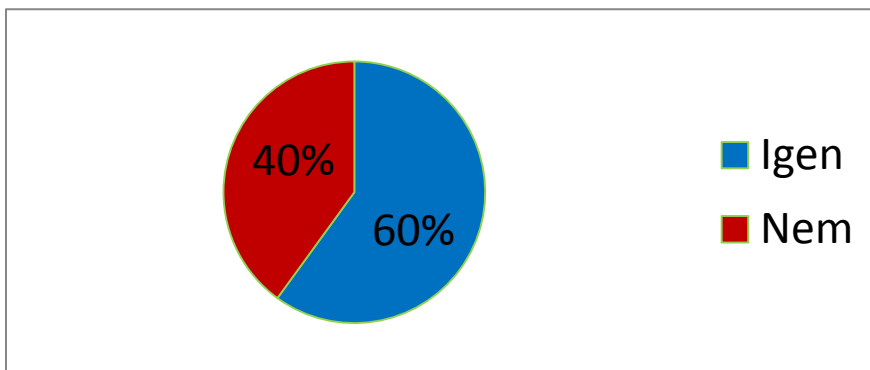
2. Mire gondolsz elsősor ha „könyvtár” szót meghalod?

Ennél a kérdésnél rengeteg pozitív válasz érkezett, de ha van pozitív akkor lennie kell negatívnak is, ami szerencsére csak kevés akadt.

- A könyvek jellegzetes illata
- Sok új izgalmas történet megismerése
- Egy épületre ahol sok tudást lehet felhalmozni magadra
- Egy könyvbirodalomra, ahol csendben fejleszthetem magam más világo élettörténeteket megismerve!
- Unalom
- Szeretek olvasni, de feleslegesnek tartom a könyvtárat.

3. Jársz könyvtárba?

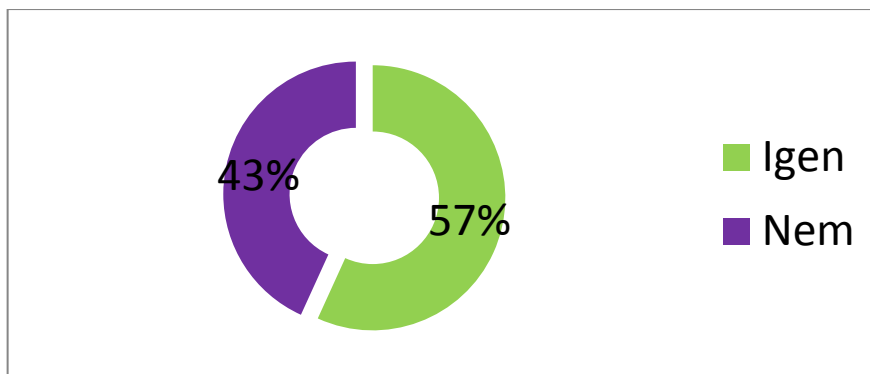
Erre a kérdésre a legtöbb válasz az igen volt ami, azért volt meglepő mivel kutatásaim során a könyvtárakban megfigyelt diákok létszáma alig haladta meg a 3-6 főt. A 60% nagy része csak az iskolájukban lévő könyvtárat használják főként.

Ennél a kérdésnél vált ketté a kérdőívem, elsőnek azokat kérdeztem, meg akik járnak könyvtárba, hogy:

1. Szoktál-e segédanyagot kölcsönözni a tanulmányaidhoz?

A diákok 57%-a csak tanulmányai érdekében járnak könyvtárba és leginkább kötelező olvasmányokat kölcsönöznek. A maradék 43% maga szórakozására vagy kikapcsolódása érdekében vesz ki egyéb ifjúsági- vagy más regényeket.

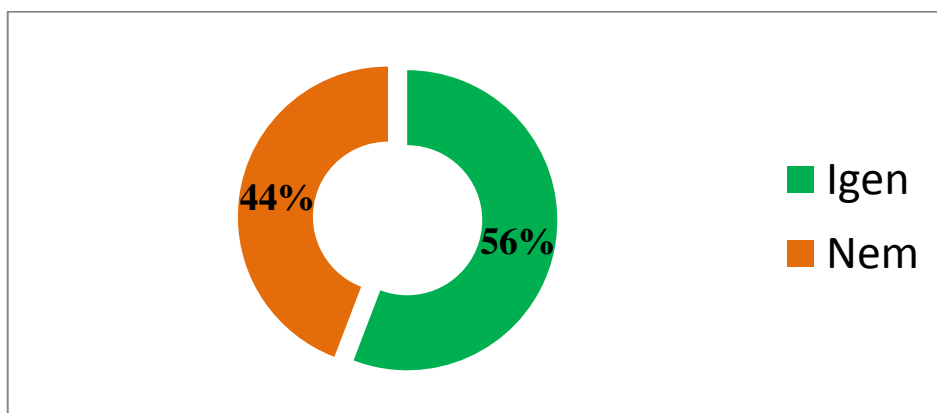
2. Szerinted ez segít a tanulásban?

- Segít a fogalmazásban és művelődök tőle
- Több információhoz lehet vele jutni
- Jobban megragad
- Növeli az intelligenciát
- Vannak, akik nem értenek a nethez 😊

Másodszorra azokat kérdeztem, meg akik nem jártak könyvtárba.

1. Szerinted segítene neked a tanulásban, ha járnál könyvtárban?

A diákok 56%- a belátása szerint, ha használnának könyvet és eljárának, könyvtárba az sokkal segítené őket a tanulmányikban.

2. Ha van lehetőséged, miért nem jársz?

Olvasva a következőket én magam is rá döbbsentem, hogy a modern technika és az emberi lustaság az ami miatt egyre kevesebben járnak, könyvtárba ezt belátva nem tudom, hogy lehet-e megoldás erre a kérdésre.

- A modern technika mellett nem kell könyvtár
- Lusta vagyok
- Messze van
- Ha kell könyv, akkor megveszem a tanuláshoz inkább netet használok
- Mert nem akarok
- Nincs rá szükségem

Összegzés

A témámat két oldalról megközelítve az derült ki, hogy az feltételezésem miszerint kevesen használnak könyvet a tanuláshoz és, hogy nem sokan járnak könyvtárba téves volt. Nagyon jó, hogy a könyvtárakban sokféle különböző lehetőség van, és sajnálatos, hogy sokan nem vagy csak néha használják ki, ezt a könyvtárosok is megerősítik. A legnagyobb negatívum a kérdőívek összesítése alapján, hogy sokan feleslegesnek és unalmasnak tartják a könyvtárakat. A könyvek használata, a könyvtárba járás, az olvasás, a könyvek illata mind olyan pozitív értékek, amelyeket jó lenne megőrizni, átadni generációról generációra, hogy ezek a régi hagyományok sose tűnjenek el véglegesen az emberiségéből.

Irodalomjegyzék

A Szabadhegyi Közoktatási Központ kidolgozott tételei alapján:

19. Ismerje a könyvtár fogalmát, típusait: hagyományos és elektronikus könyvtárak.

<http://www2.akg.hu/info/erettsegi/szobeli/19.html>

(Letöltés ideje: 2017.11. 19.)

Rácz András (2014. május 15.)

A világ legnagyobb könyvtárai

<http://konyvkultura.kello.hu/konyvkultura/2014/05/a-vilag-legnagyobb-konyvtarai>

(Letöltés ideje: 2017.11.30.)

HOCK PETRA

(Kossuth Lajos Evangélikus Gimnázium, Miskolc)

Csillogó gyöngycseppek

Ezek a fotók hobbi céljából készültek el, azért mert szeretek fényképezni es mert szeretem megragadni a természet apró szépségeit. Mindent szeretek megörökíteni, de a legjobban a természetfotók azok, amiket a legjobban kedvelek es amikkel neveztem is. Ezen belül pedig növényfotókkal, amiket a víz különböző halmazállapotai tesznek meg szebbé. Ezért is kapta a gyöngycsepp kifejezést a cím, mivel a képeimen a természet egyik legalapvetőbb eleme, a víz jelenik meg a növényeken. Például a víz gyönyörű csillogó gyöngyként ül a növényeken. Ugyanennek a jelenségnek egy másik halmazállapotát is szerettem volna bemutatni, ami igaz, hogy nem vízcsepp alakú, de ugyanolyan szépen csillog a fényben, ami nem más, mint a dér.

JUHÁSZ ANNA, KAPÁSI FANNI, KOVÁCS EVELIN

(Bajza József Gimnázium és Szakgimnázium, Hatvan)

Társadalmi devianciák: Droghasználat a hatvani középiskolások körében

Dolgozatunk témája a középiskolások és fiatalok szerhasználata. Azért választottuk ezt a témát, mert 2017 júniusában részt vehettünk a Kavicsok Színtársulat előadásán az iskolai egészségnap alkalmából. A Kavicsok egy serdülőkorú, drogproblémákkal küszködő fiatalokból álló társulat, akik playback színjátszással foglalkoznak, és érzelmek bemutatásával próbálják előadni és elmesélni élettörténetüket.

Célunk az volt, hogy feltérképezzük, hogy a hatvani középiskolákban mennyire elterjedt a drogok ismerete és használata, valamint a szerekhez jutásnak milyen lehetőségei és formái vannak. Ezzel akarjuk felhívni a figyelmet arra, hogy egy olyan kisvárosban, mint a miénk, is jelen van már ez a probléma a középiskolások körében.

Témánk feldolgozásához szakirodalmat kerestünk és olvastunk a fiatalok droghasználatával kapcsolatban. Gimnáziumunk drogprevenációs és bűnmegelőzési tanácsadójával, Csernyánszki Csaba címzetes rendőrfőhadnaggyal készítettünk interjút a témával kapcsolatban az általunk felvetődött kérdések alapján. Ezen kívül kérdőíveket töltöttünk ki két-két tizenkettedikes gimnáziumi és szakközépiskolai osztállyal.

Hipotéziseink a következők voltak: feltételeztük, hogy a megkérdezett tanulók több mint fele használt már drogot és legtöbbjük ismerős által jutott hozzá. Szerintünk a megkérdezett tanulók többsége baráti társaságban használt drogot. Úgy gondoltuk, a használók között legtöbben cigaretta formájában juttatták a kábítószer szervezetükbe. Véleményünk szerint a diákok nagy része nincs tisztában a drogfogyasztásért-és terjesztésért járó büntetésekkel. Végül úgy gondoljuk, hogy a kérdőívet kitöltött tanulók többsége már követett el bűncselekményt azért, hogy pénzhez jusson a drog megszerzéséhez.

Az utóbbi évtizedekben a droghasználat fokozódott, különösen a serdülők körében. Új fogyasztási szokások alakultak ki, és új szerek jelentek meg, például a dizájner drogok. A drog fogalma a nikotint, alkoholt, nyugtató- és altatószereket, a kábítószereket és a kábítószer pótló egyéb szereket egyaránt felöleli. A drogjelenség az elmúlt néhány évben viszonylag sokat változott. Számos fiatal szinte minden utcasarkon csábít az ajánlat. A középiskolák, de már az általános iskolák legtöbb osztályában is vannak füvezők, bulikon körbejárnak különböző drogok.

A különböző egészségkárosító magatartásformák, így a kémiai szerhasználat (drogfogyasztás) kezdete, illetve sok esetben intenzívvé válása leggyakrabban a serdülőkorban kezdődik. Abban az életkorban, amely a felnőtté váláshoz, a felnőtt szerepek megtanulásához kapcsolódó kihívások miatt egyébként is nehéz, konfliktusokkal terhelt életszakasz. A serdülőkorú kábítószeresek száma sokszorosa a kisiskolás korú drogfogyasztókének. Droghatás alatt könnyebbnek tűnnek a hétköznapiak, a problémák háttérbe szorúlnak, az ember egy időre elmenekül a folyamatos ingeráradat elől.

Az otthonok és az iskola világa jelentős védelmet nyújthat, de kockázati tényezővé is válhat. Ugyanis a családok és az iskolák által kínált értékrend, magatartási, kapcsolati és problémakezelési minták, illetve a kultúra döntően kihat a drogok kipróbálásának valószínűségére, a szerhasználat esetleges rögzülésére és elmélyülésére. Azok a szülők, akiknek a gyermekei még nem próbálkoztak kábítószerrel, ugyanúgy kihívás elé vannak állítva, mint azok, akik egyszer csak felfedezik, hogy gyermekeik már régóta rendszeres fogyasztók.

A baráti társaság elvárásai gyakran készítetik deviáns viselkedésre a fiatalokat. A fiúk és a lányok drogfogyasztásában tapasztalt különbségek egyrészt azzal magyarázhatók, hogy másféle nevelési elvek érvényesek a fiúkra és a lányokra, nem egyformák a velük szemben támasztott szülői elvárások. A lányoknál sokkal hosszabb ideig tart a család védő szerepe, fokozottabb a szülői ellenőrzés. Jobban féltik lányukat, nehezebben engedik el otthonról, és korábban kell hazajönniük a szórakozóhelyekről. Ezzel ellentétben a fiúktól korábban megkövetelik az önállósodást. A baráti társaság is könnyebben elnézi a fiúk deviáns viselkedését, mint a lányokét. (<http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/termesztudomanyok/az-egeszseges-eletmod/az-egeszseges-eletmod/kabitoszerek-serkentok-hallucinogenek/a-drogfogyasztas-az-eletkor-fuggvenyeben>)

A különböző drogok kipróbálásának hátterében jellemzően a felnőtté válásra való törekvés, a kockázatvállalás, a közösséghez tartozás vágya, az ellazulásra és kikapcsolódásra való törekvés, illetve a kíváncsiság húzódik meg. Ha a kipróbáláshoz vezető körülmények tartósan fennállnak, illetve ahhoz pozitív érzések, tapasztalatok társulnak, akkor a szerhasználat rendszeressé válhat, elmélyülhet. (<http://www.vital.hu/themes/psyc/sodrodo2.htm>) Számos környezeti és személyiségbeli tényező növelheti a kipróbálás, illetve a rendszeres szerhasználat kockázatát. Ezeket rizikó-, azaz kockázati tényezőknél nevezzük. Másfelől bizonyos személyiségbeli és környezeti jellemzők védelmet nyújtanak. Ilyen személyiségjellemző például a kellő önértékelés, a megfelelő problémamegoldó és alkalmazkodó képesség, illetve az úgynevezett "én-hatékonyosság". A környezeti tényezők közül elsősorban a jólműködő családi és közösségi kapcsolatok jelentenek

védelmet. A droghasználattal kapcsolatban számos védő és kockázati tényező ismeretes. Ezekből csak néhány hangsúlyos szempontot emelünk ki.

A szerhasználat védő-és rizikótényezőit két csoportba sorolhatjuk. Az egyik az egyéni, ami magába foglalja a személyiségjegyeket, a magatartást és az egészségi állapotot. A másik csoportban a család, az ismerősök, és az iskola a meghatározó, ez a környezeti csoport. Az egyéni csoport védő tényezői a lelkiismeretesség, a stresszhelyzetek kezelése, a drogokkal szembeni negatív attitűd, a hétköznaponkénti sport és a szabadidős programok (pl. színház, mozi). Az egyéni csoport rizikótényezői az agresszivitás, diszkóba és házibulikba járás, testi-és lelki tünetek (pl. fejfájás, kimerültség gyakorisága). A környezeti csoport védőtényezői, hogy a szülők számára mennyire fontos a gyermek jó nevelése, a szülőkkel való kommunikáció, a tanulás fontossága, emellett az ismerősök dohányzási és droghasználati szokásai. A csoport rizikótényezői pedig a családdal töltött idő hiánya, a szülők engedékenysége és az alacsony iskolai követelmények.

A számos környezeti hatás, illetve a család - mint intézmény - jelentős átalakulása ellenére a felnövekvő gyermekekre leginkább családjuk viszonyrendszere, működésmódja van kihatással. Ezt illetően elsősorban a szülői példának és nevelési stílusnak van meghatározó jelentősége. A szülők drog- (nikotin-, alkohol-, esetleg kábítószer-) fogyasztása jelentősen növeli gyermekük szerhasználatának valószínűségét. Az olyan szélsőséges nevelési stílusok, mint a durva, agresszív bánásmód, illetve a gyermekkel való törődés, az odafigyelés elhanyagolása szintén ebbe az irányba hat. A serdülőkorban szükségképpen jelentkező stresszhatásokkal való megküzdésben a szülői támogatás önmagában is jelentős, egyúttal a szerhasználattal szemben is védő erőforrás. A „szülői támogatás” elsősorban lelki támaszt, a gyermektől elvárt magatartás jutalmazását, a teljesítmény elismerését és a gyermek személyiségének megerősítését jelenti. Hozzáteve, hogy mindezt a szülőknek megfelelő módon, a gyermekük számára is világosan, érthetően kell közvetíteniük, kifejezniük. (Greza Ferenc, Surányi Zsuzsanna (2014): F fiatalok szerhasználat. Könyvpont Nyomda Kft., Budapest)

A serdülőkor kezdetétől a fiatalok egyre több időt töltenek együtt azonos életkorú társaikkal. A kortárs csoportok közege a különböző értékek, szerepek, kommunikációs stílusok a család és az iskola közegéhez képest általában csekélyebb kockázattal próbálhatók ki. A későbbi szerhasználat szempontjából igen nagy jelentősége van, hogy az adott serdülő számára fontos kortárs csoportokban jelen van-e a drogfogyasztás mintája, illetve ha az előfordul, arra a csoport hogyan reagál.

Az iskolai tapasztalatokhoz kapcsolódó alacsony önértékelés többszörösére növelheti a droghasználat kockázatát. Az iskola világával elégedetlen tanulók nagyobb valószínűséggel mutatnak valamilyen rizikómagatartást. A gyermekek különböző beilleszkedési, illetve magatartási problémái is növelhetik a droghasználat valószínűségét. E szempontból az agresszív viselkedés, az antiszociális magatartás és a hiperaktivitás kockázatnövelő szerepe emelhető ki.

A szorosabb értelemben vett személyiségjellemzők közül a droghasználattal összefüggésben a fokozottan élménykereső, kockázatvállaló beállítódás, valamint a szorongás és depresszió iránti nagyobb fogékonyság tekinthető kockázati tényezőnek. Ugyancsak fontos szerepe van annak, hogy az adott személy milyen módon próbál megküzdeni a hétköznapi élet különböző kihívásaival, nehézségeivel. Erős összefüggés mutatkozik a hangsúlyosan érzelempőzpontú megküzdési mód és a drogfogyasztás között.

A témával kapcsolatban interjút készítettünk Csernyánszki Csaba címzetes rendőrfőhadnaggyal, aki 2014-től tölti be iskolánkban a drogprevenációs tanácsadó szerepét, és rendszeresen tart előadásokat osztályoknak a kábítószerekről és a drogokról.

Megkérdeztük, hogyan látja a fiatalok szerhasználatának alakulását a középiskolákban. Erre azt a választ kaptuk, hogy a tinédzserek, azon belül is a 15-16 év közötti fiatalok körében a legjellemzőbb a drogfogyasztás; a fiatal felnőttekre pedig kevésbé.

A következő kérdésünk az volt, hogy Magyarországon melyek a legelterjedtebb drogok. Megtudtuk, hogy a magyarországi drogok 53%-a pszichoaktív, ide tartozik például a kristály, ami sokféle anyagból tevődik össze, valamint a herbál, bioherbál is. A maradék 47% pedig a klasszikus drogokat képezi, és ide sorolható például a marihuána, ami egy indiai vadkender származék.

Megkérdeztük azt is, hogy Magyarországon belül melyik területekre a legjellemzőbb a szerhasználat. A válaszból kiderült, hogy a kábítószerhasználat Észak-Magyarországon a legjelentősebb, azon belül is elsősorban Budapesten, majd Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, végül pedig Heves megyében.

Érdeklődtünk arról is, hogy hogyan ismerhető fel, ha valaki rendszeres drogfogyasztó. A rendőrfőhadnagy elmondta nekünk, hogy a viselkedés a legárulkodóbb jel. A tinédzsereknél romlik a tanulási eredmény, új barátokat szereznek, megnő az iskolai hiányzásuk száma, valamint eladják holmijaikat, elzárkóznak mindenki elől, és rosszabb esetben még lopni is képesek.

Arra a kérdésünkre, hogy mi befolyásolja a drogfüggőség kialakulását, azt válaszolta, hogy ebben a családi háttér, a nevelés, és a környezet játszik szerepet. A drogfüggő fiatalok gyakran csonka

csalásban élnek, akik általában rossz szociális körülményű gyerekek, akikkel nem foglalkoznak. Mellékesebb tényező a rossz baráti társaság, de ez is előfordulhat. Tehát ezek a dolgok állnak a drogfüggőség kialakulásának hátterében; és ha már drogfüggőség, akkor említendő a drogszerzés folyamata is. Leggyakrabban csak egy megfelelő embert kell ismerni, aki megszerzi az anyagot, de már internetről is beszerezhető szinte minden.

A témával kapcsolatban kérdőíveket töltöttünk ki anonim módon két hatvani iskolában, egy szakközépiskolában és egy gimnáziumban, összesen 108 tanulóval. Ebből 44 szakközépiskolás és 64 gimnáziumi diák volt, mindannyian végzősök. A kérdőív 12 kérdést tartalmazott. Ezeket a kérdőíveket elemeztük, és a következő adatok születtek.

Az első kérdésünk az volt, hogy tanuló társaink szerint megjelent-e már iskolájukban bármilyen fajta drog. Erre a szakközépiskolás tanulók 80%-a igennel és 20%-a nemmel; a gimnazista tanulók közül pedig 72% igennel és 28% nemmel válaszolt.

A második kérdésünk az volt, hogy a kérdőívet kitöltő diákok kipróbáltak-e már bármilyen drogot. A szakközépiskolások 32%-a igennel, 68%-a nemmel; a gimnazisták közül pedig 19% igennel és 81% nemmel válaszolt a kérdéseinkre. Látható tehát, hogy a megkérdezett tanulók nagy része nem próbált ki semmilyen drogot.

A kérdőívünk harmadik pontjában arra kértük a diákokat, hogy a tanulók húzzák alá a klasszikus drogokat. Több válaszlehetőséget is felsoroltunk, de ezekből csak 3 volt klasszikus készítmény: a kokain, a marihuána és az ecstasy. A szakközépiskolás diákok közül a legtöbben a herbált, majd a kristályt, kokaint, aztán a marihuánát, végül pedig a legkevesebben az ecstasyt húzták alá. A gimnáziumi tanulók körében legtöbben a marihuánát, majd a kokaint, végül pedig a herbált jelölték meg, és kevesen húzták alá az ecstasyt. Ezekből megállapítható, hogy sokan a herbált és a kristályt is klasszikus droként ismerik, pedig ezek a dizájner drogok csoportjába tartoznak. Valamint az ecstasyt nem tartják klasszikus készítménynek, pedig ez ebbe a csoportba sorolható.

A negyedik kérdésünk az volt, hogy ha már használtak kábítószer, hogyan jutottak hozzá. A gimnáziumi és szakmunkásképző osztályoknál egyaránt az tapasztalható, hogy a drogot barátától, ismerőseiktől szerezték meg. Még a szakmunkásképző osztályok a barátok és ismerősök után a terjesztőtől kapták meg a szert, addig a gimnáziumi tanulók egyéb személyektől és helyeken jutottak kábítószerhez, de nem jelölték meg, hogy kitől.

A tanulóktól megkérdeztük azt is, hogy ha már használtak valamilyen drogot, milyen módon juttatták a szervezetükbe. A diákoknak leginkább cigaretta formájában került kábítószer a szervezetükbe, ezt követte a por, a tabletták, és végül kis számarányban az injekciós tű.

Megérdeklődtük a diákoktól, hogy ismernek-e a környezetükben olyan személyt, aki rendszeres szerhasználó. A gimnáziumban és a szakközépiskolában is többen vannak azok, akik ismernek droghasználót, mint azok, akik nem. A megkérdezett diákok körülbelül 90%-a ismer olyan személyt, aki rendszeres kábítószerhasználó.

Hetedik kérdésnek azt tettük fel a tanulóknak, hogy ha használnak kábítószerrel, milyen rendszerességgel teszik. A gimnazisták életükben csak egyszer vagy havonta 1-2 alkalommal használnak kábítószerrel. Kevés azoknak a száma, akik naponta vagy heti 1-2 alkalommal fogyasztanak. A szakközépiskolás osztályokban leginkább napi többször fogyasztanak drogot. Vannak azonban olyan diákok is, akik havi vagy heti 1-2 alkalommal használnak szert, emellett akadnak olyanok is, akik életükben csak egyszer használták.

A nyolcadik kérdésünk az volt, hogy ha használtak már drogot, akkor azt hol tették. A válaszadók közül a legtöbben a baráti társaságot, majd az utcát, végül pedig a szórakozóhelyet jelölték meg. Kevés a száma azoknak, akik otthon vagy az iskolában használnak kábítószerrel.

Következő kérdésként azt tettük fel a tanulóknak, hogy tudják-e, mennyi büntetés jár a drogfogyasztásért. A szakközépiskolás diákok arra tippeltek a legtöbben, hogy maximum két év büntetési időt lehet kapni drogfogyasztásért, a gimnazisták pedig arra, hogy maximum egyet. Voltak olyanok is, akik maximum egy hónap szabadságvesztést tudtak elképzelni a szerhasználatért. Kutatásunk során kiderült, hogy drogfogyasztásért maximum 1 év büntetés jár, és a diákok jelentős többsége jól válaszolt erre a kérdésre.

A tanulóktól megkérdeztük azt is, hogy tudják-e, mennyi büntetés jár a dizájner drog terjesztésért. A szakközépiskolás tanulók a legtöbben azt válaszolták, hogy három és öt év közötti büntetés járhat dizájner drog terjesztésért, még a gimnáziumba járók szerint több, akár nyolc évig is terjedhet ez az idő. A helyes válasz a háromtól öt évig terjedő büntetés volt, és a gimnazista tanulók nagy része is erre tippelt.

Megkérdeztük azt is, hogy tudják-e mennyi büntetés jár a klasszikus drog terjesztésért. A szakközépiskolában ugyanolyan sokan válaszolták, hogy egy és három év közötti büntetés járhat a drogterjesztésért, mint azok, akik háromtól öt évig terjedő büntetést reméltek. A gimnázium tanulói a legtöbben az öttől tizenötig terjedő büntetést tartották igaznak. A gimnázium tanulói a legtöbben az öttől tizenötig terjedő büntetést tartották igaznak, és ez volt a jó megoldás.

Utolsó kérdésünk pedig az volt, hogy elkövettek-e diáktársaink bármilyen bűncselekményt azért, hogy pénzhez jussanak, amiből drogot tudnak vásárolni. A kérdőívből kiderült, hogy mind a szakközépiskolások, mind a gimnazisták körében nulla a bűncselekmények száma.

Kutatásunk végén választ kaptunk a hipotéziseinkre. Első feltételezésünk, mely szerint a megkérdezett tanulók több mint fele használt már drogot és legtöbbjük ismerős által jutott hozzá, csak részben igaz, mert a legtöbben barátától jutottak hozzá a kábítószerhez. Következő hipotézisünk az volt, hogy a megkérdezett tanulók többsége baráti társaságban használt drogot. Ez igaznak bizonyult. A harmadik feltételezésünk szerint a használók között legtöbben cigaretta formájában juttatták a kábítószer szervezetükbe. Ez az állítás is bebizonyosodott. A következő feltételezésünk az volt, hogy a diákok nagy része nincs tisztában a drogfogyasztásért-és terjesztésért járó büntetésekkel. Ez részben igaznak bizonyult, hiszen a kérdőívekből kiderült, hogy a drogfogyasztásért járó büntetésekkel tisztában vannak, míg a terjesztéssel való büntetésekkel kevésbé. Utolsó hipotézisünk szerint a kérdőívet kitöltött tanulók többsége már követett el bűncselekményt azért, hogy pénzhez jusson a drog beszerzéséhez. Ez a feltételezés hamisnak bizonyult.

Végül összegzésképpen elmondható, hogy az általunk megkérdezett tanulók iskolájában megjelent a drog, a diákok nagy része pedig elég gyakran fogyaszt kábítószer. Jól tájékozottak a drogokat illetően, sőt, meglepetésünkre a fogyasztásért és terjesztésért járó büntetésekről is a megfelelő tudással rendelkeznek.

Irodalomjegyzék

Carole Huber: Miért nyúlnak fiatalok a droghoz?

<http://www.nodrog.eoldal.hu/cikkek/nyitoldal/fiatalok.html> (2017. november 21.)

Greza Ferenc, Surányi Zsuzsanna (2014): Fiatalok szerhasználata. Könyvpont Nyomda Kft., Budapest

Kelemen Gábor (2001): Szenvedélybetegség, család, pszichoterápia. Pro Pannónia Kiadói Alapítvány, Budapest

[http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/termeszetudomanyok/az-egeszseges-életmod/az-egeszseges-életmod/kabitoszerek-serkentok-](http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/termeszetudomanyok/az-egeszseges-életmod/az-egeszseges-életmod/kabitoszerek-serkentok-hallucinogenek/a-drogfogyasztas-az-életkor-fuggvényében)

[hallucinogenek/a-drogfogyasztas-az-életkor-fuggvényében](http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/termeszetudomanyok/az-egeszseges-életmod/az-egeszseges-életmod/kabitoszerek-serkentok-hallucinogenek/a-drogfogyasztas-az-életkor-fuggvényében) (2017. november 18.)

<http://www.vital.hu/themes/psyc/sodrodo2.htm> (2017. november 16.)

MELLÉKLET

Interjú Csernyánszki Csaba címzetes rendőrfőhadnaggyal

2017. november 21. 10.35-11.47

- **Jó napot kívánunk! Segítséget szeretnénk kérni TDK előadásunkhoz, melynek témája a drogok és kábítószeresek. Feltehetnénk néhány kérdést ezzel kapcsolatban?**

- Sziasztok, persze!

- **Köszönjük! Első kérdésünk, hogy mi az Ön rendfokozata, szakterülete?**

- Címzetes rendőrfőhadnagy vagyok a Hatvani Rendőrkapitányságon, és az iskolákban iskolai bűnügy- és bűnmegelőzés nyomozóként (IBT) végzem a munkámat. Szakterületem a kábítószeresek, drogok, és az ezekkel kapcsolatos bűnügyek.

- **Ön hogyan látja, melyik korosztályra a legjellemzőbb a drogfogyasztás?**

- Leginkább a tinédzserek körében, azon belül is a 15-16 éves fiatalokra jellemző a szerhasználat, a fiatal felnőttek száma pedig elenyésző.

- **Lehet tudni, hogy Magyarországon mely drogok a legelterjedtebbek?**

- Igen, százalékos arányban a drogok 53%-a pszichoaktív, ilyen például a kristály, ami sokféle anyagból tevődik össze, vagy a herbál, bioherbál is ide tartozik. A maradék 47% a klasszikus drog, mint például a marihuána, ami egy indiai vadkender származék.

- **Mi befolyásolja a drogfüggőség kialakulását?**

- Ebben a családi háttér, a nevelés, és a környezet játszik szerepet. A drogfüggő fiatalok gyakran csonka családban élnek, akik általában rossz szociális körülményű gyerekek, velük nem sokat foglalkoznak. Mellékesebb tényező a rossz baráti társaság, de ez is előfordulhat néha.

- **Hogyan ismerhető fel, ha valaki rendszeres drogfogyasztó?**

- A viselkedés a legátlakozóbb jel. A tinédzsereknél romlik a tanulási eredmény, új barátokat szereznek, megnő az iskolai hiányzásuk száma, valamint eladják holmijaikat. Elzárkóznak mindenki elől, és rosszabb esetben még lopni is képesek.

- **Mi a folyamata a drogszerzésnek?**

- Leggyakrabban csak egy megfelelő embert kell ismerni, aki megszerzi az anyagot, de már internetről is beszerezhető szinte minden. Az előbb említettem, hogy egyesek lopni is képesek, tehát a lopott tárgyat eladják, és a pénzből meg tudják venni a szükséges kábítószeres.

- **Mi a súlyosabb büntetés, amit drogfogyasztásért- és terjesztésért szabnak ki?**

- A fogyasztót - vagyis aki drogot kínál, vagy magánál tart - legfeljebb 1 év börtönbüntetésre ítélik. A terjesztőkre a drogfajtától függően szabják ki a büntetés mértékét. A pszichoaktív drogok terjesztéséért 3-8 év, a klasszikus drogok terjesztéséért pedig 5-15 év büntetés jár.

- **Utolsó kérdésünk az, hogy Magyarországon belül mely területeken a legjellemzőbb a szerhasználat?**

- A kábítószer-használat Észak-Magyarországon a legjelentősebb, azon belül is elsősorban Budapesten, majd Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, ezt követi Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, végül pedig Heves megye.
- **Köszönjük, hogy válaszaival segítette munkánkat!**

KÉRDŐÍV

Kedves Tanulók!

A segítségeteket kérnénk TDK előadásunkhoz, amelynek címe: A drogok megjelenése a középiskolában (Eszterházy Károly Egyetem TDK versenye). Kérjük, segítsétek kutatásunkat azzal, hogy a következő kérdőívet NÉV NÉLKÜL kitöltitek számunkra. Ezek a kérdőívek semmilyen formában nem kerülnek nyilvánosságra, az adatok feldolgozása után megsemmisítésre kerülnek. Köszönjük, hogy alaposan átgondoljátok a kérdésekre a válaszokat és őszinte véleményetekkel segítitek munkánkat. Köszönjük!

1. Nem: Fiú / Lány
Életkor:.....
Lakhely:.....
.....
2. Szerinted megjelent-e már iskoládban bármilyen fajta drog?
igen nem
3. Kipróbáltál-e már bármilyen drogot? igen nem
Ha igen, milyen típusú volt?:
.....
4. Húzd alá a klasszikus drogokat! (Többet is aláhúzhatsz!)
marihuána; ecstasy; herbál; kristály; kokain
5. Ha már használtál kábítószer, hogyan jutottál hozzá? (Többet is választhatsz!)
internetről; terjesztőtől; baráttól; ismerőstől
egyéb:.....
6. Ha már használtál kábítószer, milyen formában juttattad a szervezetedbe? (Többet is választhatsz!)
cigaretta; por; tableta; injekciós tű
egyéb:.....
7. Ismersz-e a környezetedben olyan személyt
(barát/ismerős/családtag), aki használt már drogot?
igen nem
8. Ha használtál már drogot, milyen rendszerességgel tetted?
 rendszeresen (naponta többször)
 hetente 1-2 alkalommal
 havonta 1-2 alkalommal
 szórakozóhelyen
 alkalmanként

9. Szerinted honnan lehet felismerni valakiről, hogy rendszeresen fogyaszt kábítószereket? Milyen látható jelei vannak? Sorolj fel néhányat!

.....
.....
.....
.....
.....

10. Tudod-e, milyen büntetés jár a drog

a) fogyasztásáért:

max. 1 hónap börtönbüntetés

max. 6 hónap

max. 1 év

max. 2 év

b) terjesztéséért (drogtól függően)

-dízájner drog

1-3 év börtönbüntetés

3-5 év

3-8 év

8-11 év

-klasszikus drog:

1-3 év

3-5 év

5-15 év

15-20 év

11. Szerinted mi befolyásolja a drogfüggőség kialakulását?

.....
.....
.....
.....

12. Elkövettél-e már bármilyen bűncselekményt azért, hogy pénzhez juss a drogok beszerzéséhez?

igen nem

Ha elkövettél már bűncselekményt, mi volt az?

.....
.....
.....

Köszönjük segítségedet és őszinte válaszaidat!

JUHÁSZ KITTI KIARA

(Dobó István Gimnázium, Eger)

A migráció társadalmi vetületei. Mit tehetünk? Mit kell tennünk?

Ez a fogalom sok mindent rejthet magában, hiszen ha meghalljuk ezt a szót, vándorlás, a hazáját elhagyó ember jut eszünkbe, ami lehet önkéntes, mikor az ember elsősorban a gazdasági érdekek vezérlik. Őket nevezzük migránsoknak vagy bevándorlóknak. Ezt gazdasági migrációnak is nevezzük. Ezzel ellentétben már a kényszer letelepedést egy jobb élet reményében hozzák az emberek, és ez nem hagy lehetőséget a migráció kihagyására. Ezeket a személyeket menekülteknek hívjuk. Ilyen a politikai migráció, de az ökológiai is, mivel az emberek a katasztrófák miatt hagyják el otthonaikat. Van egy másik fajtája is, a kulturális migráció, ami inkább önkéntes, de nem mondanánk rosszat, ha a kényszer migrációhoz sorolnánk, ez a felfedezést, más kultúrák megismerését rejti magában. Ugyanakkor megkülönböztethetünk reguláris migrációt, ahol a külföldi személy betartja az adott állam szabályait, ezzel szemben az irreguláris személy jogi státusz nélkül tartózkodik az államban. Vannak oltalmazott menekültek is, akik már nem is tekinthetők menekülteknek, viszont fennáll, hogy visszaküldik saját országába, ami súlyos következményekkel járna számára.

Bármelyikről is legyen szó, ezek mind jelen vannak az életünkben, és nem csak az érintett emberekre vannak hatással, de ránk is.

Éppen ezért, az emberek elutasítják a vándorlás minden formáját, mivel félnek a következményektől, és nem akarják vállalni az ezzel járó kockázatot. Ez érthető, hiszen ez a probléma évek óta jelen van a társadalomban és a történelemben egyaránt. Gondoljunk csak az I-II. világháborúra, ahol tömegessé váltak a bevándorlások vagy éppen az elhurcolások, a zsidóüldözés (Holokauszt), az éhínség, fájdalom és a nyomor. A társadalom kibírta ezeket a megpróbáltatásokat, de nem akart átélni egy újabb ehhez hasonló szörnyű időszakot. A történelemnek nagyon sok ágazata vezet ehhez a problémához, hiszen a vándorlás, a haza keresés, már az őskorban, ókorban elindult, sőt volt olyan korszak is hogy a népvándorlások kora, a magyar történelemben honfoglaláskor indult el és folytatódott hosszú évezredekken át. Azt mondhatjuk, hogy a magyarság mindig is befogadó nép volt, mivel akkoriban nagyon sok királyunk törekedett arra, hogy segítséget nyújtson a rászorulóknak, de most nem csak rólunk van szó, mert nem csak Magyarországot érinti ez a probléma, hanem az összes európai országot. A média és más hírközlések tudósításából kiderülő terrorcselekmények mind nagy hatással vannak az emberek

gondolkodására ezzel az ügygel kapcsolatban. De nem csak a lakosság körében alakult ki ellentétes vélemény, hanem a politikában is. Az európai országok próbálnak minél előnyösebb megoldást találni a különböző egyezmények bevezetésével, sőt a befogadó országok lehetőséget kínálnak arra, hogy a menekült emberek kapcsolatba tudjanak lépni az otthon maradt családtagokkal, egyes államok kerítésekkel és a tengeri útvonal átkelésének nehezebbé tételével próbálják csökkenteni a migrációs hullám folyamatát. Az országoknak számolniuk kell az ezzel járó gazdasági és szociális következményekkel, a pénzügyi problémákkal, a menekültek képzetlenségével és a munkaerő piac terheltségével. Mérlegelni kell azonban azt is, hogy sokan jöttek olyanok, akik tényleg segítségre szorulnak, mert minden egyes ilyen országban a megélhetésért, az életükért, a jólétükért harcolnak. Mi a helyzet ezeknek a keleti országoknak a helyzetével? Minden egyes országban éhínség, mindennapos háború és terror uralkodik. A sérülteket a betegeteket, nem tudják rendesen ellátni, mivel nincsenek erre megfelelő egészségügyi eszközök és gyógyszerek. Ezek mellett az oktatás is elmaradott, a szülők nem ösztönzik a gyerekeiket a tanulásra, így a gyerekek nem is járnak iskolába, ha járnak is, csak pár évig, de számolnunk kell azzal is, hogy nincs is hova járniuk. Nagyméretű munkanélküliség figyelhető meg, mivel a fejlődő országokban a munkahelyek gyarapodása nem tud lépést tartani a népesség növekedésével. A gazdaság le van maradva, és szüksége van az európai támogatásra és az onnan beáramló iparcikkre, de ez fordítva is igaz, hiszen Európa is igényt tart az onnan beáramló kőolajra, ami fenntartja az ottani gazdaságot. A hatalmon lévő kormány nem megfelelően kezeli a felmerülő gondokat, csak részlegesen hajtja végre feladatát. Számoljunk még mindehhez hozzá az éghajlati változásokat, az elsivatagosodást, az egyre súlyosabb ivóvízhiányt, meg persze az országon és a kontinensen belül kialakuló vallási konfliktusokat is. Viszont vannak olyan keleti országok, ahol ezek a problémák, csak kis mértékben fordulnak elő.

De miért Európa a bevándorlók célpontja?

Eleve a gazdagabb keleti országok nem fogadják őket be, például Szaúd-Arábia a róluk szóló genfi egyezményt is elutasította, és ha be is fogadja őket, nem jobb körülményt biztosít számukra, hanem kegyetlen munkakörülmények között tartja őket.

Így leginkább Nyugat-Európa felé veszik az irányt a jobb élet reményében. Tapasztalataik pedig egyre jobbak, hiszen itt nem bánnak lekezelően a muszlim emberekkel, hanem kísérik őket és munkát adnának nekik, mivel Európában a szakmunkások száma drasztikusan csökkent az egyetemisták számának növekedésével, ezért a kelet-európai népek munkavállalóival próbálták ezt az űrt betölteni. Viszont rá kellett

jönniük. hogy ezek az emberek nem tudnak alkalmazkodni, mivel eltérő kultúrájúak, és sokan nem azért jönnek, hogy dolgozzanak, hanem hogy igénybe tudják venni a nagy összegű nyugati segélyeket.

De mi a különbség egy terrorista és egy bevándorló között?

A menekültek elesett, segélykérő és a családjuknak jobb jövőt biztosítani akaró emberek, akik nem azért jönnek, hogy embereket öljenek, hanem azért, hogy embereken és saját magukon is segítsenek.

Ezzel szemben a terroristák a Korán elferdített tanait követő dzsihadista emberek, akik az iszlám vallás erőszakos térítőiként lépnek fel. Saját életüket áldozzák a megdicsőülésük reményében.

Mit tegyünk?

Talán fogadjuk el ezeknek az embereknek a lázongásait? A szünni nem akaró terrort, és éljünk örökös félelemben? Vagy talán gondoljunk bele az ő helyzetük be is, mit kellett vagy kell nekik átélni? Az emberek szinte pánikszerűen hagyják el az országaikat, mert vannak olyanok, akiknek már nem az a célja, hogy Európában jobb élete legyen, csak szeretné túlélni a hazájában dúló évek óta tartó háborút, ahol lehetetlenné vált az élet, és ahol mindennaposak a vérengzések. Csak azt tartják szem előtt, hogy a családjuknak ne kelljen szenvedni, ne legyenek rabszolgasorsra ítélve, ezzel kiszolgáltatottá válva más emberek számára. Így csak egy út marad, a menekvés. Ezzel kapcsolatban a statisztikai eredmények meghökkentőek, mivel közel 40-50 millió ember vándorlását követik nyomon ezek az adatok és elszomorító, hogy az európai emberek kivándorlásának száma is milliós nagyságrendű. Mivel ilyen nagy létszámban érkeznek a bevándorlók, így sokszor menekülttáborokban helyezik el őket, ezzel is elkülönítik őket az európai társadalomtól. Egyes helyeken viszont embertelen körülmények uralkodnak, zsúfoltság, piszok, felelőtlen ellátás, így nem csoda, ha az ottani emberek betegségeket kapnak el, de nem csak a testi betegség sújtják őket, hanem lelki gondjaik is vannak. Ott az ember teljesen magára van utalva, nem biztos, hogy mellette van a családja, kilátástalanok a körülményei, nem tudja, mit várhat az itteni emberektől és hogyan fogják fogadni őket, félnek az újabb üldözéstől. Talán egyetlen kis hátizsákkal érkezettek, vagy még azt sem tudták magukkal hozni, miközben az életüket mentették. Ezért meg kell tanulnunk felismerni az ilyen embereket és segítséget nyújtani nekik, nem pedig beléjük rúgni. Persze vannak közöttük olyanok is, akik egyáltalán nem érdemlik meg, hogy felkaroljuk őket, mert azzal hálálják meg, hogy hátba támadnak, és elkezdenek tüntetni, meg felkeléseket szervezni, de nem minden elesett menekült rendelkezik ezzel a tulajdonsággal. Ha így kezdünk el vélekedni, nem fogunk olyan embert elítélni, aki nem érdemelte meg, és nekünk sem lesz lelkifurdalásunk, hogy egy ártatlan embert hagyjunk

segítség nélkül. Biztosan lesznek előttünk akadályok, mivel nekik és nekünk is meg kell birkóznunk az esetleges kommunikációs gondokkal vagy az eltérő szokásokkal, de ezért vagyunk emberek, mert nem vagyunk egyformák, így el kell fogadnunk a másikat, és lehetőséget kell adni neki a bizonyításra, mert mindenkinek jár egy esély.

Irodalomjegyzék

<https://www.migraciokutato.hu/hu/2015/09/10/a-jelenlegi-migracios-hullam-okai/>

(2015. szeptember 10. Migrációkutató Intézet)

<http://nepszava.hu/cikk/1069944-miert-eppen-europaba---a-migracio-okai>

(Népszava-2015. szept. 16.)

http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics/hu

(2017. szeptember 7)

<http://tortenelemcikkek.hu/node/535>)

(Harmat Árpád Péter)

- (<http://www.origo.hu/itthon/20150909-migrans-menekult-europai-unio-bevadorlas-illegalis-bevadorlas-fogalmak.html>)

(Serdült Viktória-2015.09.10)

<https://mno.hu/kulfold/miert-nem-az-obolorszagokba-mennek-a-menekultek-1301608>)

(Földi Bence-2015. augusztus 31)

KALÓ DÁVID

(Dobó István Gimnázium, Eger)

Szülőföldem

Ezekkel a képeimmel szeretném bemutatni az apró falvak szépségét. Mivel én hobbi szinten természet és vadfotózással foglalkozom, ezért döntöttem úgy, hogy természetfotókat küldök be.

Minden képnek megvan a sajátossága. Ez alatt azt értem, hogy minden fotómnak van mondanivalója. Az elkészítésük során, én is mint mindegyik fotós tapasztalatokat is szereztem.

Gyakran estig tartottak ezek a munkák, ezt szemlélteti az a fotóm, amin egy kereszt látható a naplementében. Az Ózbakról készült képem is ezt mutatja, mivel az ember, ha jobban kinyitja a szemét, akkor rájön, hogy milyen szép is a természet valójában.

Nekem a fotózás egy olyan hobbi, amit nem akarok abbahagyni, és szeretnék a továbbiakban is foglalkozni vele, hiszen a természet felöleli az évszakok minden bölcsességét, és az állatok fáradhatatlanságát.

KASPÁR GYÖNGYVÉR

(Madách Imre Gimnázium, Salgótarján)

Dornyay és én.

A múzeum tanulást segítő szerepe egy középiskolás szemével

Salgótarján, Madách Imre Gimnázium, Kaspár Gyöngyvér. Salgótarján, Múzeum, Dr. Dornyay Béla. Hogyan függ mindez össze egymással?

Dr. Dornyay Béla (1. kép), az immáron 95 éves Madách Imre Gimnázium egykori természettan tanára volt, akinek a nevét viseli a városi múzeum (2. kép). Én –Kaspár Gyöngyvér– a Madách Imre Gimnázium tanulója vagyok. Tanulmányaim során rendszeresen veszünk részt múzeumi rendezvényeken. Élvezzük a múzeum által nyújtott lehetőségeket. Én nemcsak a kötelező foglalkozásokon veszek részt, hanem azokon túl is igyekszem minél több időt tölteni a múzeumban. Érdekelnek a kiállítások, a rendezvények, melyeknek már gyakran segítőtje is vagyok. Nagyon szeretem az ottani légkört, hangulatot, és mindazt, amit ebben a múzeumban fel lehet fedezni.

Mit is rejt a múzeum egy diák számára?

Kínál például olyan múzeumpedagógiai foglalkozást „Pincétől a padlásig” címmel, ami tényleg végigvezet az épület minden zegzugán. Bemutatja többek között a raktárakat, a kutatóteret és a különböző kiállításokat.

Tegyük meg gondolatban és fényképek segítségével mi is ezt a sétát!

A raktárak természetesen egy titokzatos helyen vannak (3-4. kép). A poros és megviselt tárgyak –festmények, bútorok, ruhák, könyvek, újságok, plakátok– a látszat ellenére értékesek, letűnt korok emlékét őrzik, s arra várnak, hogy a muzeológusok feldolgozzák őket.

A főépületben az elegáns fogadóteréből az „Úvegváros” tanulmányi raktárban kezdjük sétánkat (5-6. kép). Egy tanulmányi raktár létrehozása és annak működtetése nem kis feladat egy múzeum számára –tudtam meg Gulyás Gábor restaurátortól, aki ennek az uniós projektnek a koordinátora volt, ugyanis mindez uniós és önkormányzati pénzből jött létre. Rengeteg mindenre kell odafigyelni egy tanulmányi raktár létrehozásakor, hogy az megfelelően működhessen. Ott van például a megfelelő hőmérséklet, ami esetünkben 20°C, vagy a relatív páratartalom, ami 50%, valamint a fény mennyisége, ami 150 lux. Ezeket szigorúan be kell tartani. A kiállítóterem megfelelő hőmérséklete érdekében egy párátlanító berendezést is vásároltak, valamint ventilátorokat, árnyékoló rendszert és UV-szűrő fóliát is felszereltek.

A tanulmányi raktárak egy adott témát dolgoznak fel, feladatuk pedig a bemutatás, a megőrzés és az oktatás. A salgótarjáni Dornyay Béla

Múzeumban lévő tanulmányi raktár az egykori salgótarjáni Öblösüveggyár üvegeit őriz és mutatja be. A kiállításban több mint 5 ezer egyedi műtárgy szerepel. 400 négyzetméteres grafikai felülettel, valamint oktatóterrel is rendelkezik, ami akár kisebb konferenciák helyszínéül is szolgálhat. A hangtechnika és a vetítő jóvoltából pedig előadások is bátran tarthatók. Több építészeti és informatikai fejlesztés ment végbe: a kiállítás egy infópultot is kapott, ahol a látogatóknak lehetőségük van a tárgyakat képeken is megtekinteni, valamint bepillanthatnak a dekorkönyvek oldalába, emellett pedig játszhatnak, és egy virtuális túrán vehetnek részt. Az Üvegváros névre keresztelt kiállítás részletesen bemutatja az üvegterveket, az előkészítést és természetesen az üveggyártást. A kiállított tárgyak fémvitrinekben vannak, így könnyen tisztíthatók, a polcok és az ajtók pedig üvegből készültek.

A kiállítás megismerésén túl számos foglalkozáson vettem már részt ebben a térben. Tavaly a médiaórához kapcsolódva Shah Timor tartott itt előadást (7-8. kép), bemutatva a lehetséges képrögzítési eszközöket. Azóta is többször voltunk különböző feladatok kapcsán ebben a kiállítóteremben. Például a tehetséggondozó fotószakkör keretében a feladat az üvegtárgyak fotózása volt. Ismerős környezetben már otthonosan mozogtunk (9-10. kép).

Folytatjuk utunkat, hiszen a múzeum birtokában lévő üvegek közül néhány az állandó kiállításban is szerepet kap, ami 2000-ben nyílt meg a Dornyay Béla Múzeumban. A kiállításról, melyben Nógrád megye történetét tekinthetjük meg 7 képben, Balogh Zoltán történész kérdeztem, aki többek között ennek a kiállításnak a megálmodója és gondozója. A képek bemutatják Nógrád megye régészeti kincseit, az itteni köznemesi világot, de szó esik a közigazgatásról, a modernizációról és annak hatásairól, emellett természetesen szerepet kapnak a háborúk, a forradalmak, valamint a kiállítás egy része Madách Imre híres művét, Az ember tragédiáját mutatja be (11-12. kép).

Utunk következő állomása a Mihályfi-gyűjtemény, amely az 1970-es évek végén került Nógrád megyébe (13-14. kép). Mihályfi Ernő özvegye, aki maga is művész volt, baráti áron adta a Nógrád Megyei Tanácsnak majdnem a teljes grafikai anyagot, egy része pedig a családnál maradt – tudtam meg Kelemenné Peák Ildikó főmuzeológus, művészettörténésztől. Mihályfi Ernő politikus, újságíró és műgyűjtő 1898. szeptember 3-án született a Nógrád megyei Béren. Politikusi tisztségei mellett számos képzőművészeti témájú esszét és kritikát írt, ezeknek java egy kötetben „Művészek, barátaim” címmel jelent meg 1977-ben. Mihályfi szerette és értette kora képzőművészetét. Magángyűjteményében mennyiség és művészi érték szerint is

kiemelkedőek Uitz Béla és Derkovits Gyula grafikái, jelezve, hogy e két alkotót különösen szerette a gyűjtő, de sok más kortárs művész képe is megtalálható a gyűjteményben. Ott vannak például Kondor Béla, Barcsay Jenő, Ferenczy Béni, Egry József, Rippl-Rónai József, Szőnyi István, Ferenczy Noémi, Lóránt János és Márffy Ödön alkotásai is. De a múzeum tulajdonában lévő igen értékes Mattis-Teutsch János-képeket is mindenképpen érdemes kiemelni, hiszen ezek a gyűjtemény legértékesebb darabjai. Derkovits Gyulához mellesleg igen komoly baráti kötelék is fűzte Mihályfit. Mihályfi Ernő 1972. november 20-án hunyt el Budapesten. Mihályfi özvegye minél hamarabb egy állandó kiállítást akart férje gyűjteményből. Ez a kérés 2006-ban teljesült, mikor is a képeknek megfelelő helye lett, fóliázott üvegekkel és fényvédő függönyökkel. Állandó kiállítás lett ugyan, de a gyűjtemény anyagából a kiállított képek bizonyos időszakonként cserélődnek. A gyűjtemény főleg a két háború közti időszakot dolgozza fel. Közel 800 db kép van a Dornyay Béla Múzeum tulajdonában, és ebből egyszerre 100 db tekinthető meg. Az érdeklődés irántuk országos és nemzetközi szintű. A képek többek között megjárták Párizst, Belgiumot és Bécset. A gyűjtemény rendszeresen vesz részt múzeumpedagógiai programokban, például a Nagy Rajzolásban, valamint az osztálykirándulásoknak is nagyon komoly célpontja. A múzeum egyik legjobb foglalkoztató tere. A múzeum táborának is színhelye, rengeteg rajzos foglalkozást is tartunk itt mi is, ahol például a művek alapján parafrázisokat készítünk (15-16. kép), a Múzeumok Éjszakáján is többször szerepelt a kiállítás.

Ha van állandó, akkor természetesen van időszakos kiállítás is.

A múzeum időszakos kiállításainak helyi –azaz Nógrád megyei– vagy pedig évfordulóhoz való kötődése van. Például ilyen helyi kötődésű kiállítás volt 2014-ben a Tűzhelygyár történeti kiállítása. Vannak olyan esetek is, amikor a múzeum a saját gyűjteményéből válogatott tárgyakat állítja ki, de előfordult már, hogy hagyatékokat kaptak és mutattak be.

Lehetőség van különböző művészeti területek, történelmi események relikviáit bemutatva kapcsolódni az iskolai oktatáshoz is. Ilyen volt például a Lévai Sándor, balassagyarmati bábművészről szóló kiállítás, ahol az ő életművén keresztül a bábművészetet is be tudták mutatni. De ilyen kiállítás a jelenleg is álló I. világháborús kiállítás. Ez egy olyan vándorkiállítás, amely a Nógrád megyei katonák I. világháborús szerepét is bemutatja. Ezeket a kiállításokat különböző fakultációs órák keretében mi is rendszeresen látogatjuk, feldolgozzuk (17. kép).

A múzeum igazgatóját és egyben az időszakos kiállítások felelősét, Shah Gabriellát kérdeztem az eddigi kiállításokról. Elmondása szerint általában muzeológusok, közművelődési és kulturális szakemberek ötletei alapján dől el, hogy milyen –a látogatók számára érdekes, különleges témában rendezzenek 2-3 hónapos kiállítást.

Mivel én kívülálló személyként nem rendelkeztem az eddigi kiállítások adataival, és nyilván nem is láthattam minden eddigi kiállítást, ezért őt kérdeztem többek közt arról, hogy melyik kiállítás volt az utóbbi 5 évben a legsikeresebb. Válaszában A LEGO-kiállítást emelte ki, de sok látogatót vonzott az előbbieken említett Lévai Sándor féle bábkiállítás, vagy az '56-os forradalomról szóló, 2016-17-ben létrehozott kiállítás is. Szintén sok látogatót vonzott a modellvasutak kellékeit előállító Viessmann Modellgyártó Kft. kiállítása, melyet a Bányaterenyei gyárukból hoztak. Ez a kiállítás nem csupán a Nógrád megyei vasúthoz való kötődése miatt volt érdekes, hanem azért is, mert itt egy céget és termékeit is bemutatta a múzeum, ami ritka dolog egy közművelődési intézményben.

Természetesen aziránt is érdeklőttem, hogy Shah Gabriellának melyik kiállítás volt a kedvence. Azt felelte: „A Lévai Sándor féle bábkiállítás, ami a „Süsü, Böbe baba és tásaik” címet viselte, nemcsak azért a kedvencem, mert a benne lévő bábok és mesék az én gyerekkoromat idézik, hanem itt a látogatók egy híres, de mégsem ismert művész életútját tekinthették meg.” (18. kép) Különleges volt azért is, mert a Magyar Televízió ekkor adta ki először raktárából a kiállításban szereplő bábokat, azaz először a Dornyay Béla Múzeum állíthatta ki Lévai Sándor műveit. De természetesen, mint mindennek, egy ilyen kiállítás megszervezésének is vannak nehézségei. A leggyakrabban fennálló probléma a pénzügyi nehézség, ami általában a magas biztosítási vagy a szállítási költségből adódik, melyeknek összege bizonyos esetekben olyan nagy, hogy egyszerűen nem is éri meg idehozni egy adott kiállítást, le kell mondani róla. A múzeum vezetése igyekszik megoldani az ilyesfajta problémákat, s figyelni a látogatók igényeire. Volt már példa arra is, hogy civil megkeresésre, kérésre került megrendezésre egy kiállítás, például a Bóna Kovács Károly rendezvénysorozat.

A múzeum baráti köre is sokat segített már a múzeumnak. Ilyen segítség volt az is, mikor az Acélgár leselejtezett mozdonyát be akarták zúzni, de a múzeum megvásárolta, hogy megmenthesse és kiállíthassa. A mozdonyt a vasutasok ingyen felújították, és 2016-ban átadták, kiállították a város vasútállomásán Mazsola néven. Jelenleg is megtekinthető Ilonka nevű társával együtt. A mozdonyfelújításból nemcsak a mozdonykiállítás származott, hanem a fentiekben említett Viessmann-kiállítás ötlete is, de ekkor kezdeményezték a vasúttörténeti emlékpark létrehozását is (19. kép).

Hogy személyes élményt is említsek az időszakos kiállításokkal kapcsolatban, az én személyes kedvencem egyértelműen a Rodolfóról szóló kiállítás volt (20. kép). Mivel régebben szerettem bűvészkedni, hatalmas élmény volt előben megtekinteni a világ legnagyobb

csalójaként emlegetett bűvészelegenda kellékeit. Többször is elmentem megnézni a kiállítást, mely újra meghozta a kedvem a bűvészmutatványok gyakorlásának folytatásához (21. kép). Nagyszerű élmény volt, mikor a múzeum a kiállítás lezárásaként meghívta Salgótarjánba Gálvölgyi Juditot, Rodolfo lányát, és vejét, Gálvölgyi Jánost, akikkel nekünk, látogatóknak szeptember 30-án volt alkalmunk találkozni, beszélgetni, és a Rodolforól szóló személyes élményeiket meghallgatni (22. kép).

Legutóbbi - időszakos kiállításához kapcsolódó - akciónk a Múzeumok Őszi Fesztiváljához, azon belül a Sajdik-kiállításához kötődött. A múzeum rajzpályázatot hirdetett, de mi másképp –nagyképben– gondolkoztunk. Tanulmányoztuk a kiállított Sajdik-alkotásokat, kiemeltük és hullámpapírra felnagyítottuk a jellegzetes karaktereket, és ebből építettünk egy 4x6 méteres nagyképet a kiállítóterem padlójára, így a helyiség „tele lett Sajdikkal” (23-24. kép). Majd az elemekkel rövid animációs filmeket is készítettünk. Ez különlegesen nagy élmény volt számunkra, sőt, a múzeum összes munkatársa is ott tolongott, és figyelte a játékunkat.

Ezzel utunk, mellyel bebarangolhattuk a salgótarjáni Dornyay Béla Múzeumot, és így közelebbről megismertük az életét, véget ért. Úgy vélem, bebizonyítottam, hogy a múzeum rengeteg élményt képes adni egy diáknak. Én mindenkit arra biztatok, hogy éljen ezekkel a lehetőségekkel, hiszen rengeteg kalandban lehet része, sok tudással és tapasztalattal lehet gazdagabb. Az itt nyüzsgő emberek, alkalmi és rendszeres látogatók mind-mind arról tanúskodnak, hogy a múzeumban igenis van élet. Ez a múzeum dolgozóinak köszönhető, akik mindezt élővé teszik, kellő energiát fordítanak az érdeklődés felkeltésére, s beváltják ígéreteiket. Valóban érdemes rendszeresen betérni az intézménybe. Amint belépnek a múzeum ajtaján, garantálom, hogy egy kedves és segítőkész csapat fogadja majd önöket, akik fáradhatatlan munkával és lelkesedéssel mutatják majd be a múzeum minden egyes zegzugát: pincétől a padlásig.

Adatközlők

Shah Gabriella - múzeumigazgató

*Balogh Zoltán - főmuzeológus,
történész*

*Kelemenné Peák Ildikó -
főmuzeológus, művészettörténész*

Gulyás Gábor József - restaurátor

Shah Timor - adatrögzítő, fotós

Horváth Tamásné - adatrögzítő

Forgács Terézia - teremőr

Irodalomjegyzék

K. Peák Ildikó, Shah Gabriella: Mihályfi-gyűjtemény
Dornyay Béla Múzeum Salgótarján, 2014.

Üvegváros - A Dornyay Béla Múzeum üveggyűjteménye
Szerkesztette: Shah Gabriella, Balogh Zoltán
Dornyay Béla Múzeum Salgótarján, 2016.

Művészet és művészek Salgótarjánban - Bóna Kovács Károly festő- és
szobrászművész
Balassi Bálint Megyei Könyvtár Salgótarján, 2013.

Salgótarjáni Új Almanach II.
Nógrádi Történeti Múzeum Baráti Köre Salgótarján, 2002.

A Dornyay Béla Múzeum Évkönyve XXXIX. Salgótarján, 2016.

Itt szabad az eget zöldre festeni! – Vallomások a honi múzeumi
közművelődés kezdetéről és közelmúltjáról
Szerkesztette: Pálffy Katalin
PressKontakt (Szeged) és Szabadtéri Néprajzi Múzeum
Múzeumi Oktatási és Képzési Központ (Szentendre), 2009

Múzeumi iránytű 2. – Vásárhelyi Tamás: A nyitott múzeum
Szerkesztette: Dr. Bereczki Ibolya, Ságghi Ilona
Szabadtéri Néprajzi Múzeum – Múzeumi Oktatási és Képzési Központ,
Szentendre, 2009

Múzeumi iránytű 4. – Élmény és tudás, Múzeumi szakemberek a
közoktatás szolgálatában, Kutatási jelentés
Szerkesztette: Dr. Bereczki Ibolya, Ságghi Ilona
Szabadtéri Néprajzi Múzeum – Múzeumi Oktatási és Képzési Központ,
Szentendre, 2010

Múzeumi iránytű 5. – Tudás és gyakorlat, Múzeumpedagógiai
módszerek – európai példák és hazai alkalmazások, Módszertani
fejlesztés
Szerkesztette: Dr. Bereczki Ibolya, Ságghi Ilona
Szabadtéri Néprajzi Múzeum – Múzeumi Oktatási és Képzési Központ,
Szentendre, 2010

Múzeumi iránytű 6. – Káldy Mária – Kárpáti Andrea – Szirmai Anna
Linda: Helyzetkép és perspektívák, Múzeumpedagógia Magyarországon
2008-2009

Szerkesztette: Dr. Bereczki Ibolya, Ságghi Ilona

Szabadtéri Néprajzi Múzeum – Múzeumi Oktatási és Képzési Központ,
Szentendre, 2010

Képmelléklet

1. kép Dr. Dornay Béla

2. kép Dornyay Béla Múzeum, Salgótarján

3. kép raktár

4. kép bútorraktár

5. kép „Üvegváros” tanulmányi raktár

6. kép vetélkedő az „Üvegvárosban”

7. kép Médiaóra az „Üvegvárosban”

8. kép Shah Timorral a médiaórán

9-10. kép Képrögzítő tehetséggondozó szakkör -üvegfotózás

11-12 .kép Állandó kiállítás

13-14. kép Mihályfi gyűjtemény

15. kép Rajzolás a Mihályfi teremben

16. kép Alkotók és alkotások

17. kép I. Világháborús kiállítás

18. kép „Süsü, Böbe baba és társaik”

19. kép Mazsola és Ilonka

20. kép „Vigyázat, csalok!”

21. kép Rodolfo relikviái

22. kép Vendégek: Gálvölgyi Judit és János

23. kép Kész a „NAGYKÉP”

24. kép Animációkészítéshez fázisokat fotóznak

Osztálytársaimmal.

KISS LILIÁNA

(Neumann János Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium, Eger)
Magány vagy közösség? A 21. század kihívásai

Témaválasztás

1. Témabevezetés

Napjainkban sokszor találkozhatunk a magánnyal foglalkozó újság cikkekkkel, könyvekkel és riportokkal. Lehet, hogy közhelyként hangzik, de ki kell mondanunk, hogy az ember társas lény, vagyis szüksége van arra ,hogy embertársaival kapcsolata legyen ,valamilyen csoporthoz, közösséghez tartozzon. Ennek az evolúciós magyarázata, hogy az ember a túlélésre törekszik. Ösztönösen a fajfenntartás a célja.¹ Ha keresztény szemmel közelítünk ehhez a témához, akkor fontos megemlíteni, hogy a Biblia legelején, a világ teremtésénél Isten a nőt a férfi társának teremtette. Ezek alapján megállapíthatjuk, hogy az embernek szüksége van egy társra, mégis nagyon sokan szenvedtek a múltban és most a jelenben is a magánytól.

2. Problémafelvetés

Korábban főként az időseknek kellett ezzel a problémával szembe nézni, de a társadalmi kapcsolatok változtak és átértékelődtek, így a fiatalabb generáció is egyre inkább érintett. A következőkben a fiatalokat érintő magánynak a közösségek változásának azon belől főleg a barátságok átalakulásának és az informatika hatásainak szeretnék utána járni.

3. Motiváció

Azért ezt a témát választottam, mert a minden napi életben nagyon sokat találkozom a korosztályom körében a kirekesztettséggel, magánnyal és úgy gondolom, hogy a fiatalokat szembesíteni kéne ezzel az állapottal, hogy jobban figyeljenek a társaikra, és ha ők szenvednek a magánytól, akkor tudniuk kell, hogyan lehet változtatni a helyzetükön. Eddigi életem során az iskolai közösségben mindig volt olyan ember a környezetemben, akivel senki sem akart barátkozni, de miután többet beszéltem vele és kezdtem megismerni mindig rá kellett jönnöm, hogy nagyon sok értékes embert hagyunk figyelmen kívül.

4. A magány fogalma

Mind tudjuk, mire gondoljunk, amikor meghalljuk a magány szót, ennek ellenére a definiálása ennek az állapotnak nem egyszerű. A pszichológia szerint a magányosság egy olyan érzelmi állapot, amelyben a személy

---

¹ <https://pszichologuskereso.hu/blog/az-ember-mint-tarsas-len-y-1-resz>, 2017.11.22.

erőteljes üresség és kirekesztettség érzést tapasztal. A magányos ember elvágva, elidegenedve érzi magát a többi embertől, nehézséget okozhat számára a kapcsolatteremtés.² A leggyakoribb oka az, amikor az ember kapcsolatai megszakadnak. Ennek a veszteségnek a következménye lehet a szorongás és a depresszió.

Problémakifejtés

1. Pozitív magány

De ahogy már említettem nehéz pontosan megfogalmazni a magány jelentését, mivel az eddig említett negatív oldala mellett, meglepő, de egy pozitív jelentéssel is bír, bár az esetek többségében nem találkozunk ezzel. Bizonyára mindannyian éreztük már úgy, hogy szükségünk van az egyedül létre, hogy összeszedhessük a gondolatainkat, egy kis időt fordíthassunk magunkra vagy éppen felkészüljünk valami változásra. Amennyit a külvilági kapcsolataink építésével foglalkozunk legalább annyit kéne törődni a belső világunkkal, hiszen ez javítja a koncentráció készségünket és fejlesztheti a kreativitást. A szociális készségeink szempontjából is nagyon fontos, hogy néha egyedül maradjunk a belső énünkkel, mivel csak akkor tudunk megfelelő társadalmi kapcsolatokat kialakítani, ha meg tudjuk ismerni magunkat, és egy egészséges énképet tudunk kialakítani, ezáltal sokkal empatikusabbakká és nyitottabbakká válhatunk.³ A múltban a pozitív magány egyik kiemelkedő alakja volt Csokonai Vitéz Mihály, aki A tihanyi Ekhóhoz című versében foglalkozik a témával.

2. Közösségek a múltban és a jelenben

A közösségek nagyon fontos szerepet játszanak az egyén szocializációjában. Gyermekkorban történő szocializációt első sorban a család befolyásolja. A családban alakulnak ki a későbbi csoport-hovatartozás motivációi. A család adja az értékrendünk alapját is, amelyen majd később a személyes tapasztalatainkkal változtathatunk.⁴ Az utóbbi évszázadban a családok jelentősen átalakultak. Először is a szülők kevesebb gyermeket vállalnak egyre gyakoribbak az egyke gyerekek. Ennek köszönhetően a társainkhoz való alkalmazkodó képességünk fejletlenebb lett⁵. Végül a családban betöltött szerepek is nagymértékben változtak, ma már a megélhetés feltétele, hogy mindkét

---

² http://filozofiaikavehaz.blog.hu/2010/07/22/magany_es_egyedullet

³ http://www.lafemme.hu/életmod/1222_a_felszabadito_magany_2017.11.12.

⁴ <http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=182>

⁵ Életünk fordulópontjai. Az NKI Társadalmi és Demográfiai Panelfelvételének (TDPA) kutatási koncepciója 313. oldal 2017.11.21.

szülő dolgozzon. Az egyre gyakoribb válásoknak köszönhetően pedig sokszor a családokban nincs megfelelő példakép a gyermekek számára.

Mi után kikerülünk, a családi közegből a tanulmányaink során új közösségek részévé válhatunk, ahova nem születünk, hanem be kell illeszkednünk, alkalmazkodnunk kell az ottani értékrendhez és magatartásformához. A közösségek általában hasonlóan gondolkodó, hasonló személyiségű embereket fogadja be, akik pedig nem "illenek" oda azokat kiközösíti, elnyomja. A történelem során a világháborúk, szegénység, nyomor ideje alatt a közösségek szerepe felértékelődött. Az emberek támogatni tudták egymást, összefogtak, mivel közös volta céljuk és az akaratuk. A globalizációnak köszönhetően egy nagyfokú elidegenedés indult meg a világban. A kisebb falvakból, városokból az emberek a nagyvárosokba, metropoliszokba költöznek. A felgyorsult életmód miatt nincs idejük az emberi kapcsolataikkal olyan mértékben foglalkozni, mint korábban. A legnagyobb változás talán a barátságokat érintette. Korábban a kommunikációnak, kapcsolattartásnak nem volt ennyi módja. Általában az egy helyen élő emberek alakítottak baráti társaságokat, de távkapcsolatok is voltak, annak ellenére, hogy nehezen megoldható volt a rendszeres kapcsolattartás. Ami a fiatalokat érinti ők kevésbé voltak túlterhelve, ennek köszönhetően több időt tudtak szakítani a barátaikra, és mivel nem voltak még közösségi ⁶kapcsolatok többször találkoztak ⁷személyesen is.

3. Az informatika fejlődésének hatása az emberi kapcsolatokra

Az informatikai fejlődéseknek köszönhetően a társadalmi kapcsolatok nagy mértékben átértékelődtek. Először is a közösségi oldalak hatásait szeretném kiemelni. Sok előnye van annak, ha az emberek rendelkeznek közösségi oldalakkal. A legjelentősebb az, hogy a chatnek köszönhetően a kapcsolattartás egyszerűbbé vált. Most már képesek vagyunk arra bármely időpontban bárkinek, aki ugyanúgy használja, a közösségi oldalakat üzenetet küldhessük, így az információ áramlás nem csak egyszerűbb, hanem gyorsabb és hatékonyabb is lett. Egy teljesen új kultúra van kialakulóban ennek köszönhetően, megjelentek az emoji-k, amelyekkel a hangulatunkat tudjuk kifejezni, és egy újfajta szleng, a chat nyelve is kialakult. Sajnos a sok pozitívum mellett a negatív oldala is van a közösségi oldalaknak. Pontosan ennek a gyors és hatékony információ áramlás miatt a felhasználók elkényelmesedtek. Az élő, személyes kommunikáció helyett inkább otthonról írnak egymásnak. Az efféle

---

⁶ <https://eletemmorzsjai.wordpress.com/tag/tollfosztas/>, 2017.12.11.

⁷ https://www.google.hu/search?biw=1366&bih=637&tbm=isch&sa=1&ei=UNluWsjjO9LSkwXmg5-YDg&q=teenagers&oq=teenagers&gs_l=psy-ab.3..0l3j0i30k1l7.6102.9072.0.9160.16.14.0.0.0.342.1945.0j2j5j1.9.0...0...1c.1.64.psy-ab..9.6.1535.0..0i67k1.210..N9Fc84I3MM#imgrc=i6RzXVHVWIrwpM:, 2017.11.23.

kommunikációból hiányoznak az érzelmi megnyilvánulások, a testi érintkezés⁸. Gyakran a fiatal kori barátságokban az a legnagyobb probléma, hogy személyesen nehezebb a felek számára a kommunikáció, mint az interneten. Egy másik megfigyelhető jelenség, hogy a a facebookon, instagrammon vagy éppen snapchaten több száz vagy akár ezer ismerőse is van egy átlagos fiatalnak. míg a való életben a tizedével sem kommunikál.^{9 10}

4. A kutatás eredménye

Szerettem volna személyesen is utánajárni annak, hogy a korosztályom milyen mértékben magányos, ezért csináltam egy kérdőívet. 36 válasz érkezett, amelyből 28-an lányok, míg 8-an fiúk voltak. A vizsgált személyek mind középiskolások. Első kérdésként konkrétan rákérdeztem arra, hogy magányosak-e a megkérdezettek, ahogy arra számítani lehetett 90% azt mondta, hogy nem érzi magát magányosnak. Ezek után olyan kérdéseket tettem fel, amelyekre válaszolva kiderült, hogy mennyire adtak igaz választ. A magányból, mint állapotból sokszor azért nem tudnak kilábalni az emberek, mert nem képesek felismerni a valódi helyzetüket, a kérdőívben ugyanezt tapasztaltam. A következő kérdésben arra voltam kíváncsi, hogy a megkérdezettek mennyit szoktak unatkozni, csak 2,8 %-uk szokott minden nap unatkozni, a legtöbben csak néha. Ez véleményem szerint a kevés szabadidőnek, túlterhelésnek köszönhető. Egy barátságot az is meghatároz, hogy mennyi ideje tart. 5 embert leszámítva mindenkinek 10 vagy annál kevesebb 5 évnél hosszabb ideje tartó barátsága van, és a leggyakoribb válasz az egy volt. Megállapítható, hogy a középiskolások nagy része nem képes több hosszú távú kapcsolatot kialakítani, ez is mutatja, hogy a barátság, mint egy közösség hogyan változott, hiszen régen évtizedekre szóltak ezek a kapcsolatok.

Nemcsak a barátságok minőségét és időtartalmát vizsgáltam, hanem főként a közösségi oldalakon zajló barátságokat. A legismertebb és leggyakrabban használt közösségi oldal a facebook, majd ezt követi az instagram. A válaszolóknak 1 emberen kívül 100 vagy annál több ismerősük van ezeken a közösségi oldalakon és ebből 14 embernek 500 fölött van az ismerőseinek a száma. Ennek ellenére a 36-ból 27-en csak 20 vagy annál kevesebb ismerősükkel tartják a kapcsolatot

⁸ http://www.eltereader.hu/media/2016/10/APA_2016-2_READER.pdf

⁹ https://www.google.hu/search?biw=1366&bih=637&tbm=isch&sa=1&ei=PNMuWp28BISxkwXu-oqoCw&q=id%C5%91s+emberek+%C3%A9s+okostelefon&oq=id%C5%91s+emberek+%C3%A9s+okostelefon&gs_l=psy-ab.3...2791.16708.0.16770.40.31.7.0.0.0.323.3254.0j12j4j1.18.0....0...1c.1.64.psy-ab..15.16.2120.0..0j0i67k1j0i5i30k1j0i13k1j0i13i5i30k1j0i13i30k1j0i24k1j0i30k1.122.zWLS6SDwNtc#imgrc=qswW5mQNYh27OM; 2017.11.03.

¹⁰ <http://ujlipocia.hu/cikkek/gener%C3%A1ci%C3%B3k-online-offline>, 2017.12.11.

rendszeresen. Annak ellenére, hogy több száz ismerősük van magányosak lehetnek. A szociális média hatására, kevesebb valós, élő barátságuk van, inkább sok felszínes ismeretségre törekednek a középiskolások. Ahogy egy korábbi kérdésnél már kiderült a válaszolók a barátaikkal eltöltött idő csak egy töredékében szórakoznak, a későbbi válaszok alapján, erre az lehet a magyarázat, hogy az idejük nagy részébe csak chatelnek ahelyett, hogy a való életben találkoznának, valamint 14 ember mindig vagy ritkán szívesebben ír egy ismerősének, mint, hogy találkozzon vele. Ezek alapján helytálló az a kijelentés, hogy a közösségi oldalak hatására az emberi kapcsolatok elsilányulnak, mivel nagy számban vannak olyanok, akik a kommunikációnak inkább a tartalmatlanabb verzióját választják.

Végezetül pedig szerettem volna arra is kitérni, hogy a diákok hogyan érzik magukat az iskolai közösségekben és milyen szerepet vállalnak. 4 válaszoló nem, 32 jól érzi magát és nagyjából a felük vállal iskolai szerepet, tehát a magány fő okozója nem az iskolai közösségekben keresendő.

Problémamegoldás

1. Konklúzió

Azok után, hogy a szakirodalom álláspontját megvizsgáltam, majd a saját környezetemben is felmértem a helyzetet, még fontosabbnak tartom, hogy a témáról beszéljünk, tovább vizsgáljuk, és megoldási lehetőségeket keressünk. A mostani fiatal generációból lesznek majd egyszer a dolgozó, érett felnőttek, akik a társadalom meghatározó részei, így az ő magányuk, amely egyes esetekben akár depresszióba is torkollhat, nagymértékben befolyásolja a jövő társadalmát. Ezért még most a jelenben orvosolni kell a problémát.

2. Megoldási javaslat

Először is fontos, hogy a fiatalok tisztában legyenek azzal, hogy a magány egy létező jelenség az ő környezetükben is, és fontos, hogy őszinték legyenek magukkal a saját állapotukat illetően. A média egy alkalmas eszköz lehetne a figyelemfelhívásra. A súlyos esetekben szakember véleményét is érdemes kikérni. Annak érdekében, hogy több élő, minőségi barátságot tudjanak kialakítani több szabad időre lenne szükségük, így szerintem a terheik csökkentésével is sikereket lehetne elérni. Mind tudjuk, hogy a magányosságot nem lehet véglegesen eltörölni a föld színéről, de ha odafigyelünk, embertársainkra egy kicsit kitekintünk a világba és foglalkozunk a körülöttünk élőkkel, akkor a számukat csökkenthetnénk.

A kérdőív elérhetősége:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdB3d16gy_BITDkKva1Y7rFoZfxG8ADoD7mZtr3ixQegqockg/viewform?c=0&w=1

KOCSIS KRISZTINA

(Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és
Pedagógiai Szakgimnázium, Miskolc)

A játék szerepe a gyermeki személyiségfejlődésében

Régen a gyermekélet jócskán eltért a ma jól megszokott mintáktól. Míg évtizedekkel ezelőtt, a gyerekek csutkabával és fakockákkal is szépen eljátszottak, addig ma már nehézséget okoz választani az üzletekben elérhető rengeteg játék közül. A mai játékok ráadásul azt is nehezítik, hogy nem a legmegfelelőbbben hat a gyerekekre - például ahelyett, hogy a logikai gondolkodást vagy a kreativitást fejlesztené, agresszív magatartást eredményez.

Miért fontos a játék?

A játéknak nagy szerepe van az értelmi, a szociális, érzelmi, nyelvi képességek fejlődésében, elmélyült összpontosításra szoktatnak. Lehetővé teszi felnőtt és gyermek számára egyaránt az ismeretek megszerzését, ami tulajdonképpen tanulás. Ez a születés utáni pillanattól kezdve elkezdődik. A kisgyermek megfogja a csörgőt, megszorítja az ujjunkat, eldobja a tárgyakat, majd felveszi. Órákig eljátszik így. Később szétszed, majd összerak, hordozgat, rakosgat, gyűjtöget tárgyakat. Tulajdonképpen ez a játék hozzájárul a finom és a nagy motorikus képességek fejlődéséhez is. Erősíti izmait, ami nélkülözhetetlen a mászáshoz, a járáshoz, a tárgyak emeléséhez. A tárgyak megfogásával, tapintásával azok tulajdonságait is felfedezi, azonkívül megtapasztalja, hogy mi mindent lehet vele csinálni. A játék fejleszti a leleményességet, a képzelőerőt, a kreativitást és a problémamegoldó képességet is, valamint fejleszti a kognitív és a fizikai képességeket. Segít megoldani az élet "nagy" kihívásait.

Fiúknak és/vagy lányoknak?

Míg régen érdekelte a gyerekeket ha az ellenkező nem játékaival játszottak, ma már egyre kevésbé számít ez. Ha mégis meg kell nevezni egy tipikus "fiús" játékot a régi időkből, divatba jött különböző ólomkatonák, amelyekkel egész háborúkat lehetett vívni az asztalon. Modern változatai, az 1974-ben alapított Playmobil cég gyerekrajzok által ihletett figurái a lányok körében is nagyon népszerűek lettek. Ugyanebben az évben született meg a Moncsicsi, ami még a 80-as évekbeli Magyarországon is nagyot ütött. Nem biztos, hogy egy mai gyerekből a majombaba ugyanakkora rajongást váltana ki, mint mondjuk egy programozható robot, egy Star Wars foglalkoztató könyv,

vagy a LEGO. A játék funkciója semmit sem változott az elmúlt évszázadok során, ám maga a játéktevékenység és játékeszközök, valamint az emberek viszonya a játékhoz annál inkább.

A 80-as, '90-es évek

Búgócsiga, moncsicsi, jojó, hinta, hintaló, ugrókötel, labda. A nyolcvanas, kilencvenes évek slágereire minden bizonnyal szeretettel gondol vissza a mai 30-as, 40-es korosztály. A szülők megengedték a gyerekeknek, hogy órákat az utcán, felügyelet nélkül töltsenek, futkározzanak, bújócskázzanak, játszanak. Nagyobb volt a közbiztonság, a gyerekeket ki merték engedni az utcára. A játék pedig igazi játék volt.

Ma

Nagyapák és unokák játéka között még soha nem volt akkora szakadék, mint most. Ma nem maga ugorja át az árkot a gyermek, hanem a számítógépes játékanak a hőse. Nem kavicsal, kövekkel dobál vagy alkot valamit, hanem „játékfegyverrel” lövöldöz. Ma a gyermekek minden játékukat készen kapják, nem kevés pénzért, és a "divat" miatt sosem elég amit kapnak, mindig újabb és újabb kell. Barbie-babák, barbie-ház, beszélő babák, interaktív állatok (jár, beszél, eszik, alszik, stb.) ámulatba ejtik őket, és áraik a szülőket is.

A lányokat leginkább póni-játékok hozzák izgalomba. A baj velük, hogy átveszik a babák szerepét, merthogy ugyanúgy gondozzák őket a lányok mint babáikat: etetik, itatják, altatják, beszélgetik őket. Mindeközben elfelejtnek klasszikus értelemben babázni.

A fiúk körében a dínókorszak mellett helyet kap a lézerkard, a transzformers és különböző rajzfilmfigurák, filmek hősei mint például a Ben 10, Csillagok háborújából Dart Wader, Bakugán és még sorolhatnám...

A szülők egy része, ma már szívesebben választ telefont, tabletet, laptopot ajándékba, mint játékokat. Azzal a tudattal veszik meg ezeket az elektronikai eszközöket, hogy a rá letöltött alkalmazások, játékok lefoglalják a gyermeket. Ámbár az meglehet hogy órákig eljátszanak vele és lefoglalja, de sajnos nem látják ennek az egésznek a hátterét. A valódi kapcsolatok áthelyeződnek a virtuális világba, játszótérezés és együtt hintázás helyett inkább skype-olás megy még akkor is, ha a szomszédban lakik a másik gyerek. Azt is tudjuk, hogy érzelmi elsivárosodás vár mindenkire, aki túl sokat nyomkodja a kütyüket, és elfelejti megfejtetni majd a másik ember testbeszédét, mimikáját, mert olyat nem is lát, ha elég sokat sikerül számítógépet, mobilt, tabletet néznie. Még az is lehet, hogyha túlzásba viszi, akkor bezáródik a saját kis fejébe, és onnan aztán nincs visszaút.

Agresszivitás?

A számítógépes játékok lehetnek agresszivitást keltőek például ha a játékban háborúzni kell és katonákat lelőni, vagy gyilkolni, csalni. Ezeket játszva nagyon erősen beleéli magát a játékos az adott karakter szerepébe, és így tesz változatos módokon embereket vagy szörnyeket ártalmatlanná. Nem elég azonban csupán a számítógépes játékokkal foglalkozni, hiszen a kisebbeknél, főleg a fiúknál már óvodáskorban előjön a kérdés, hogy tanácsos-e neki fakardot, pisztolyt, csúzlit venni. Nehéz eldönteni, hogy ha ezekkel játszik, akkor azzal károsan befolyásolódik-e a jelleme, vagy sem.

A játékok nem is fejlesztik a gyerekek kreativitását?

Már a frissen hazavitt csecsemőket is játszószőnyeg, zenélő ABC és kismilliónyi játékszer fogadja, amik száma az életkorral folyamatosan nő. Már csak az a kérdés, hogy tényleg azzal teszünk-e jót a gyerekünknek, ha körbe vesszük játékokkal. Erre a válasz az, hogy a játékok fejlesztik a gyerek finommotorikáját, felkeltik az érdeklődését, fejlődik a látása, a hallása, az egyensúlyérzéke, és ez lehet, hogy igaz is, de közben a kreativitása valahová elbújik, és nem biztos, hogy túl gyakran előjön a későbbiekben. Nem tudja meglátni a játék lehetőségét egy faágban, egy pocsolóyában, egy darab cérnában, nem szárnyal a fantáziája, mert készen kapja a mesét és a játékot is.

J. Huizinga:

„...a játék első pillantásra úgy fest, mint valami intermezzója a mindennapi életnek, szabadidő-tevékenység, üdülés. De mivel szabályosan visszatérő változatosság, kísérője, sőt kiegészítője, része lesz az életnek. Díszíti azt...; nélkülözhetetlen az egyén számára, mint biológiai funkció. Nélkülözhetetlen a közösség számára belső tartalma, értelme, jelentősége és kifejező értéke, továbbá azok miatt a szellemi és társadalmi kapcsolatok miatt, amelyeket létrehoz. A kifejezés és együttélés eszményeit valósítja meg. Rendet teremt, ő maga a rend. A tökéletlen világba és zavaros életbe időleges és elhatárolt tökéletességet visz be.”

Irodalomjegyzék

V. Binét - Stöckert: Játékpszichológia. Benedek László, J.S. Bruner, Mérei Ferenc, Páli Judit, Stöckert Károlyné, S. Millar tanulmányaival.

Eötvös József KLIK, 1997

https://www.csaladinet.hu/hirek/gyerekneveles/jatekok_zenek_foglalkoztatok/23583/nagymamaink_jatekai_-_ovodai_projekt_egy_evre

<https://www.nlcafe.hu/csalad/20151203/tablet-gyereknek/>

KOJNOK PETRA

(Madách Imre Gimnázium, Salgótarján)

A helyi kulturális örökség jelentősége – az én városom

*„A hagyomány nem a hamu őrzése, hanem a láng továbbadása”
(Morus Tamás)*

2017. május 17-én az Európai Parlament és az Európa Tanács a 2018-as évet a Kulturális Örökség Európai Évének nyilvánította. Ennek apropóján gondoltam, hogy megvizsgálom a szülővárosom, Salgótarján kulturális örökségét és annak jelentőségét.

Ha egy utazó Salgótarján városába téved, rideg betonrengeteget lát. Megszűnt gyárak, félig lebontott üzemek, omladozó házak és még sorolhatnám. Abban mindenki egyetért, hogy a mai Salgótarján nem a legszebb arcát mutatja. Édesapám említette egyszer, hogy még az 1970-es években az egyik tankönyv elején az akkori Salgótarján fényképe, mint egy modern város képe volt látható. Ebből már sejthető, hogy egykor pezsgőbb, színesebb volt itt az élet. Felmerül a kérdés, hogy vajon milyen örökséggel rendelkezhet ez a település?

Az interneten a témáról olvasgatva azt találtam, hogy az örökség fogalma meglehetősen szubjektív. „Az, hogy egy adott országban, egy adott nemzet számára mi számít örökségnek, nagyban függ az adott közösség kulturális normáitól, értékrendszerétől. Bármilyen tárgy, épület, hagyomány vagy szokás örökséggé válhat, ha a közösség annak ítéli meg.” (PAP ÁGI, 2014. 10.) „Például Nagy-Britanniában a Viktória-korabeli iparosítás és tervszerűtlen városfejlesztés szörnyű hagyatékának tartották a munkások lakónegyedeit, amelyeket egykoron nyomortelepként értelmeztek, ma viszont az „emberléptékű” építészet jelképei, amelyek abból a korból származnak, amikor Nagy-Britannia még a világ műhelye volt.” (PAP ÁGI, 2014. 10.) Ezzel persze nem azt akarom mondani, hogy Salgótarján kulturális öröksége a lebontott ipartelep vagy az itt maradt betonrengeteg, de a múltat kutatva most már tudom, hogy ezáltal lehetett Salgótarján város, megyeszékhely, és ez is hozzájárult a mai nemzedék műveltségéhez, kultúrájához.

Egy-egy terület vagy térség kulturális örökségét három egységre lehet tagolni: az anyagi-történeti, a szellemi-társadalmi és a természeti örökségre. Az anyagi-történeti örökség az épített környezetet, a műemlékeket, az emlékműveket, az épületeket, a régészeti lelőhelyeket és a történelmi helyszíneket foglalja magába. A szellemi-társadalmi

örökség kategória a kulturális és szellemi javakat, az emberi tevékenységeket, szokásokat, a kultúrát és a társadalmi-gazdasági viszonyokat öleli fel, míg a természeti örökséget a természeti táj jeleníti meg.

Hogyha az öregeket megkérdezzük, vagy elolvassuk Salgótarján történetét, megtudjuk, hogy régen több jelentős iparág is működött itt, mint például a bányászat, a kohászat és az üvegyártás. Ez a három ágazat jeles múlttal rendelkezik, és igen nagy kulturális hatással volt Salgótarján életére.

A szénbányászat az 1800-as években indult el, amikor is Salgóbánya és Vecseklő térségében „büdös köveket”, azaz barnaszenet találtak. Elkezdődött a kitermelés. Tárók, vájatok épültek ki. A szén hosszabb távra való szállításához arra alkalmas eszközök kellettek. Ezért épült meg a vasút, aminek segítségével elérhető közelségbe került a főváros, Pest. A Pest-Salgótarján vasútvonal a MÁV egyik legegyszerűbben megépült vasútvonala. A bányákba munkások kellettek, akik máshonnan telepedtek ide, gyakran családotól. A családoknak szociális ellátásra, oktatásra, szórakozási lehetőségekre és kulturális programokra volt igényük. A bányászcsaládok mellé idetelepedtek pedagógusok, orvosok, közgazdászok, jogászok. Így alakulhatott ki a város értelmisége, akik pezsgést vittek a város kulturális életébe. Gyermekük számára fontos volt az oktatás, ezért iskola létesült. A Rimamurányi-Salgótarjáni Vasmű iskolája (a mai Salgótarjáni Petőfi Sándor Általános Iskola) volt az egyik legmodernebb akkoriban. Klebelsberg Kunó vallás- és közoktatásügyi miniszter az iskola avatóján a következőket mondta: "Magyarország legtökéletesebben megépített, legjobban felszerelt, a modern pedagógia legkényesebb igényeit is 100%-ban kielégítő, a higiéne összes követelményeinek megfelelő új iskolaépület." Később sorra épültek az ipar igényeinek megfelelő, különböző szakképzést nyújtó iskolák, legvégül a főiskola.

A kohászat ugyancsak példaértékű volt. A Rimamurányi Vasmű Társaság 1881-ben egyesült a Salgótarjáni Vasfinomító Társasággal. Az új vállalat, a Rimamurányi-Salgótarjáni Vasmű Rt., később Salgótarjáni Acélgár, Magyarország egyik legkimagaslóbb vállalata volt.

A környéken bányászott szén segítségével gyártották a vas- és acéltermékeket az egész ország, sőt a szomszédos országok számára is. A szédületesen gyors ipari fejlődésnek köszönhetően a XX. század elején Salgótarján a kis palóc faluból 15000 fős várossá vált, majd a század közepén megyeszékhely lett.

A Salgótarjáni Öblösüvegyár, a több mint százéves hagyománnyal rendelkező magyar üvegyár a világ minden tájára exportált kézi és gépi gyártású üvegeket. Termékei közé tartoznak a kézzel gyártott és kézzel festett poharak, a színes üvegvázák és a csiszolt kelyhek. Jómagam már

sokat tudok a különféle üvegek elkészülésének folyamatáról, ugyanis a családom nagy része dolgozott ebben a gyárban. Nagypapámnak egész életében csak ez az egy munkahelye volt, az inasévektől kezdve a nyugdíjig. Gépeket javított. Amikor megkértem őt, hogy meséljen nekem valamit, szinte mindig szóba kerültek a gyárban töltött évek. Tudomást szereztem arról, hogy telt egy napja, miért szeretett itt dolgozni, és hogy melyik tevékenység volt a legborzalmasabb számára. Valahogy így szólt:

„Reggelenként a hatórás busszal jártunk be dolgozni mamáddal. Elbúcsúztunk egymástól a portánál. Ő a raktárhoz ment, én pedig a műhelybe. Reggeli közben megbeszéltük, mi lesz a napi teendőnk, miket kell megjavítanunk. Nem mindig a terv szerint haladtunk, ha szóltak, hogy elromlott valami, ami fontosabb, akkor félbehagytuk, amit éppen csináltunk, és mentünk helyrehozni. Miközben munkálkodtuk, beszélgettünk a társaimmal. Mindig megtaláltuk a módját, hogy hogyan érezzük jól magunkat. Akkor is, amikor a kemencék alatti ventilátorokat bütyköltük. Az volt ám nehéz!”

Ezek a hűtőberendezések meleg, szűk és veszélyes helyen voltak. Körülbelül két ember férhetett hozzájuk. Ahhoz, hogy el tudjam képzelni a méretüket, papa hozzám hasonlította őket. Persze akkor még kisebb voltam, de el tudom képzelni, milyen nehéz lehetett a hatalmas fémszerkezetet kötelek segítségével szerelhető, hozzáférhető helyre mozdítani. Úgy gondolom, ő szívesen dolgozott a gyárban, nemcsak a munka, de a szerethető kollégák és a családi hangulat miatt is. Valószínűleg ezért volt „csak” ez az egy munkahelye!

Édesanyám és édesapám is itt kezdték az iskola után a munkáséveiket. Sokat mesélnek az akkori évekről, a kollégákról, akiknek egy részét én is ismerem, hiszen a mai napig összejárnak, segítik egymást vagy éppen együtt szórakoznak és felelevenítik az „akkori” éveket.

A város lakosságának jelentős része ezekben az üzemekben, bányákban dolgozott, életük meghatározó eleme volt a munkájuk, munkahelyük. Lakást biztosítottak részükre, a kor színvonalának megfelelő fizetést kaptak, szórakozási lehetőséget nyújtottak nekik. A vállalatok által létrehozott és fenntartott kaszinókban, könyvtárakban, mozikban töltötték el szabadidejüket. A dolgozók kultúrházakban találkoztak, olvasóegyletekben, amatőr színjátszócsoporthoz vettek részt. Jelentős hagyománnyal rendelkeznek a rézfúvós zenekarok, dalárdák, táncgyűttesek, amelyek minden jelentős városi eseményen, ünnepségen felléptek, ugyanúgy, mint a szeptember első vasárnapján minden évben megtartott bányásznap ünnepségen. Ez a hagyomány a bányászok nehéz, áldozatkész életének állít emléket. Salgótarjánban nyílt meg az ország első földalatti bányamúzeuma is.

A kiállításban a bányász ünnepi viseletek, kiegészítők mellett korabeli szerszámok, világítóeszközök, táró- és aknaképek, üzemi felvételek, térképek, statisztikák és dokumentumok teszik érthetővé a bányászat fejlődését a megyében.

A fenti kiváltságok összessége adja azt kulturális örökséget, ami miatt a munkások úgy érezték, ők tartoznak valahová. Ezekre a tarjáni munkás büszke lehetett, ily értékek mentén növekedett fel a mai generáció. A felmenők ebben a szellemben nevelték fel őket, az egy közösséghez való tartozás meghatározta mindennapjaikat. A gyermekek azt látták, abban nőttek fel, hogy szüleik dolgoznak, a munkájukkal értéket teremtenek, ezáltal szebbé, gazdagabbá válik a környezetük, és erre büszkék lehetnek. A mai „modern” világban ezek az értékek szinte eltűntek. A személyes kapcsolatokat, az igaz barátságokat, a közösségi életet felváltja az okostelefon, az internet. A délutáni foglalkozásokat, a sportolást helyettesítik a számítógépes játékok, az erőszakos filmek. A média által közvetített kép eltorzítja a valóságot. A különféle reality show-k azt sugallják, hogy ügyeskedéssel, a másik ember becsapásával vagy erőszakkal magasabbra juthatsz, gazdagabb lehetsz, mint becsületes munkával, és sajnos ez a szemlélet egyre terjedőben van. Szintén a modern társadalom jellemzője a kábítószer-fogyasztás. A család és szeretet nélkül felnövő fiatalok cél nélküli életében ez jelenti az egyetlen örömet.

Éppen ezért nagyon nagy szükség van kulturális örökségünk megismerésére, megőrzésére és továbbadására, hogy mások is felismerjék az igazi értékeket. Valaki nem akkor lesz boldog, ha sok pénze lesz, vagy neki van a legmenőbb cipője, telefonja. Az ember sokkal kiegyensúlyozottabban él, ha vannak igaz barátai, szerető családja, megbecsülik, tartozik valakikhez, célokat tűz maga elé. Bízom benne, hogy egyszer majd ebbe az irányba változik a világ!

A jelen Salgótarjánja kapaszkodik a múlt kultúrájába, és bár a bányászat és a kohászat a letűnt ipari múlt szimbólumai, azonban az általuk teremtett kulturális értékek máig hatnak a város lakosságára.

Irodalomjegyzék

K. Peák Ildikó, Shah Gabriella, Balogh Zoltán, dr. Fodor Miklós Zoltán (2014):

Salgótarjánról diákoknak

Dornyay Béla Múzeum, Salgótarján

Pap Ági (2014):

Az épített örökség és a helyi identitás kapcsolatának cselekvőközpontú földrajzi vizsgálata budapesti mintaterületeken

[http://doktori.bibl.u-](http://doktori.bibl.u-szeged.hu/2243/1/Pap%20%C3%81gi_doktori%20disszert%C3%A1ci%C3%B3.pdf)

[szeged.hu/2243/1/Pap%20%C3%81gi_doktori%20disszert%C3%A1ci%C3%B3.pdf](http://doktori.bibl.u-szeged.hu/2243/1/Pap%20%C3%81gi_doktori%20disszert%C3%A1ci%C3%B3.pdf)

(2017. 10. 02.)

KONDRÁT NIKOLETT

(Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnázium, Miskolc)

A mese szerepe a gyermek személyiség fejlődésében

A mesék folyamatosan végigkísérték eddigi életutamat. Édesanyám, nagymamám gyerekkoromban rengeteget mesélt nekem, még mai napig is emlékszem a meghitt, bensőséges hangulatú estékre, melyek segítettek legyőzni a félelmeimet, megmutatták, hogy az életben vannak csodák is, amik rám várnak. Mindannyian hősök vagyunk a saját élettörténetünkben, és vannak élethelyzetek, amelyekben ugyanazok történnek velünk, mint a meséink hőseivel.

A mese a legősibb műfajok egyike. Csodás, valószerűtlen, elemekkel átszótt, általában fiktív időben és térben játszódó, szerencsésen, örömteli eseménnyel végződő történet. A mese a következő elemekből épül fel: a mese szereplői, a mesék színhelye, a mesében előforduló tipikus helyzetek, tárgyak és csodás események. A mese az idő beláthatatlan mélységéből meríti nyersanyagát, ismeretlen utakon vándorol országról országra, áttörve a nyelvek határait, áthatolva kultúrák áthatolhatatlan várfalain. Minden mese rokona a többinek, mert az ember, akiről a mese szól, mindenütt élni akar, és vágyik egy jobb és igazságosabb életre.

A mese a csodák, a fantázia birodalmát képviseli, és ez a közeg sok rokonságot mutat a gyermekek világával. A kisgyermeknek is nap, mint nap sok konfliktussal kell szembenéznie. A felnőttektől folyton azt hallja: „ezt kell tennie, azt nem szabad!”. A mesékben is van ilyen: „szed ki a kemencéből a kenyeret!”, „az utolsó szobába be ne merj menni!”. A mese hősenek sokféle elvárásnak kell megfelelnie, és egy kisgyermeknek szintén. A mesék sokféle érzélem bemutatására alkalmasak, és hozzásegítik a gyermeket ahhoz, hogy ezeket az érzelmeket újra és újra átélhesse, megtapasztalhassa. A mesék segítségével átélheti saját sorsát, miközben nem róla szól a történet, nem vele történnek meg a dolgok, s így nem is kell tőle félnie, mint a valóságban. Például: ott bujkálhat a gyermekben a félelem, hogy a szülők elhagyják, mert valamiért nem kell nekik, mint a Jancsi és Juliskában. A kisgyermek számára a világ tele van érthetetlen és csodás dolgokkal, legyőzhetetlen helyzetekkel, akárcsak a mesékben. A történetekben mindig a legkisebb győz. Jó érzés általa megélnie a győzelmet, s vele azonosulva a gyermek kompenzálni tudja kisebbségét.

A mese sikerének a titka, hogy mindig a gyermek valóságos lelki és érzelmi színvonalán fejt ki hatását, úgy tud beszélni a súlyos belső feszültségekről, hogy a gyermek öntudatlanul is megérti. A szülők nagy

része úgy gondolja, akkor cselekszik helyesen, ha távol tartja gyermekét a tulajdon gyöttrő gondjaitól, szorongásaitól és csak az élet napos oldalával ismerteti meg. De a való élet nem csak csupa napfény. A mesék ezt a mondanivalót közvetítik a gyermekeknek: az életben a súlyos nehézségeket nem lehet elkerülni, hanem küzdeni kell ellenük, ez a harc szorosan kapcsolódik az emberi léthez, de ha kitartóan szembeszállunk a váratlan és gyakran igazságtalan megpróbáltatásokkal, végül túljuthatunk minden akadályon.

Mit fejleszt a mese? Bruno Bettelheim szerint a mese intellektuális szinten gondolkodásra, képzelőerő fejlesztésére és önismeretre ösztönöz, emocionális, szinten nemcsak a feszültséget oldja, hanem megtanít valakivel azonosulni is. A mese szórakoztat és nevel egyszerre, a gyermek átéli a veszélyt, az örömet, mert a mese hallgatáskor ő is a mese részévé válik. A mese tanít az életről és segíti a gyermek énképének alakulását.

A meseolvasással, mesehallgatással megalapozhatjuk a gyermek szépirodalom iránti fogékonyságát, és az olvasáshoz való pozitív viszonyát, így a gyermek érdeklődése még olvasni nem tudó korában felébred az írott világ iránt. Az olvasás stimulálja az agy nyelvi központját. A mese, ha inger gazdag környezettel társul, fejleszti a gyermek fantáziáját, hiszen mesehallgatáskor képi alátámasztás nélkül, a saját képzelőerejére támaszkodva követi a mesét, és a hallottak alapján alakítja ki a figurákat és a jellemeket. Óvónők tapasztalatai szerint azoknak a kisgyermeknek, akiknek mesélnek otthon, élénkebb a fantáziájuk, és jobb a rajzkészségük is, mint azoknak, akik otthon nem részesülnek mesélésben.

Gyermekorvosok kutatásai szerint, azoknak a kicsiknek, akikhez mesélnek szülei, jobb az immunrendszerük, kevésbé hajlamosak a megbetegedésre. Egy amerikai tudományos cikk szerint, azok a gyermekek, akiknek olvastak szülei, sokkal közvetlenebb kapcsolatot tudnak kialakítani a környezetükkel. Az értékről és empátiáról szóló könyvek nagy befolyással lehetnek arra, hogy a gyermek milyen kapcsolatot tud kialakítani a környezetében élő emberekkel. Mindamellet, hogy szorosabb lelki kapcsolat alakul ki szülő és gyermek között, az olvasás a társadalomba való beilleszkedési folyamatban is segíti majd a kicsiket. A mese segítségével fejlődik az alkalmazkodó készségük, jó lehetőséget ad nekik, hogy nehezen meghatározható érzéseiket formába öntsék, kiélhessék.

Milyen mesét olvassunk a gyermeknek? Ez attól függ, hogy egy gyermeknek egy adott életkorban melyik mese a legfontosabb, hogy éppen hol tart lelki fejlődésében, hogy éppen milyen problémák foglalkoztatják. A szülő persze általában azt a mesét mondja vagy olvassa fel először a gyermekének, amelyik tetszik neki is, vagy amelyiket ő

szeretett gyerekkorában. Ha a gyermeket nem köti le a történet, akkor ez már azt jelzi, hogy nem a legmegfelelőbb mese a számára, ebben az életkorban. Ilyenkor a legjobb, ha következő alkalommal már más mesét mesélünk neki. Ha valamelyik mese fontos lesz a számára, megtudjuk spontán reakcióiból, és újra és újra hallani szeretné. Végül eljön, azaz idő, amikor már más mese fogja foglalkoztatni. A lényeg, hogy a mesék kiválasztásában mindig kövessük a gyermek kívánságát.

Milyen a jó mese? A gyerekek figyelmét az a történet köti le legjobban, amelyik szórakoztatja és felkelti a kíváncsiságát. A jó mese nemcsak szórakoztat, hanem jóra is tanít. A jó mese szolgál, lelki tápláléka a gyermeknek. A szülőnek ismernie kell a mesét, hogy tudja, gyermeke lelki világának megfelelő-e. Ha ő nem tud belehelyezkedni lelkileg a történetbe, átadni sem fogja tudni hitelesen. Persze nem az a cél, hogy a szülő a saját problémáihoz válasszon mesét, sokkal inkább az, hogy a gyermek világában illő történetet keressen. A gyermek életét csak akkor gazdagítja egy mese, ha mozgásba hozza képzeletét, fantáziáját, fejleszti intellektusát, ha eligazítja érzelmeiben, megbékíti félelmivel és vágyaival, elismeri nehézségeit, ugyanakkor megoldásokat is javasol problémáira.

Hogyan olvassunk mesét? Szükséges lenne a családban és az óvodában is mindennapos eseménnyé tenni a meseolvasást, a gyermek olvasóvá nevelésének már egészen kicsi korában, a családon belül el kellene kezdődnie. A mesélőnek mindenekfelett azt kellene szem előtt tartania, hogy igazi hatása csak az élőszó erejének lehet. Nagyon fontosak a közösen kitalált történeteket, ahol a gyermek és a szülő közösen alakítja ki a szereplőket, és közösen fűzi az eseményeket. Az esti mese keretében fel lehet oldani a napi események által felgyülemelő feszültségeket is. A gyermek számára fontos helyzeteket mesélhetünk el ekkor, mintha mással történt volna meg.

Mai kultúrákban a tévé és a számítógép erős versenytársa lett a mesemondásnak, ha a szülőnek, nincs ideje, vagy kedve gyermekének mesélni, vagy gyermekével foglalkozni, bekapcsolja a tévét, vagy betesz egy videofilmet. Ezért napjainkban egyre több kisgyermek egyáltalán nem találkozik olvasott mesékkal; csak olyan film –és TV-feldolgozásokat lát, melyek között nagyon sok eltorzított történet található. A mesefilm néző kisgyermek csupán befogadó lehet, mert hiányzik a közös mesélés –egyszer hallgató vagyok, egyszer mesélő-interakciós varázsa. Ezen túl a videofilm semmiképpen nem helyettesítheti a szóveges mesét; csak az olvasottak fejlesztik a nyelvi érzéket, csak azok gyarapítják a szókincset és a gyermeki képzelőerőt. A szépen felolvasó szülőtől a gyermek érezheti a beszéd ritmusát, a szavak hangsúlyát, segít a beszéd tanulásában.

A mesehallgatás, később pedig az olvasás, egyértelműen fejleszti az elvonatkoztatási képességeket és a logikus gondolkodást. A készen kapott képek azonban „lustává” teszik a gyerekeket, nem kell komoly intellektuális teljesítményt kifejteniük, hiszen nézőként mindent megkapnak. A televízió előtt szabadon hagyott gyerekek egyrészt készen kapják a dolgokat (nem kell a fantáziájukat használni), másrészt azt is megmutatják neki, hogy mit gondoljanak a dolgokról, harmadrészt kérdéseiket nem tudják kivel megbeszélni.

Sok mai gyerek számára az iskola unalmas, ugyanakkor képtelenek az órákon figyelni, komolyan együttműködni a pedagógusokkal. Ennek egyik oka a tudósok szerint az általuk nézett filmek technikai sajátosságaiból ered. Egy képi vágás hossza nagyjából 2-3- másodperc. Ez a technika arra szolgál, hogy a folyamatosan megjelenő új képi információkkal fenntartsák a figyelmet. Még a hétköznapi közvetlen emberi kommunikációban zajló interakciók sem ilyen gyorsak, az iskolai kommunikáció – ahol a tanítás, oktatás, ismeretátadás a fő kommunikációs cél – pedig végképp nem alkalmazhat ilyen típusú figyelemmegtartó akciókat. Ha egy gyerek túl sokat néz televíziót, túl sokat számítógépezik, hozzászokik az ilyen ritmusú információáramláshoz, így számára a normál sebességű kommunikáció feldolgozása, befogadása komoly nehézségeket okoz.

Egy kérdőíves felmérést készítettem, amiket 7-9 évesek, és 16-19 évesek töltöttek ki. Azzal a szándékkal, hogy összehasonlítsam a mostani gyerekek és a mai serdülők mesével való kapcsolatát. A felmérésben 20 serdülő és 20 kisiskolás töltött ki. Azonos számban (10 férfi és 10 nő). A kérdőívem elején kíváncsi voltam, hogy mennyit szoktak olvasni. A legtöbb kicsi a hetente többet választotta, míg a nagyok a ritkábban. Előre gondoltam, hogy a nagyobbak kevesebbet olvasnak, kevesebb a szabadidejük. Míg a kisebbeknek, még nagyobb az érdeklődése a könyvek iránt, több a szabadidejük. A következő kérdésben (szüleid, nagyszüleid, testvéreid kiskorodban olvastak-e, meséltek-e neked?) arra voltam kíváncsi, hogy a mostani szülők olvasnak-e a gyermeküknek. A válaszok nagyon megleptek, nem gondoltam volna, hogy az összes kisiskolásnak, akik kitöltötték a kérdőívet azoknak a szülei olvastak nekik kiskorukba. A válasz azért lepott meg, mert a mostani szülőknek már szinte csak rohanás az életük, és nincs annyi szabadidejük, és türelmük. Érdekelt, hogy vajon mik/kik a kedvenc mesehősei a mostani gyerekeknek és mi/ki volt vagy most mi/ki az én korosztályomnak. A mai gyerekek a szuperhősöket, a hercegnőket szereti. Ez meg is mutatkozik a kérdőívemben, de párán a Dzsungel könyvét, Zorrót, Aladint választották. Velem egy idősek Bellt, Garfieldot, Jerryt, legtöbben Micimackót, Chowdert, Erik Cartmant, Elzát, a Minyonokat választották.

Összegzés képen arra az eredményre jutottam, hogy nagyon fontos a mese egy gyermek, egy ember életében. A mese összehozza a családot, olyan világot teremt, ahol mindenki jól érzi magát, fejleszti a gyermek lelki világát, megnyugtat, kikapcsol és tanít. A mese megtanít arra, hogy milyen is lehet az élet.

Irodalomjegyzék

- Béres István – Korpics Mária: *Média – Kultúra – gyermekek*
http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/media_kultura_gyermekek/4_a_rajzfilmek_mint_vilgkp_alakt_tnyezk_a_kisgyermekkorban.html
(Letöltés ideje: 2017. 11. 19.)
- Boldizsár Ildikó: *Meseterápia – Mesék a gyógyításban és a mindennapokban*. Budapest, Magvető Könyvkiadó, 2017.
- Dr. Kádár Annamária: *A mese a gyermekekre – mesepszichológia*
<http://veszprem.babamama.info/veszprem/mese-hatasa-a-gyermekre-mesepszichologia-dr-kadar-annamaria/>
(Letöltés ideje: 2017. 11. 19.)
- A mese szerepe a gyermek személyiségfejlődésében
www.tulipanovoda.hu/dokumentumok/meseszerepe.pdf
(Letöltés ideje: 2017. 11. 19.)
- A mesék szerepe a gyermek fejlődésében
<http://www.csaladivilag.hu/a-mese-szerepe-a-gyermek-fejlodeseben/>
(Letöltés ideje: 2017. 11. 19.)
- Szávai Ilona: *A mese hídszerepe*. Budapest, Pont Kiadó, 2017.
- Szilágyi Mária: *A mese szerepe a gyermeki személyiségfejlődésben*
http://www.tanszertar.hu/eken/2007_03/szm_0703.htm
(Letöltés ideje: 2017. 11. 19.)
- Miért fontos a mese a gyerekeknek?
<http://anyamento.hu/gyermekneveles/a-mese-fontossaga-a-gyerekek-eleteben/>
(Letöltés ideje: 2017. 11. 19.)

LÁZÁR ENDRE

(Miskolci Szakképzési Centrum Szent László Gimnáziuma, Közgazdasági Szakgimnáziuma és Kollégiuma, Mezőkövesd)

Pillanatok

A "Pillanatok" fotósorozat egy családi nyaralás alkalmával készült, kiválogattam a sorozat közül a 7 legjobb fotót, amit készítettem.

1. fotó: A Magas-Tátrában készült a Gáspár-csúcson, ahol elképesztő panoráma tárult a szemünk elé. Megfogott az elképesztő mélység és a fények játéka.

55mm, f/8, 2017.08.08; 1/50 s, iso100.

2. fotó: A Magas-Tátrában készült a Gáspár-csúcson, a képen a Nyugati-Tátra csúcsai láthatóak, melyek Tyndall-sugarakba burkolóztak.

31mm, f/8, 2017.08.08; 1/1000 s, iso100.

3. fotó: A Magas-Tátrában készült a Gáspár-csúcson, a párás levegő kékes színűvé varázsolta a távolban lévő csúcsokat, melyen Tyndall-sugarakba burkolózva egészen elképesztő látványt nyújtottak. A képet teleobjektívvel fotóztam, hogy közelebb hozhassam a témát.

65mm, f/8, 2017.08.08; 1/1250 s, iso100.

4. fotó: A Magas-Tátrában készült a Gáspár-csúcson, így néz ki a kilátás kelet felé, a látványt panorámában tudtam csak visszaadni. A kép több fotóból összeillesztett panoráma.

18mm, f/8, 2017.08.08; 1/200 s, iso100.

5. fotó: A Magas-Tátrában készült a Morskie oko (Halas-tónál). A nagy tömeg ellenére sikerült találnom egy helyet, ahol senki nem mászott bele a képkivágásba. Látványos fények estek a hegyekre. A fotót ND szűrővel készítettem, hogy a víz még selymesebb, lágyabb legyen és egy híd alól, hogy a köveken megtörő víz folyása láthatóvá váljon, illetve az előtér is látványos legyen.

18mm, f/22, 2017.08.09; 6 s, iso100.

6. fotó: A Magas-Tátra csúcsai (hátsó, magasabb csúcsok) és a Bélai-havasok (előrébb lévő csúcsok) láthatóak a képen. Csodás tájat sikerült lefotóznom kedvező fények mellett. Mikor az autóban megláttam az elem tárul panorámát, azonnal szóltam, hogy álljunk félre.

55mm, f/8, 2017.08.10; 1/400 s, iso100.

7. fotó: Tipikus alpesi tájkép a Magas-Tátrával. Az előtérbe belekomponáltam a fotósok számára kedvezően elhelyezett szénaboglyákat, melyek vezetik a tekintetet és dinamikát adnak a fotónak.

18mm, f/4, 2017.08.10; 1/500 s, iso800.

LENGYEL LILLA

(Miskolci Szakképzési Centrum Mezőkövesdi Szent László Gimnáziuma,
Közgazdasági Szakgimnáziuma és Kollégiuma, Mezőkövesd)

A középiskolások megpróbáltatásai – megoldási lehetőségek

*„Egy hang szól a távolból: segíts! Több száz emberből kettő, ha meghallja. De pont az nem figyel, akire a legjobban számítanál.”
(Jay Asher: 13 okom volt, 2010)*

Nézz szét magad körül! Látod-e a hamis mosoly mögött megbúvó könnyecseppeket? Hallod-e a színlelt nevetés mögött rejtőzködő segélykiáltást?

Középiskolásként rám is problémák áradata zúdul, és gyakran érzem úgy, hogy a megpróbáltatások egyre csak fokozódnak. Ennek talán legfőbb oka, hogy a világ sokszínű zűrzavarában még önmagunkat sem látjuk tisztán. Személyes gondjaink megoldására sem elég figyelmet, sem elég időt nem szentelünk, a külső segítség pedig több esetben vagy csak túl későn érkezik, vagy sohasem. Ezen hipotézisem alapján céloim egy olyan dolgozat összeállítása, mely összefoglalja a mai középiskolás korosztály megpróbáltatásainak okait és társadalmi vetületeit, de be szeretném mutatni a megoldási lehetőségeket is. Hely hiánya és a téma komplexsége miatt azonban mindezt a teljesség igénye nélkül kell tennem. Céloim minél effektívebb megvalósításához saját kutatásomra támaszkodom. Végeztem ugyanis gimnáziumomban egy felmérést; az általam összeállított kérdőívet 67, 15-19 év közötti tanuló töltötte ki; az eredmények diagramok, táblázatok formájában a dolgozatomban megtalálhatóak. Az úrlapok kiértékelése után pedig megbizonyosodtam témaválasztásom megfelelősége felől, hiszen az eredmények is azt bizonyítják, hogy e probléma egyre égetőbb, és így vagy úgy, de mindenkit érint.

Érdeemes az egyén problémáinak feltárását magánál a társadalomnál kezdeni. Kik is vagyunk mi, hová tartozunk? Elterjedt nézőpont, miszerint egy-egy közösség csupán MENŐ és NEM MENŐ - mondhatni ciki - egyénekből tevődik össze. Mit gondolnak erről a kijelentésről diáktársaim? 52%-uk egyetért vele. A középiskola kezdetén rendszerint hamar kialakul, hogy kiktől lesznek a menők és kiktől a kívülállók. Ez azért lényeges, mert a beilleszkedés nehézségei csökkentik az önbizalmunkat, rontják az iskolai teljesítményt. Épp ezért elkeserítő, hogy a megkérdezett tanulók mindössze fele illeszkedett be könnyen az osztályközösségbe. De mi alapján tekintünk valakit népszerűnek? Avagy csak a felszínesség meghatározó; hogy kinek milyen a frizurája, milyen

márkájú ruhákat visel? Számos vizsgálat bizonyítja, hogy a vonzó külsővel rendelkező embereket kedvezőbben ítéli meg környezetük, ugyanis az attraktív emberek gyakran azt az (esetleg hamis) érzetet keltik, hogy barátságosabbak. Továbbá bizonyítottan népszerűbbek azok, akik az impulzivitással kapcsolatos egyik gént hordozzák. *(Mitől függ, hogy gyerekünk menő vagy nem menő?, 2010)*

Ha már felszínesség, kötelességemnek érzem kitérni a STÁTUSZSZIMBÓLUMOK káros hatásaira is. A státuszszimbólum olyan vagyontárgy, amellyel birtokosa a kiemelkedő anyagi, illetve a szűkebb társaságban betöltött előkelőbb helyzetét igyekszik nyilvánvalóvá tenni. A hangsúly tehát az esetek zömében nem a megfelelő minőségen vagy az egyén ízlését kielégítő választáson van, hanem a mások felé intézett bizonyításvágyon. Kutatásom során a diákok 24%-a vallotta, hogy csak márkás holmikat hord, és csupán 13%-ot nem érdekelnek a márkajelzések. Roppant érdekesek továbbá az ezzel a témával kapcsolatban felmerülő sztereotípiák és előítéletek. Nemcsak a hollywoodi filmekben létezik ugyanis a középiskolai hierarchia, hanem a való életben is jellemző a klikkesedés, így bármelyik iskolában megtalálhatók az alábbi személytípusok. A táblázatban olvasható, hogy kutatásom alapján hány diák találja őket menőnek:

Sportoló	85%	De milyen formái vannak a kiközösítésnek? A népszerű diákok legtöbbször meglegszenek azzal, hogy levegőnek nézik a kevésbé népszerűket, azonban egyre gyakrabban fordul elő az is, hogy testileg vagy lelkileg terrorizálják őket. Kis kedvenc, gyík, lúzer, stréber, nyomi és még sorolhatnám - ezek azok a jelzők, amiket diáktársaim gyakran vágnak egymás fejéhez. De kérdezem tőletek, másokat verbálisan inzultálók: „Észrevettétek a hegeket, amiket magatok mögött hagytatok? Nem. Valószínűleg nem. Mert a legtöbb
Divatmániás	58%	
Osztály bohóca	61%	
Partiarc	66%	
Stréber	31%	
Mindenki barátja	63%	
Emós	24%	
Művészlélek	66%	
Kocka	33%	
Laza srác	85%	

Akármilyen meglepő, de a megkérdezettek fele vallotta, hogy a klikkesedésből adódóan érték már negatív élmények. Ám tévedünk, ha azt gondoljuk, hogy csupán a kívülállók szembesülnek problémák tömkelegével. A népszerűségnek ára van. Számos vizsgálat kimutatta, hogy bár a népszerű diákok átlagban boldogabbak, azonban sokkal inkább ki vannak téve a pletykáknak és a negatív befolyásoknak. Velük ellentétben az elszigeteltre sokkal kevesebb nyomás nehezedik, és gyakrabban vannak önálló gondolataik.

Ha már közösség, akkor meg kell említeni a KÖZÖSSÉGI MÉDIA személyiségformáló erejét is. Tény, hogy a média mindennapjaink nélkülözhetetlen eleme. A média kiváló lehetőséget nyújt

önazonosításra, ám még hatásosabb eszköz a manipulálásra. Témámhoz szorosan kapcsolódik a cyberbullying avagy internetes zaklatás. Itt szeretném ismertetni az ún. Kék bálna-jelenséget, ami az elmúlt évben nagy port kavart világszerte. Ez egy internetes visszaélés-sorozat, amely több mint 130 tinédzser halálát okozta. A résztvevőknek különféle feladatokat kell végrehajtaniuk, melyek végül öngyilkossághoz vezethetnek.

Megpróbáltatásaink nemcsak a közösségben gyökereznek; maga az iskola is nap, mint nap teherként nehezedik vállunkra. Ezen belül is kiemelném a PÁLYAVÁLASZTÁS NEHÉZSÉGEIT. "Mi leszel, ha nagy leszel?" De hát már nagy vagyok, és még mindig fogalmam sincs... Ezt bizonyítja az is, hogy a válaszadók fele nem döntötte még el, mivel szeretne foglalkozni a jövőben.

De nem csupán a bőség okoz óriási összezavarodást. Sokan úgy gondolják, hogy maga az OKTATÁSI RENDSZER sem a legmegfelelőbb, ezért azt gyakran érik az alábbi vádak. A következő táblázat megmutatja, a diákok hány százaléka ért vele egyet:

Milyen szempontok fontosak neked a pályaválasztással kapcsolatban?	
Jó fizetés	70%
Azt csinálhassam, amiben jó vagyok	84%
A hobbimnak élhessek	30%
Önmegvalósítás	25%

Sok felesleges dolgot kell tanulnunk	73%
Nem az életre készítenek fel minket, nem tanítanak gyakorlati dolgokat	78%
Nincs elég idő egy-egy lecke elsajátítására, gyakorlásra, ismétlésre	49%
A diákok túlterheltek, demotiváltak	84%
Az oktatás nem fejlődik megfelelő léptekben	33%
A folyamatos központi változtatások nem helyénvalóak (pl. történelmi atlasz)	48%
Az iskola nem ad teret az önmegvalósításra	43%

A modern oktatási rendszer alapja a kevesebb magolás, több önálló véleményalkotás és gondolkodás. Kreatív felnőtteket nevelnek, mondva: minek mindent megtanulni, mikor az információk bárhol elérhetőek? Ezzel szemben Magyarországon rengeteg elméletet kell „bevágnunk”, míg a gyakorlati dolgokról sokszor fogalmunk sincs. A kérdőívet kitöltők 71%-a 1-től 5-ig terjedő skálán maximálisan túlterheltnak ítéli meg a magyar

Lehetőségem volt több országból származó diákokkal beszélgetni a témáról. Nekik rendkívül idegen volt az a mértékű formalitás, ami a mi rendszerünket áthatja. Náluk a tanár-diák kommunikáció lazább, nincs órák előtti jelentés sem. Ritkábban kapnak jegyet, és nem feltétlenül a tárgyi tudást osztályozzák, hanem a leleményes problémamegoldást. Számos helyen szakosodnak a középiskolások, azaz a néhány kötelező tantárgy mellett azokra a területekre fókuszálnak, amik számukra lényegesebbek. Kevesebb az elvárás, ebből kifolyólag több idő jut a szabadidős elfoglaltságra, az önmegvalósításra. Nem csupán közösséget tanítanak, nagyobb hangsúlyt fektetnek az egyén fejlesztésére. Nem csoda, hogy míg a magyar tanulók java része utál iskolába járni, addig a modernebb oktatásban részesülők többsége jókedvvel jár középiskolába. Mindezek ismeretében csupán 4 diák elégedett hazánk jelenlegi oktatási rendszerével.

Magától értetődő, hogy a felhalmozott stressz levezetése létfontosságú, ezt pedig minden 3. diák önpusztító módon teszi. Például az ALKOHOL olyan tudatmódosító szer, amelyhez a fiatalok azért fordulnak, mert hatásától ellazult állapotba kerülnek. Ennek persze gyakran az ellenkezője történik: az alkohol által kiváltott impulzivitás agresszív viselkedésben nyilvánul meg, ami a peremre szorítja a kamaszt.

A problémák legtragikusabb megnyilvánulása az ÖNGYILKOSSÁG. Sajnos nem is olyan ritka, mint gondolnánk. A hazai adatok szerint évente 50-70 fiatal veszíti életét öngyilkosság miatt, a kamaszok körülbelül ötödének voltak már ezzel kapcsolatos gondolatai. A kamaszkori öngyilkosság hátterében nem egyetlen ok, hanem pszichológiai, környezeti és társadalmi faktorok együttese áll. Érdekes képet kapunk, ha a nemek szerint közelítjük meg a témát: míg a lányok inkább önsértő magatartásra hajlamosak, addig a fiúk nagyobb arányban kísérlik meg az öngyilkosságot. Az öngyilkossági veszélyeztetettség utalhat, ha a kamasztól gyanús mondatokat hallunk („Semmi sem számít, úgyse találkozunk többet.”) vagy ha dolgaival kapcsolatban „végre rendelkezik”, búcsúlevelet ír. A depresszió tünetei a lehangoltság, az évési szokások hirtelen megváltozása, hobbik kerülése, a társaságból való visszahúzódás, a külső megjelenés elhanyagolása, fejfájás, fáradékonyság. (*Puskás Pálma: Kamaszkori öngyilkosság: kockázati tényezők, teendők, 2015*) Szeretném felhívni a figyelmet Jay Asher nagysikerű bestsellerére, a 13 okom volt c. regényre, amely főszereplője egy tinilány, aki 13 kazettán üzentte meg társainak, miért dobta el magát az életet. A regény elérte célját: az olvasók belegondoltak mind a bántalmazók, mind a bántalmazottak helyzetébe. Sok visszajelzés érkezett arról, hogy Hanna Baker története útmutatót

nyújtott. Ezen emberek közé tartozom én is, valamint személyes tapasztalataim alapján döntöttem úgy, hogy bebizonyítom, nem is olyan egyszerű középiskolásnak lenni ebben a felszínes világban.

„Ám nem menekülhetsz el magadtól. Nem dönthetsz úgy, hogy többé nem nézel magadra. Nem dönthetsz úgy, hogy kikapcsolod a zajt a fejedben.” Úgy gondolom, bármilyen kilátástalan is a helyzet, MINDIG VAN MEGOLDÁS. Természetesen óriási segítség lehet a szoros *szülő-gyermek kapcsolat*, melynek alapja a kölcsönös bizalom, hiszen ha a szüleink előtt nem tudjuk feltárni, hogy kik is vagyunk valójában, tőlük mindenki más csak idegenebb. Szakemberek szerint célszerű olyan *barátok* társaságát keresni, akik motiválnak bennünket, ezáltal jó irányba mozdítva el gondolkodásmódunkat. Az önpusztító tevékenységek helyett pedig meg kell tanulni konstruktívabb módon levezetni a feszültséget. Ennek tárháza széleskörű: tánc, sport, művészeti tevékenység végzése... Nem szabad visszariadni a segítségkéréstől sem: meg kellene változtatni azt a téves felfogást, miszerint ciki *pszichológus* segítségét kérni. Számos országban van iskolai tanácsadó, akihez a diákok nem szégyellnek fordulni baj esetén. Hazánkban effajta segítségadás a fenntartótól vagy az illetékes pedagógiai szakszolgálatától érkezik. Ez azért probléma, mert a diákok 85%-a szerint igény mutatkozik problémáinkkal foglalkozó szakember teljes munkaidős alkalmazására. De mi a teendő, ha a fiataalt most verik, csúfolják, és mielőbbi segítségre van szüksége? Az EFT-módszer bizonyítottan hatásos alternatíva a beilleszkedési zavar kezelésére, melynek alapja, hogy a meridiánpontok kopogtatása révén az agy stresszközpontja megnyugszik.

Összességében elmondhatom, hogy ebben a témában is érvényes az ARANY KÖZÉPÚT elve. Ennek megfelelően a következő tanácsokat tudom adni diáktársaimnak: A helyes önértékelés a kulcs mindenhez. Fontos, hogy elfogadjuk a megváltoztathatatlant. Azt, hogy 43-as a lábunk és nem lehet rá magassarkút kapni, vagy éppen azt, hogy 160 centisen nem leszünk kosarasok. Azt, hogy mi a ciki és mi nem, csakis Te döntöd el, és NEM az újságok vagy az aktuális divat. Találd meg a saját utad, alakítsd ki önmagad. (Sz.D.L.: Menő vagy ciki?, 2011)

Mindannyian emberek vagyunk, de egyikünk sem egyforma. Épp ettől vagyunk különlegesek. Nézz hát szét magad körül! Lásd meg a könnyecskéket, halld meg a segélykiáltást, és segíts... Addig, amíg nem késő.

Irodalomjegyzék

Idézetek:

Jay Asher (2010): 13 okom volt. Könyvmolyképző Kiadó, Szeged.

Mitől függ, hogy gyerekünk menő vagy nem menő?

<http://www.life.hu/csalad/20101223-mitol-fugg-hogy-gyerekunk-meno-vagy-nem-meno.html>

Utolsó megtekintés: 2017.12.10.

Puskás Pálma. Kamaszkori öngyilkosság: kockázati tényezők, teendők.

https://divany.hu/szuloseg/2015/05/27/kamaszkori_ongyilkossag_kockazati_tenyezok_teendok/

Utolsó megtekintés: 2017.12.10.

Sz.D.L. Menő vagy ciki?

<http://www.kamaszpanasz.hu/hirek/lelek/213/meno-ciki>

Utolsó megtekintés: 2017.12.10.

LENGYEL NOÉMI

(Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és
Pedagógiai Szakgimnázium Miskolc)

A hegek legmélyén, avagy magány a mindennapokban

Felgyorsult világunkban az emberek kevésbé figyelnek oda az őket körülvevőkre. Sokan észre sem veszik, ha a közvetlen szomszédjuk, munkatársuk vagy akár saját rokonuk a magánytól szenved. Az emberek sokszor az alapvető udvariasságot és jó modort is képesek elhanyagolni a mindennapjaikból. Például, hogy egy társaságba belépve köszönjenek, vagy az üzletben a kasszánál megköszönjék a kiszolgálást. Azonban ezek a kis apró gesztusok az érintetteknek lehet, hogy sokat jelentenek. Vannak, akik természetüktől fogva érzékenyebbek társaiknál és hajlamosak a legkisebb dolgokat is a szívükre venni, például, ha valaki nem köszön nekik, egy érzékenyebb ember megélheti úgy, hogy ő már nem is számít, hisz levegőnek nézik. Vagy a bolti eladó, aki nap, mint nap kérések sokaságát teljesíti munkájából fakadóan, szinte semmibe sem kerülne és neki is mennyivel jobban esne, ha megköszönnék a kiszolgálását. Sokkal jobb és szebb, ha meg persze barátságosabb világot élhetnénk, ha az emberek odafigyelnének egymásra. Azonban ez nem így működik.

Rengeteg ember szenved a magánytól. Magányos emberekkel bárhol, bármikor összefuthatunk, hiszen egyre több és több ilyen ember él a Földön. De vajon milyen következményei lehetnek a magáynak? Mennyire befolyásolja az ember életét? Lehetséges az, hogy a magány miatt valaki nem csak lelkileg, hanem testileg is megbetegedjen? Ez utóbbi kérdésre Bárdos György, az ELTE Egészségfejlesztési és Sporttudományi Intézetének vezetőjének válasza, hogy *„egyres délamerikai népcsoportoknál létezik a közösségből való teljes kizárás büntetése, amikor valakiről a csoportot irányító vezér kimondja, hogy többé nem lehet érintkezni vele. Megfigyelték, hogy miután így a kirekesztett elveszti reményét a társas kapcsolatokra, viszonylag rövid időn belül megbetegszik vagy meghal”*. Az elmúlt években kutatások sora jelent meg, amelyek szerint a magányosság összefüggésbe hozható a vérkeringés romlásával, az infarktus gyakoriságával vagy az Alzheimer-kór gyorsabb kifejlődésével, de kihathat a fehérvérsejtek működésére is.

„A magány önemésztő folyamatokat indít be, az immunrendszer, a hormonrendszer és az idegrendszer leromlásával járhat, ezáltal lesz betegségkeltő, hiszen a szervezet így sokkal kevésbé ellenálló” - magyarázza Bárdos, hozzátéve, hogy mindez fordítva is igaz: a krónikus betegek gyakran elmagányosodnak, ami kimutathatóan gátolja a gyógyulásukat.

A magány elkerülése egy velünk született ösztönös viselkedés, hiszen már csecsemőkorban is megjelenik a „szeparációs szorongás”, ha a biztonságot jelentő szülő kilép a gyerek látóteréből. Ugyanez az érzés térhet vissza később, ha az adott közösségben, ahova tartozunk szociális kapcsolatok nélkül maradunk.

„Idős emberek szokták azt mondani a magányról, hogy rosszabb a halálnál, de a kettő nagyon hasonlít abban, hogy rettegünk tőle, el akarjuk kerülni” - mondja Berentés Éva, egyetemi oktató. A magányt - vagyis ezt a szomorúság színezetű, gyakran fájdalommal és félelemmel együtt járó érzést - meg kell különböztetni az egyedüllétől. Ha valaki egyedül van, még nem feltétlenül kell magát magányosnak éreznie. Viszont minden magányérzés háttérében valamilyen tartósan fennálló, kielégítetlen hiány van, függetlenül attól, hogy valaki párkapcsolatban él vagy ténylegesen nincs is magára hagyva.

A magánnyal azért is olyan nehéz megküzdeni, mert a magányos ember egyre inkább arra fókuszál, ami hiányzik, keresi az okokat, de ebből is vesztesen kerül ki, mert úgy érzi, elrontott valamit, vagy ő a sors vesztese. Egyre negatívabban szemléli önmagát, végül kialakul egy hármasszerű érzés: a hiány miatti szomorúság, a „miért éppen én?” gondolata miatti düh, valamint a félelem attól, hogy ez az állapot nem változik. De vajon hogyan segíthetünk önmagunknak? Egyáltalán miért lettünk magányosak? Velünk lenne a baj? A téma kutatáshoz kérdőívet készítettem, melynek kérdésfeltevésében Dr. Szondy Máté; Szabó-Bartha Anett pszichológusok által írt *Démonaink, hogyan élhetünk teljes életet a nehézségeinkkel együtt?* című könyv is sokat segített. A szerzők rávilágítottak arra, hogy minden embernek vannak „démonai”, amikkel ha szeretnénk, ha nem együtt kell élnünk. Élhetünk úgy, hogy teljesen ki vagyunk szolgáltatva a saját bennünk élő „démonjainknak” ezáltal teljesen kizárjuk magunkat mindenhol és csak is magunkkal vagyunk elfoglalva. De élhetünk úgy is, hogy ezt elfogadjuk és kompromisszumot kötünk a bennünk zajló negatív érzésekkel és problémákkal. Célokat tűzzünk ki magunk elé és tudatosítjuk azt, hogy ezek elérésében semmi akadály nem lehet csak is önmagunk!

Kérdőívemet az internet segítségével töltöttem ki, így a névtelenség és láthatatlanul maradás véleményem szerint növeli az őszinteséget ebben a sokszor kényesebb kérdéskörben. Vizsgálatom célja az volt, hogy megtudjam és egyben be is mutassam azt, hogy a körülöttem élő emberek mennyire érzik magukat magányosnak és mennyit tesznek annak érdekében, hogy mások és önmaguk ne legyenek magányosak. Hipotézisem az volt, hogy az emberek nagy része magányos, mégsem tesznek sok mindent magukért és másokért sem. Legfőképpen azért, mivel annyira el vannak foglalva

azzal, hogy ők éppen most magányosak, hogy észre sem veszik azt, hogy a közvetlen társuk is ugyanúgy magányos.

A kérdőívet összesen 33 fő töltötte ki, a nemek arányát tekintve a nők kicsivel több, mint kétszer annyian a nők aránya 69,7%, a férfiaké 30,3% (1. számú melléklet). A választ adók életkora 14 és 60 év közé esett. Legtöbben 14-18 évesek, összesen 22 fő, 20-30 év közöttiek 3 fő, 34-45 év közöttiek 4 fő, 46-60 év közöttiek 4 fő.

Arra a kérdésre, hogy mit gondolnak az emberek, milyen oki tényező állhat a magányosság hátterében, a kitöltők nagy része úgy válaszolt, hogy ez elsősorban magától az embertől, annak személyiségétől függ. Sokan választották még oki tényezőnek a személy viselkedését, majdnem ugyanennyien pedig úgy gondolják, hogy nem megfelelő társaságba próbál beilleszkedni, és emiatt válik magányossá az adott személy.

A következő kérdés arra vonatkozott, mit gondolnak az emberek a magányosság leginkább melyik életszakaszra jellemző, itt a kitöltők nagy része (42,4%) úgy válaszolt, hogy az emberek a leggyakrabban serdülőkorban magányosak.

Arra a kérdésre, hogy a kitöltők milyen okból voltak már nagyon magányosak, a választ adók többsége azt válaszolta, hogy amikor olyan társaságba kerültek, amely számukra nem volt megfelelő, elfogadó, így nem érezték magukat jól.

Rákérdeztem arra is, hogy a közel múltban mennyire érezték magukat magányosnak. Egytől tízig terjedő skálán kellett bejelölniük válaszaikat. A legtöbben és egyben kiemelkedően (7,5) a tegnapi szavaztak. A héten már kevésbé (7,3), de még mindig sokan mondták. Múlt héten már látványosabban kisebb arányban (6,4) voltak a válaszok és a két hete történetekre már csak (6,2) szavazott.

Arra is kíváncsi voltam, hogy a kitöltő személyek környezetében volt-e olyan, aki a magány miatt depressziós lett. A két válasz lehetőség közül a nagyobb rész (54,5%) meglepően az igent választotta, a maradék (45,5%) pedig a nemet (8. számú melléklet). Kíváncsi voltam arra, hogy a választ adók mekkora része próbál segíteni a már teljesen kétségbe esett depressziós emberen. Megnyugtatóan a többség (60,6%) igennel felelt, azonban még így is nagy az arány (39,4%), amely még ennek ellenére sem segít. Az igennel felelőket megkérdeztem, hogy hogyan próbálnak segíteni ezeken az embereken. A választ adók többsége erre a kérdésre azt válaszolták, hogy ezeknek az embereknek úgy próbáltak segíteni, hogy beszélgetéssel megpróbálták kideríteni a problémájukat és ezzel együtt rávezetni őket arra, hogy ezekkel a problémákkal forduljanak szakemberhez illetve programokkal próbálták őket felvidítani és megmutatni nekik az élet szebbik oldalát.

A társaságokkal kapcsolatosan kíváncsi lettem arra, hogy az emberek mennyire részesítik előnyben a társasági életet és azon is belül mely

fajtáját. Legnagyobb részben (48,5%) az emberek csak is a saját kis létszámú társaságukat kedvelik, azonban vannak olyanok is egész nagy számban (27,3%) azért, akik egyszerűen imádnak társaságban, új emberek között lenni például szórakozóhelyeken. De van az a csoport is, amely teljesen ki akarja vonni magát a szociális élet alól és inkább nem jár sehova (24,2%)

Összesítve a válaszok alapján arra jutottam, hogy az emberek többsége tudatában van annak, hogy környezetében sok olyan személy van, aki magányban szenved, mégsem segítenek rajtuk. Természetesen vannak kivételek, akik szívesen segítenek, de ez a csoport kisebb, mint az, amelyik úgy van vele, hogy ami nem az ő saját problémája az nem is probléma. Emiatt van rengeteg magányos ember a környezetünkben is akár, ami elég elszomorító tud lenni a társadalomra nézve.

Irodalomjegyzék

Balázs Zsuzsa – Kékesi Enikő: Életteli magány / Ursus Libris Kiadó, 2015.

Barkász Heléna: A magány paradoxona / in.: <http://mipszi.hu/cikk/161031-magany-paradoxona>

Gergely Zsófia: A magány és következményei – A boldogtalanság forrása / in.: http://m.magyararancs.hu/lelek/a_magany_es_kovetkezmenyei_-_a_boldogtalansag_forrasa-72841?pageId=7

Szabó Anna: Ezért fáj a magány / in.: <https://pszichoforyou.hu/ezert-faj-a-magany/>

Szondy Máté - Szabó- Bartha Anett: Démonaink Hogyan élhetünk teljes életet a nehézségeinkkel együtt? / Kulcslyuk Kiadó, 2016.

**MÁTÉ ANDREA, DÓSA ANNA, LÓCZY ZSOLT, KARDOS
BALÁZS**

(Dobó István Gimnázium, Eger)

Az én századom – Egy folyó szemszögéből

A kisfilmünk alapötletéül napjaink egyik legfontosabb környezetvédelmi problémája, a vízszennyezés szolgált. A gyurmaanimációt stop-motion technikával készítettük néhány délután alatt, mert így kamatoztatni tudtuk kreativitásunkat és kezűgyességünket, valamint kis helyen is elfértünk, ami nagyban segítette a csapatmunkát, és rengeteg, egészen új tapasztalatot sajátítottunk el így, kezdőként. Egy vízfolyás útját követhetjük végig az erdei forrástól: az idilli, természeti állapottól kezdve, – az emberi kártételen, csalódáson, haragon és szomorúságon át – mégis egy jobb jövőig, és boldog torkolatig. Megpróbáltunk érzelmekkel hatást gyakorolni a nézőkre, ezért személyesítettük meg a patakunkat: ez némileg az ember életútjával is párhuzamba vonható, hiszen gyermekként mindenre rácsodálkozunk, és kíváncsian fedezzük fel a körülöttünk lévő világot, viszont felnőve egyre inkább kételkedünk benne, egész addig, amikor már semmi nem felel meg számunkra. A folyó medre azonban az utolsó szakaszában mégis kitisztul: egy szebb holnapot szeretnénk, mindannyian, azonban bármiféle változás eléréséhez nekünk, az embernek kell cselekedni, és a természettel együttműködni. Egyazon cél felé kell tartanunk, és egymással is kompromisszumot kell kötnünk, mert egyedül nem lennénk képesek elérni ezeket az álmokat. A mai világban egyre nagyobb probléma az emberek eltávolodása egymástól (illetve a természettől is), amit csak akkor változtathatunk meg, ha előbb mi magunk kezdünk változni. A filmben látott környezetvédő összefogás nemcsak az embereket hozhatja össze, de a lakhelyünk, a Föld épségét is igyekszik megőrizni, amivel nemcsak neki teszünk jót, hanem éppen saját magunknak is.

Lejátszási link:

https://www.youtube.com/channel/UCPuKo8jAmVhKcemDA3Jzihg/featured?disable_polymer=1

Youtube csatorna: Uni-Eszterházy Tehetségútlel

Lejátszási lista: 2018 díjazott filmek

Link:

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLADZ5Cskovz9urIkkZmpPK-bEQYPpxuPM>

Konkrét pályamű: https://youtu.be/tt_LYna6PRs

NAGY ABIÁTA

(Madách Imre Gimnázium, Salgótarján)

Képriport

A fotósorozat címe: *Képriport*, hiszen a sorozat szociofotókból áll. Az értelmező szótár szerint a szociofotó a társadalmi kiszolgáltatottság, az anyagi elesettség, a szegény nép életének fotódokumentuma. Talán meglepő, hogy én ezzel foglalkoztam, hiszen nem tipikus „kamasztéma”. Szécsényben, egy Nógrád megyei kisvárosban élek. Édesanyám fejlesztőpedagógus és szociálpedagógus, aki eddigi pályája során mindig hátrányos helyzetű emberekkel foglalkozott. Én is ebbe a tevékenységbe nőttek bele. Ő 3 éve Rimócon, Szécsénytől 4 kilométerre, egy 2000 lelkes kistelepülésen- tanító néni. Kollégáival együtt minden lehetőséget megragadnak, hogy az iskola diákjai a lehető legoptimistább feltételek mellett tanulhassanak. Egy tehetséggondozó pályázat kapcsán kézműves foglalkozásokat, kirándulásokat és fejlesztő programokat szerveztek, amibe én is bekapcsolódtam. Az együttlétek során megismertük egymást a gyerekekkel. Nem csak a teljesítményüket láttam, hanem az életükbe is betekintést nyertem.

Ebbe az iskolába csak roma gyerekek járnak. A tanulási nehézségeken túl egyéb hátrányokkal is meg kell küzdeniük. Ezzel együtt is gyerekek, akik élvezik az életet.

A képeim műfaja szociofotó, ami feltételezi a téma alapos ismeretét, személyes jelenlétet, elfogadottságot. Mindezek birtokában döntöttünk úgy édesanyámmal, hogy ellátogatunk hozzájuk. Először nagyon félttem, hogy nem fogják hagyni, hogy fényképezek. Félttem, de nem így történt. Örömmel néztek a kamerába, ahogy tették hétköznapi dolgaikat. Annyira megtetszett nekik a fotózás, hogy hívták a többi gyereket is, sőt a felnőttek is jöttek. Öröm volt látni, hogy elfogadnak, sőt szeretnek minket. Mégis némi keserűséget érzek. Az az életmód, az a szokásrend, amiben élek, nagyon távol áll az én hétköznapijaimtól, a komforttól, nyugodt életről alkotott elképzeléseimtől.

A fotókat Nikon Coolpix L40-es fényképezőgéppel készítettem, természetes fénynél, többnyire a szabadban. A hangulatot, a pillanatot, a gesztusokat akartam rögzíteni. Ennek megfelelően többféle kép kivágást alkalmaztam a nagytotáltól a premier plánig, de elsősorban az arcokra fókuszáltam. Így sok portré született.

A gyerekek örömmel és büszkén látták viszont magukat az általános iskolában rendezett fotókiállításomon.

A munka folytatódik. Ebben a tanévben is már többször jártam náluk az iskolában.

A vizualitás terén sok minden érdekel. Figyelem a környezetemet, és igyekszem megörökíteni a különleges pillanatokot.

NAGY MARCELLA

(Miskolci Szakképzési Centrum Mezőkövesdi Szent László Gimnáziuma,
Közgazdasági Szakgimnáziuma és Kollégiuma, Mezőkövesd)

A lovasterápia

Dolgozatom célja – bevezető gondolatok

2. osztályos koromban, azaz 7 éve kezdtem el komolyabban foglalkozni a lovakkal és a lovaglással. A 7 év sok mindenre megtanított mind szakmailag, mind mentálisan. Stabílan közlekedem a 3 jármódban (lépés, ügetés, vágta) szabadon is, valamint az utóbbi időben az ugratást is elkezdtem elsajátítani. Mikor lovagolok, nem érdekel senki és semmi, csak a ló és én. Olyankor teljesen szabadnak érzem magam. Ha szomorú vagyok, az első utam a lovardába vezet, mert a lovak jelenléte is rengeteget segít és jobb kedvre derít. A Matehetsz Egyénre szabott tehetséggondozás – tutorált program keretében beválogatott tutorált voltam a 2017. évben. Ennek során ismertem meg Kovács Gergely lovasterapeuta-gyógytestnevelőt, lehetőségem adódott megnézni egy foglalkozást. Illetve részt vettem a Csodakutya Állatasszisztált Terápiás Közhasznú Alapítvány tréningjén Debrecenben. Ezek a hatások fordították figyelmemet a terápiás állatok, a ló terápiás alkalmazhatósága felé. Ezt szerettem volna megvizsgálni.

Tudományos háttér

Ma, a 21. században a ló többnyire megbecsült sporttárs, az emberiség elkezdte törleszteni régi adósságait, és egyre inkább terjednek a „natural horsemanship” (a lóval való természetes bánásmód) módszerei, melyek a ló természetes igényeit, kommunikációját és képességeit veszik figyelembe. Őket nevezi a média „suttogóknak”. Az elnevezés mögött egy régi mondás húzódik: „a jó tréner meghallja, amit a ló mond – az igazi tréner azt is meghallja, amit suttog”, tehát nem arról van szó, hogy az ember megbabonázza a lovat, és trükkökkel készíti arra, hogy vele együttműködjön: a kulcs a ló testbeszédének és tulajdonságainak megértése, és a harmonikus együttműködés. (Mátyás Marianna) Az állatokkal való foglalkozás javítja és szinten tartja az egyes betegségeket. Erre a célra a háziállatok a leghasznosabbak. A házi kedvencekkel való foglalkozás vagy azok fizikai jelenléte is jelentősen sokat számít számos pszichés és szomatikus betegség javulásában. A terápiás állat legtöbb esetben kutya vagy macska, ám számos problémára a lovakkal való kapcsolattartás is gyógyírként hat. A lovasterápia nem csupán a lovas

foglalkozást jelenti, hanem a lovakkal kapcsolatos mindennapos tevékenységek elvégzését is.

A lógondozás stresszoldó, figyelemelterelő és más pozitív hatásokkal jellemezhető. A ló az elmúlt évezredek folyamán mindvégig az ember segítőtársa és egy időben kizárólagos járműve volt. A terápia rendszerint egyéni, tehát a terapeuta csak egy beteggel foglalkozik és a lassan, lépésben halad a beteg alatt, mellett. A lovaglás pszichés problémák esetén jelent kimagaslóan jó segítséget. A terápia a lóval való foglalkozásból, annak gondozásából, lovaglásból és a lóháton történő különböző tornagyakorlatok elvégzéséből áll. Így a felelősség, a bizalom érzése, az élmény, amit egy nagyobb testű állat irányítása és a vele való együttműködés jelent, az önbizalmat növeli és a viselkedési problémák javulásának irányába hat. A lovaglás és a tornagyakorlatok pedig a fizikális képességeket fejlesztik. A gyógypedagógiai lovaglást képzett gyógypedagógus-lovasterapeuta vezeti. Ezek lehetnek egyéni vagy csoportosak. A terápia lépésben vagy más, úgynevezett jármódban (ügetés, vágta) is történhet. Kifejezetten jó hatású értelmileg visszamaradott, tanulási problémákkal küzdő, autista, hiperaktív vagy más magatartászavaros betegeknél. Továbbá jó hatású az érzékszervi képességek sérülése (látás- vagy hallásproblémák, esetleg teljes vakság vagy sükettség) esetén is. A pszichológiai hatások közül jelentős a figyelem, a gondolkodás és a motiváció fejlődése, az önbizalom erősödése, a ráutaltság érzésének csökkenése, az életöröm érzése. Szociális szempontból nagyon fontos, hogy jelentősen javul a társas érintkezés minősége: a lóval, a terapeutával és a társakkal való együttműködésnek köszönhetően. (Dr. Kónya Judit, 2016)

A gyógylovaglás és lovagoltatás területei: a lovasterápia (hippoterápia) és a parasport

HIPPOTERÁPIA

Főként az egészségügyben, leginkább gyógytornászok, (gyógypedagógusok) által alkalmazott, kiegészítő, egyéni terápiás eljárás a tartási és mozgás funkciók javítása, korrekciója érdekében. A hippoterápia orvosi indikáció alapján történő neurofiziológiai gyógytorna kezelés, általában lépésben vezetett lovon végzik.

GYÓGYPEDAGÓGIAI LOVAGLÁS ÉS LOVASTERÁPIA

A ló, a lovaglás és a lóval való foglalkozás hatásait felhasználva fejlesztő, nevelő célzatú- komplex hatást kiváltó egyéni, vagy csoportos foglalkozás, mely alkalmas értelmileg akadályozott, tanulásban akadályozott, autista, hiperaktív, látás és hallássérült, részképességzavaros, illetve magatartásproblémás páciensek kezelésére. A terápiát szakképzett gyógypedagógus- lovasterapeuta vezeti, és a

foglalkozás során felhasználható a ló bármely jármódja. A terápia magába foglalja a lovaglást, a lovastornát, a lógondozást a lovaglás történhet vezetve, futószáron, vagy önállóan.

SPECIÁLIS FOGATHAJTÁS

Károsodott, fogyatékos személyek fogathajtása, általában lovas iskolákban, egyesületekben, egészségügyi- vagy gyógypedagógiai intézményekben.

LÓ MEDIÁLT PSZICHOTERÁPIA

A ló mediált a lovas terápia legfiatalabb ága. A ló mediált pszichoterápia a ló – páciens - terapeuta háromszögében zajlik, melyben a ló, mint koterapeuta, facilitálja (segíti) a terápiás folyamatot. A lóasszisztált pszichoterápia alkalmas a legtöbb pszichiátriai betegség kezelésére.

VERSENYSPORT, ÉLSPORT

Hazai és nemzetközi szintű versenyzés a sérülés-és fogyatékoságspecifikus, nemzetközi szabályok szerinti kategóriákban. IPC- International Paralympic Committee vagy a Speciális Olimpia szabályai alapján.

A lovasterápia egyes ágai és fajtái egymástól élesen nem választhatók szét. A sérülés, károsodás, fogyatékoság fajtája, az egyéni képességek, az életkor és a lovaglás/lovagoltatás célja az, ami a folyamatban módszer és időbeli eltéréseket, hangsúlybeli eltolódásokat okozhat.

A lovasterápia hatásai:

A ló és a lovaglás hatásainak tudatos, tervszerű, kontrollált felhasználása a megelőzés, a gyógyítás, a fejlesztés és a nevelés céljából a sérültek, károsodottak, fogyatékosok, illetve egészségükben veszélyeztetettek életminőségének javítására történik.

Mozgásterápiás szempontból : a kóros izomtónus szabályozása, a mozgásérzékelés, az egyensúly, a koordináció, fejkontroll, törzs- és testkontroll javulása, a testséma fejlődése.

Pedagógiai-gyógypedagógiai- pszichológiai szempontból: figyelem, gondolkodás, motiváció, emocionális fejlődés, élmény és tapasztalati kör bővülése, önbizalom, függetlenség, önkifejezés, életöröm megjelenése.

Szociális szempontból: kapcsolatfelvétel és fenntartás képességének fejlődése (a lóval, a lovaglást vezető szakemberrel, a társakkal), érzelmi, akarati funkciók fejlődése, kommunikációs és interakciós képességek javulása, szabadidő, sport (Bozori Gabriella, 1999).

Vizsgálódásom

Vizsgálódásom tárgya egy gyógytestnevelő-lovasterapeuta munkája.

Megnéztem a foglalkozását, amelyet egy magatartási zavarokkal küzdő kisfiúnak tartott. Beszélgettem a fiút kísérő nagymamával, a lovasterapeutával. Általános interjút készítettem a szakemberrel, illetve két szülővel.

Vizsgálódásom alapján a legtöbb szülő ismeri az oktatót, ezért választja őt – egymásnak javasolják. Változó betegségek, problémák miatt kezdenek bele a lovasterápiába. A gyerekek kezdettől fogva szeretik a foglalkozást és pozitívan viszonyulnak hozzá. A foglalkozás segített rajtuk, és ez több szempontból is észrevehető. Ilyen például az érzelmek, indulatok kontrollálása, nem verekszik, többet beszél, szobatisztává vált. Általában hetente egyszer járnak. Többségük otthon tart más háziállatot is. A foglalkozások kihagyása után tapasztalható visszaesés. A lovasterápia hatására/segítségével más csoportos foglalkozás után is érdeklődnek. A szülők ajánlják minden, betegséggel, problémával küzdő gyermek számára.

Feladatok a foglalkozás során:

Nagymozgások lóháton: Végtagemelés különböző irányokba (egyesével, párosan). Végtagkörzés előre hátra (egyesével, párosan), vállkörzés előre, hátra (egyesével, párosan), törzsfordítás, törzshajlítás, lovas torna elemei: alapülés, malom, törökülés előre, hátra, ügyesebbeknek zászló, gyertya

Finom mozgások lóháton: Labda nyomkodása egy kézzel a tenyérben (puha-kemény, tüsis, sima stb...) különböző csipeszek erősítése sörényre, farokra, ruhára stb., csavarozás, fűzés: fonal fűzése cipőbe, gyöngyfűzés színes fagolyókkal, közepes méretű gumilabda, gurítása, körbevezetése derékon mindkét irányba, csomókötés és kioldás, gombolás, ö ujjas kesztyű fel- és levétele, sörényfonás

Látás, hallás, tapintás észlelés: Tapintás: (taktilis észlelés), ló szőrének tapintása, csukott szemmel a lovon elrejtett csipeszek megkeresése, különböző anyagból készült párnácskák megismerése tapintás útján, csukott szemmel egy tárgy azonosítása (pl. lóápoló eszköz), Páros gyakorlatok: aki a lovon ül csukott szemmel, annak megérintik az egyik testrészét, majd neki ugyanott kell megérintenie; két lovas egymás mögött a lovon, a hátul ülő rajzol egy formát az előtte ülő hátára, lehet geometriai, szám, betű, és az elől ülőnek meg kell neveznie.

A foglalkozás során fontos, hogy az adott problémára irányuljon egy-egy foglalkozás. A sikerélmény végett mindig a lovas képességeinek megfelelő szintű feladatokat kell végeztetni. Fontos, hogy jó hangulat legyen. A jutalmazás a terápián úgy történik, hogy először sok esetben célt szoktak kitűzni, és ha elérik a célt, akkor egy olyan feladatot vagy játékot végezhet a lovon, amit szeret. Pl. ügethet többet mint szokott, vagy megetetheti a lovat almával. Így mindenki örül: a lovas is – a ló is!

Összegzés: a lovasterápiával foglalkozó oktató véleménye és tapasztalatai

A legtöbb, általa fejlesztett gyerek tanulásban akadályozott, de fejleszt magatartászavaros, hiperaktív, beszéd problémákkal küzdő, látás-hallás sérülteket, értelmileg akadályozott és tartássérülteket. Magát az autizmust nem fejleszti, de az autista gyerek képességeit igen.

A ló kiválasztása az egyik legfontosabb szempont. Egy terapeuta és a lovas folyamatosan kapcsolatban van a lóval. Nagyon fontos, hogy jóindulatú lovat válasszunk, amit nem könnyű kiválasztani. Ezen felül a terapeuta-ló kapcsolatának jónak kell lenni, a lovat ki kell képezni munkavégzés előtt. Ne riadjon meg, amikor valami számára „váratlan” dolog történik (mozdulat, hanghatás, fizikai hatás, pl. ütés). (Látogatásunk során a Trixi nevű ló dolgozott, akit a szakember a foglalkozás előtt megjárattott, „ráhangolt” a magatartászavaros kisfiúra.)

A tapasztalatok alapján 4-5 foglalkozás után látható változás, bár az első után nagyon felvillanyozódnak a gyerekek, ugyanis ez új dolog számukra, itt megmutathatják játékos feladatokkal, hogy milyen ügyesek. Mivel egyéni foglalkozásról van szó, így az önbizalmukra, az érzelmek kifejezésére, a magabiztosságukra is nagy hatással van.

Irodalomjegyzék

- Bozori Gabriella. 1999. Lovasterápia-Gondolatok és vázlatok a gyógypedagógiai lovaglás és lovastorna témaköréből (jegyzet).<http://www.lovasok.hu/index-archive.php?i=245>. 2017. 11. 15.
- Dr. Kónya Judit. 2016. Lovas terápia kiknek és miért lehet hasznos? <http://www.webbeteg.hu/cikkek/psziches/1665/lovasterapia-kiknek-es-miert-lehet-hasznos>. 2017.11.15.
- Mátyás Marianna. 2017. Patás angyalok – a lovasterápia világa. <http://mipszi.hu/cikk/091216-patas-angyalok-lovasterapia-vilaga>. 2017.11. 15.

NAGY RICHÁRD

(Madách Imre Gimnázium, Salgótarján)

A drift szépségei

Fotósorozatomban célja, hogy megmutassam az embernek azt a sportot, ami nekem az életem részévé vált: a driftet.

A képek a Drift Night nevezetű rendezvényen készültek, aminek a Brezova Gokartland adott helyet. A Brezova Gokartland pálya Gyöngyösvisontán található.

A sportág nagyon hasonló a rally-hoz, azonban itt nem az idő és a sebesség számít, hanem a stílus és a kanyarteknika. A drift kifejezetten a hátsó kerékmeghajtású autók és azok pilótáinak művészete. A drift az autók csúsztatásáról szól. Ezt mi csak úgy hívjuk, hogy 'kilinccsel előre'.

A képeket egy Fujifilm Finepix HS35exr géppel készítettem, különböző zársebességgel, rekeszértékkel, ISO-val.

A képek készítésénél csak egy adott helyre állhattam, mivel nem volt akkreditációm a versenyre. Ezért csak erre az egy helyre állhattam, ahonnan a képeket készítettem. A fotóimat otthon utómunkával javítottam (lightroom).

PALKÓ LILI HANNA

(Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és
Pedagógiai Szakgimnázium, Miskolc)

Az alkoholizmus lélektani hatásai

*"Ha meg akarod ismerni a helyiek kultúráját, tölts el egy estét a
kocsmáikban"- Hemingway*

Az alkoholizmus Magyarországon egyes felmérések szerint népbetegség. Egyes kutatók szerint már a kőkorszakiak fogyasztottak erjesztett gyümölcsös italokat, mások viszont i.e. 9000 környékére datálják a borkultúra kezdetét, s akkor még nem is említettük Noé részegségét, Dionüszoszt, a bordalokat és társaikat. Feltehető, hogy az alkoholizmus, mint népbetegség a kezdetek kezdetétől jelen van. De lehet-e kifejezetten a szeszes italok számlájára írni az alkoholizmust, vagy vannak egyéb összetevői is a képletnek?

HAMMURAPI

Régi időkre visszamenőleg ismert a túlzott mértékű alkoholfogyasztás veszedelmessége. Hammurapi babiloni királytörvényei (Kr. e. 1750 körül) tiltják, hogy kocsmákban asszonyokat és leányokat kiszolgálóként alkalmazzanak, hasonlóan a részeg vendég kiszolgálásához. Az ókori nagy birodalmakban a görögök, a rómaiak is általában vízzel keverve fogyasztották a bort. Azt, aki tiszta bort ivott keveretlenül, automatikusan részegesnek tartották.

KÖZÉPKOR

A középkorban pedig továbbra is szigorú törvények próbálták visszaszorítani a túlzott alkoholfogyasztást, mint például Nagy Károly frank király Kapituláréi és I. Břetislav cseh fejedelem törvényei. A 12. századi orosz törvénykönyv, a Russzakája Pravda súlyos büntetést szab ki arra a kereskedőre, aki elissza a pénzét. A garázdaságot elkövető részegget szemkitolással és kézlevágással fenyegeti Dusan István szerb cár törvénykönyve. Büntetést, bár enyhébbet szabott ki hasonló esetre a régi lengyel jog is.

19. SZÁZAD

Az „alkoholizmus” kifejezést először 1849-ben használta Magnus Huss orvos, hogy leírja az alkohol szisztematikus káros hatásait.

E. Morton Jellinek 1960-as tanulmányát tartják az alkoholizmust betegségnek tekintő elmélet alapjának. Jellinek definíciója azokra korlátozta az „alkoholizmus” szó használatát, akik egy bizonyos

természetrájt mutattak. Az alkoholizmus modern orvosi definíciója azóta számos alkalommal meg lett változtatva.

Sokan nincsenek tisztában vele, de az alkohol igazából egy drog. Nem tekintenek rá kábítószerként, de ez az egyik olyan tudatmódosító szer, aminek elvonási hatásába bele lehet halni.

MAGYARORSZÁG

A hazai adatok szerint hazánkban kb. egy millióra tehető az alkoholproblémával küzdők száma. Az egy főre eső évi alkoholfogyasztás 10,6 liter tiszta alkoholnak felel meg. A rendszeres italfogyasztás fiatal korban, 16-18 év között indul, s a leggyakrabban a 30 és 49 év közötti korosztályra jellemző. Az alkoholfüggők várható élettartalma körülbelül 15 százalékkal csökken.

Kérdőív

1. kérdés: Általában mikor fogyaszt alkoholt?

- a) Különleges alkalmakkor: 40%
- b) Hétfévente: 41%
- c) Rendszeresen, minden nap: 4%
- d) Soha: 15%

2. kérdés: Miért fogyaszt alkoholt?

- a) Mert jól esik / ízlik: 62%
- b) Mert alkohol nélkül nem buli a buli: 13%
- c) Csak tudom levezetni a minden napos stresszt: 10%
- d) Nem fogyasztok: 15%

3. kérdés: Ha elmegy egy buliba, miért látja szükségét, hogy igyon?

- a) Mert nem akarok kilógni a társaságból: 66%
- b) Alkohol nélkül nem tudom jól érezni magam: 12%
- c) Hogy menőbb legyek: 7%
- d) Nem szükséges alkohol ahhoz, hogy bulizzak egy jót: 15%

4. kérdés: Mit gondol, egy embert mi kényszeríti a rendszeres alkoholfogyasztásra?

A leggyakoribb válaszok: Az élet körülményei és a stressz. / Körülmények, családi viszonyok, bánat / Fiatal korban oldja a gátlásokat, menőbb akar lenni. / Egy idő után természetessé és szinte rendszeressé válik. / Hogy ne lógjon ki a társaságból.

Összegzés

A kérdőív kitöltésében résztvevők kétharmada a 13 és 20 év közötti korosztályból került ki. Ez az adat is azt mutatja, hogy a fiatalság túlzottan komolyan gondol a problémáira és ezért is választják olykor az ivást, esetenként más bódító szerek használatát gondjaik „orvoslására”. A ma problémája viszont lehet, hogy holnapra már semmiség. A fiatalok másik része nem a problémák elől menekül, hanem a kiközösítést szeretné elkerülni, mert úgy érzi, ha nem tart a hangadókkal, akkor nem lesz egy sokak számára elérhetetlennek látszó közösség tagja. A gondok egyik megoldása lenne, ha a családban és az iskolában is sikerülne a fiataloknak megbeszélniük ezeket a problémákat. Az őszinte beszélgetések úgy érzem, segíthetnének az ügyben, hiszen ennek hiányában a fiatalok eleinte csak alkalmi ivók, később azonban függők lehetnek.

A kérdőívre válaszolók egyharmada a felnőtt korosztályból került ki. Náluk az volt érdekes, hogy válaszaikból az derült ki, hogy az alkoholfogyasztási szokásaikhoz egy-egy minta vezetett, amit vagy otthon, vagy esetleg (ilyen is volt) filmen láttak. A válaszolók jelentős részénél elmondható volt az ő esetükben, hogy számukra a mindennapos fogyasztás már természetes.

„Egyes alkoholistákat annyira felőröl az élet, a nevelés, amit kaptak, hogy nem tudnak többé bízni senkiben sem. Légmentesen be vannak falazva szerencsétlenségükbe. Ez ritka eset. Mások viszont annyira belesüppedtek a maguk tévképzeteibe, hogy még azt sem tudják: ők betegek. Ezek kétszer-háromszor jelennek meg közöttünk, a feleségük kísérik el őket, aztán eltűnnek a nagyvilágban. Ez is ritka eset.” – Duval

Irodalomjegyzék

A bódulat csapdjában (Szerkesztette: Dr. Vabrik László) / Tankönyvkiadó Budapest, 1989.

Duval, Lucien Aime: Miért oly hosszú az éj? / Szent István Társulat Budapest, 1986.

Egyház, kábítószer, drogfüggőség / Új Ember Kiadó Budapest, 2004.

Herczeg Szonja: „Huszonnégy éves vagyok és alkoholista” /

<https://mno.hu/belfold/huszonnegy-eves-vagyok-alkoholista-1384449>

Hegyeshalmi Richárd: Mikortól válik az ivás alkoholizmussá /

http://index.hu/tudomany/2017/09/20/mikortol_valik_az_ivas_alkoholizmussa/

de Saint-Exupéry, Antoine: A kis herceg / Móra Könyvkiadó Budapest, 1970.

Szabó Lili: Az alkoholproblémáról szakértő szemmel /
<https://www.onlinepszichologus.net/blog/az-alkoholproblemarol...-szakerto-szemmel>

Dr. Veres Dóra: Hol kezdődik az alkoholizmus /
<http://www.webbeteg.hu/cikkek/szenvedelybetegseg/10960/hol-kezdodik-az-alkoholizmus>

Dr. Zacher Gábor az alkoholfüggőségről /
<http://www.origo.hu/tafelspicc/kozelet/20121218-alkoholizmus-alkoholfuggoseg-alkoholbetegseg-zacher-gabor-toxikologus-valaszol.html>

PEJKÓ IMRE, LAKATOS BEATRIX, TÓTH RÓBERT, BECSE DONÁT

(Árpád Vezér Gimnázium és Kollégium, Sárospatak)

Arany TÜKÖRkép

A film rövid ismertetése:

Az Arany János Tehetséggondozó Program diákjaiként arra vállalkoztunk, hogy a kétszáz éve született Arany János tiszteletére *A kép-mutogató* című balladáját feldolgozzuk. A tervezés során több ötlet is felmerült, mégis a tánc, a zene mellett döntöttünk. Mi is fejezhetné ki jobban a lelkünkben zajló folyamatokat, mint a tánc és a zene? Mi mással is tudnánk bemutatni kortársainknak ezt a balladát, mint táncsal és zenével? Úgy gondoljuk, hogy a 21. század fiataljaira a tánc és a zene kifejezőerejével lehet a legjobban hatni és megszerettetni, átadni a múlt értékeit. *A kép-mutogató* című ballada lehetőséget ad arra, hogy tükörképet állítsunk fel, hiszen olyan érzelmekről, kapcsolatokról van szó, amelyek a mai világunkat is behálózzák. A tánc és a zene segítségével próbáltunk hidat teremteni a múlt és a jelen között, melynek elsődleges célja az értékörzés és értékadás – mintegy tükröt tartva magunk elé is.

Lejátszási link:

https://www.youtube.com/channel/UCPuKo8jAmVhKcemDA3Jzihg/featured?disable_polymer=1

Youtube csatorna: Uni-Eszterházy Tehetségútleveél

Lejátszási lista: 2018 díjazott filmek

Link:

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLADZ5Cskovz9urIkkZmpPK-bEQYPpxuPM>

Konkrét pályamű: <https://youtu.be/CuMscE6ikEw>

POPOVICS MÓNIKA

(Neumann János Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium, Eger)

Z generáció – Depressziós vagyok?

Bevezető

Dolgozatomban a depresszió kialakulását szeretném vizsgálni a 15-20 éves egeri diákok körében. Úgy gondolom, ez a téma azért lehet fontos a velem egykorúak számára, mert egy diák számos olyan stresszhelyzettel találja szemben magát, mellyel esetleg nem tud megfelelően megbirkózni, ez által pedig könnyen olyan állapotba kerülhet, ami a későbbiekben közösségi integrációbeli nehézséget okozhat. Az általam látottak és tapasztaltak alapján, rengeteg kamasz elzárkózik a segítség elől, fél megnyílni és úgy érezheti, hogy a problémái miatt különbözik társaitól, retteg az elítéléstől.

A dolgozatomban azoknak szólnék, akik hasonló problémákkal küzdenek, szeretném, ha megértenék, hogy mi történik velük és nem félnének segítséget kérni. Véleményem szerint egy mai tizenéves alapvető berögződése, hogy egyedül és meg tudja oldani a problémáit, miközben igyekszik megfelelni a környezetének, a barátainak, a családjának és a tanárjainak egyaránt.

A depresszió olyan tartósan fennálló, rosszkedvű, szomorú pszichiátriai megbetegedés, amelyben a világ kietlennek, a nehézségek leküzdhetetlennek tűnnek. Dr. Juan Antonio Vallejo – Nágera szerint napjainkban megnőtt azok száma, akik depresszióval fordultak orvoshoz, és közöttük jelentősen magasabb a nők és a fiatalok száma. Ezt bizonyítja egy, az Egészségügyi Világszervezet által a közelmúltban elvégzett vizsgálat is. Közel 89.000 embert kérdeztek meg, s kiderült, hogy a közepes/alacsony jövedelmű országok (mint Magyarország) lakosságának 11%-a hajlamos a depresszióra, 5,5 % pedig a vizsgálatot megelőző évben esett át a betegségen.

Igaz sajnós, hogy a fiatalok egy egészen sajátos elképzelési módot alakítottak ki a betegségről, mely leginkább a médianak köszönhető.

Például a *Tizenhárom okom volt* története egy lányról szól, aki öngyilkosságot követ el, és 13 okot jelöl meg, melyek elvezették őt a végzetes tettehez. Az okokat a diáktársaihoz köti, és tesz róla, hogy mindannyian megtudják a pontos indokot, lássák a tetteik következményét.

A depresszió mellett érdemes megemlíteni a szorongást. A szorongás nem depresszió, de a depresszió sem szorongás, viszont összefügghetnek. Amikor valaki szorong, akkor állandóan ideges, feszült

és nyugtalan. Kiváltó tényezője nincs, és általában nem köthető semmilyen tárgyhöz, szituációhoz. Ezzel szemben a depresszió komolyabb tünetekkel, evési zavarral, energiahiánnyal járhat, megjelenhet az öngyilkosság gondolata is.

Az alábbi, általam készített táblázat remekül szemlélteti a két probléma közötti jelentős különbségeket:

	Depresszió	Szorongás
Kiváltó okok	környezeti hatások, genetikai hajlam	-
Tünetek	energiahiány evési zavar súlyváltozás deprimált hangulat inszomnia alvászavar (súlyos)	pánik szociális fóbia kényszer pánikroham ingerlékenység alvászavar (elalvási/átalvási nehézség)
Szövődményei	alkoholizmus drogfüggőség öngyilkosság	depresszió
Kezelés	gyógyszeres kezelés pszichoterápia	lélegzőgyakorlatok fizikai aktivitás pszichoterápia
		

A kérdőíves vizsgálat

A kérdőíves vizsgálatomat a Google Docs segítségével készítettem el, a kérdések összeállításában pedig Dr. Jonathan Davidson / Henry Dreher *A szorongás öt arca* című könyve volt segítségemre. A felmérést 15-20 éves diákok között végeztem. Az összesen tíz darab, feleletválasztós kérdésre vegyesen válaszoltak fiúk és lányok, összesen 53-an. Arra

kaptam választ, hogy az adott diákok összessége mennyire szorong vagy depressziós.

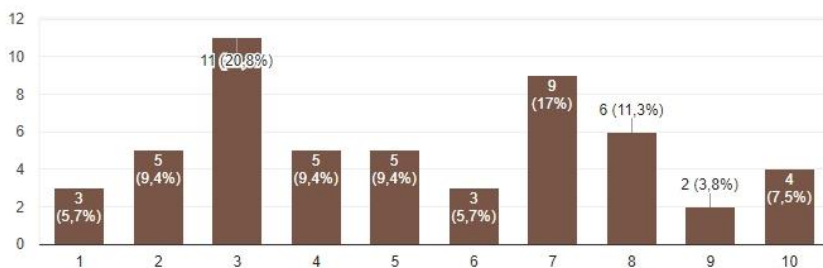
Az első kérdésre, **Fél attól, hogy a figyelem középpontjába kerül?**, százalékos arányban 62,3 % diák nemmel, 37,7 % igennel válaszolt, ami nem meghökkentő, azonban ez számokban 33 és 20 középiskolást jelent, ami akár felelések alkalmával jelentkező, vagy közösségi integrációbeli nehézséget jelenthet. Az elméleti forrás szerint, az erre a kérdésre igennel felelők nagy része szorong.

A második kérdésre, **Előfordul, hogy hirtelen pánikba esik vagy rettegni kezd?**, 49,1 és 50,9 százalékos arányban érkezett válasz, ami számokban kifejezve 26 – 27-et jelent. Többségük igennel felelt.

A harmadik kérdés egy összetett kérdés: **Mer beszélni mások előtt? Félelem fogja el, ha egyedül kell megjelennie valamilyen összejövetelen?** A tesztet kitöltők közül sokak szerint külön kellett volna vennem a két kérdést, véleményem szerint azonban összefüggnek, ráadásul úgy gondolom, teljesen mindegy, melyik kérdésre igen vagy nem a válasz, hiszen mind a kettő ugyanannyira visszavezethető a szorongásérzethez vagy a beilleszkedés nehézségéhez. A válaszadók közül 31-en az igen gombra kattintottak.

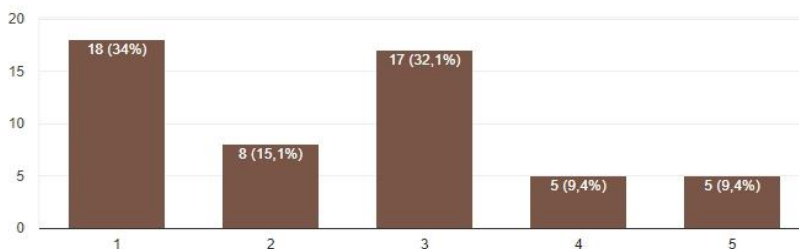
A negyedik kérdés esetében, **Gyakran érzi úgy, hogy nincs miért élnie, nincs jövőképe?** ugyanaz az arány született, mint a második kérdésnél.

Az ötödik kérdésre egy lineáris skála mutatott válaszlehetőségeket. A kérdés a következő volt: **Milyen gyakran szomorú, elkeseredett?** A válaszok:

A hatodik és a nyolcadik kérdésben a családdal való kapcsolatról érdeklődtem. A válaszok kellemes meglepetésként értek. A hatodik kérdésre, **Megosztja/megbeszéli a problémáit másokkal? (Család, barátok)**, 37 ember igennel, míg 16 ember nemmel válaszolt. A nyolcadik kérdést pedig ismét egy skála szemlélteti.

Feszélyezve érzi magát családja, tanárai közelében?

Ez azt jelenti, hogy a válaszadók igen jelentős része megosztja a problémáit a hozzátartozóival, valamint nem szorong a családja vagy a tanárai közelében. Ez azt jelenti, hogy ha bármi nehézség lép fel, valószínűleg nem félnek segítséget kérni, megbeszélni az aggályaikat. Ez azért jó, mert véleményem és tapasztalatom szerint manapság nagyon sokan falakba ütköznek vagy/és falakat építenek.

A hetedik kérdés egy általános kérdés, és ennél volt az egyik legnagyobb eltérés a két lehetőség között; **Rendszeres stresszhelyzetnek van kitéve?** A válaszadók 66%-a az igen gombra kattintott, míg 34 % a nem-re. Ez nem meglepő eredmény, azonban ez az egyik leggyakoribb ok, amiért szorongás, esetleg depresszió alakulhat ki, minden korosztálynál.

A kilences számú kérdésnél, **Volt már rá példa, hogy lelki aggályok miatt fizikai fájdalmat érzett?**, ugyanolyan eredmény született, mint a hetesnél.

Az utolsó kérdés a legmeghatározóbb a kérdőívben. Nagyon kevés eltérés volt az eredmények között, mégis elgondolkodtató, hogy a többség az igent választotta. A kérdés, **Voltak már öngyilkossággal kapcsolatos gondolatai?**, jelentőségteljes válaszokat vont maga után. 28 személy gondolkodott már ilyesmin, 25 pedig nem. Nem nagy a különbség, azonban mégis van, és szerintem ezt nem szabad figyelmen kívül hagyni. Úgy gondolom, nagyban befolyásolják ezt és ennek következményét a hatodik és a nyolcadik kérdésben adott válaszok.

Interjú

Egy interjú keretén belül beszélgettem az egyik közeli barátommal arról, hogy milyen kapcsolata volt a társaival kisgyermekként és milyen most. Nagyon tanulságos beszélgetés volt, és a régi ismertség ellenére is nagyon sok újdonságot tudtam meg én is róla, a korábbi életéről. Három kérdést szeretnék kiemelni az interjúból.

- Hány éves voltál mikor először érezted kirekesztve magad? Milyen volt?

- Nyolc talán. Másodikosok voltunk, és én még akkor sem voltam jóban senkivel. Fiús stílusom volt, de hosszú hajam és fülbevalóm. A stílusom miatt a lányok nem fogadtak be, a hajam és az ékszer miatt pedig a fiúk. Utáltam a fülbevalót és a hajamat is, viszont anyukámnak nem mondtam, mert nem értette volna meg. Úgy akart felnevelni, mint a másik kettő lánytestvéremet, mert így egyszerűbb volt. Sehol nem lehettem önmagam, és ez nagyon rossz volt. Volt néhány lány, aki odajött, de csak felszínes dolgokról beszélgettünk. Nem akartam kimutatni, hogy mennyire rosszul esik a dolog, mert féltem, hogy csak jobban elutasítanak. Úgy csináltam, mint akit nem érdekel. Így lettem én a "bunkó".

- Milyen hatással volt ez rád a továbbiakban? Még mindig félsz mások véleményétől?

- Hát, sok minden megváltozott. Az apám visszatért az életembe, amiért nagyon sokat veszekedtünk otthon, többet, mint addig bármikor. Ezen nem tudtam javítani, de kezdtem azt érezni, hogy nem is az én feladatom ez. Az anyám, a nevelőapám és az apám problémája volt, szerencsétlen véletlen, hogy én is mindig belecsöppentem. Ami a barátaimat illeti, egy legjobb barátom van, vele a nyolcadikos ballagásunk után lettünk elválaszthatatlanok, és sokszor elgondolkozunk rajta, hogy miért csak akkor. Tizenhat évesen kezdtem úgy érezni, hogy minden probléma a nyakamba zuhan, nekem kell kezelnem a családi vitákat és egyben tartani mindent. Két évvel később kértem csak segítséget, a legjobb barátnőm tanácsára, akit szintén majdnem elveszítettem. Egy otthoni pszichológus állapította meg, hogy szorongásos tüneteim vannak. Ezután próbáltam változni, megváltoztatni az életem. Elkezdtem magam sminkelni és lányosabb ruhákat hordani, miközben folyamatosan arról győzködtem magam, hogy ez a saját érdekem, nem másokért csinálom. Igen, még mindig befolyásol az, hogy mások mit gondolnak rólam, viszont igyekszem ezt a hasznomra fordítani, és mindig a legjobbat kihozni magamból. Ha ez nem sikerül, rosszul érzem magam.

- Depressziósnak érzed magad?

- Nem, szerintem, és abból, amit te is elmondtál, ez egy összetettebb dolog, az én esetem nem ennyire vészes. Itt vagyok tizenkilenc évesen, és érzem, hogy jobban vagyok az eddigiekhez képest. Már nem járok pszichológushoz, és nem is érzem, hogy szükségem lenne rá. Innen már tudom, hogy egyedül is megy.

Persze, ha mondjuk a tizenhat, tizenhét éves énemet kérdezed, ő lehet, hogy rávágná: igen. Az egy sötét időszak volt, sötétebb, mint amikor általánosan cikiztek a hajam vagy a stílusom miatt.

Összegzés

Összességében úgy gondolom, hogy a kutatásom rámutat korunk egyik olyan problémáira, melyet, ha figyelmen kívül hagyunk, egy olyan külsőséges társadalmat hozhatunk létre, melynek tagjait örök kétségek gyötrik, ez pedig befolyásolhatja a teljesítő képességüket egész hátralevő életükben.

Én, mint hasonló korú fiatal pontosan tudom, hogy milyen ez az időszak. Véleményem szerint a diákok túl sok stressznek vannak kitéve, és feleslegesen sokat gondolkoznak a legapróbb dolgokon is, mindent a saját vállukra akarnak venni. Nagyon fontosnak tartom, hogy a dolgozatom irányt mutasson azoknak, akik esetleg hasonló problémákkal küzdenek, ne féljenek segítséget kérni és megnyílni.

Irodalomjegyzék

Betegszoba

Pszichológia, Depresszió-statisztika

http://www.betegszoba.hu/cikkek/pszichologia/depresszio_statisztika/

Davidson, Jonathan & Dreher, Henry (2003):

A szorongás öt arca

Alexandra, Pécs

Dr. Jekkel Éva

A depresszió és szorongásos panaszok

http://semmelweis.hu/pszichiatria/files/2013/02/dep_szor.pdf

Ébredjetek! (2017. 1. szám)

Tinédzserkori depresszió – Mi az oka? Mit lehet tenni ellene?

<https://www.jw.org/hu/kiadvanyok/folyoiratok/ebredjetek-1szam-2017-februar/tizeneves-depresszio-segitseg/>

Család Világ (2010. 08. 20.)

Freudi elmélet: a gyermekkor fejlődésének szakaszai

<http://www.csaladivilag.hu/freudi-elmélet-a-gyermekkor-fejlodesenek-szakaszai/>

Hajós Anett (2014. 04. 30.)

Depressziós tinik, avagy mit kell tudni a kamasz-kórról?

http://www.hazipatika.com/psziche/depresszio/cikkek/csalad/depresszios_tinik_avagy_mit_kell_tudni_a_kamasz-korrol/20090319131353

Vallejo-Nágera, Juan Antonio (1999):

Szemtől szemben a depresszióval

HÁTTÉR kiadó, Budapest

Melléklet

A kérdőív elérhetősége:

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSf4mJTgJLheQjh4oygu9oXW2ht5pQ9nk1mlqiec7I39C2g-cQ/viewform>

PINTÉR BOGLÁRKA, POSTA MIKLÓS ISTVÁN

(Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és
Pedagógiai Szakgimnázium, Miskolc)

A fiatalok attitűdje a mássághoz

A mi választott témánk egy igen érzékeny téma a mai fiatalság körében, ugyanis nem szívesen beszélnek erről az érintettek. Indíttatást éreztünk arra, hogy mélyebben elmerüljünk ebben a témában. Rengeteg segítséget nyújtott számunkra a dolgozat elkészítésében, hogy környezetünkben az átlagnál több „más” személlyel találkozzunk nap, mint nap. Másság alatt több dolgot is érthetünk. Más lehet a bőrszín, a mentalitás, az értelmiségi szint, a szexuális orientáció, ha csak a nagyobb kategóriákat szeretnénk kiemelni. Mi ezek közül a szexuális orientáció másságán belül is a homoszexualitás témáját boncolgattuk. A kialakulásának körülményeivel, magával a folyamattal, és a „más” emberek életének jellegzetességeivel kezdtük.

A homoszexualitás a szexuális irányultság egyik fajtája, amikor egy személy érzelmi és szexuális vonzódása főként vagy kizárólag azonos nemű emberekhez irányul. Azonban homoszexualitásnak nevezzük azt is, amikor az egyének időnként homoszexuális szexuális tevékenységet hajtanak végre az irányultságuktól függetlenül. Maga a homoszexualitás meghatározásában két fontos szempontot kell figyelembe venni. Az egyik a megfigyelhető, objektíválható viselkedés a másik pedig a nehezen megragadható, szubjektív érzelmi viszonyulás, szexuális vonzódás a saját nem iránt. Azonban azok az emberek, akik rá vannak kényszerülve a homoszexuális aktus gyakorlására, amikor nincs lehetőségük heteroszexuális kapcsolatokat kialakítására nem tekinthetőek homoszexuálisoknak. Ezt fakultatív vagy szituációhoz kötött homoszexualitásnak nevezzük, amely egy ideiglenes pótkielégülési forma. Ez általában akkor fordul elő, ha az emberek hosszú időn keresztül össze vannak zárva egymással pl. börtönben, hajón, katonai helyőrségen.

A homoszexualitás először Kertbeny Károly, (eredeti nevén Karl Maria Benkert) önmagát magyarnak valló műfordító és publicista által vált megnevezetté nyilvánosan 1869-ben. A görög „homo” és a latin „sexus” szavak összeolvasztásával alkotta meg ezt a szót, amit mai napig használunk. Szó szerinti jelentése „azonos nemű”. A homoszexualitás szót sokan orvosi kifejezésként kezelik, ami annak köszönhető, hogy a 19. század végétől az 1970-es évekig, e kifejezést, az azonos neműek közötti vonzalmakat betegségként kezelő medikalizált megközelítés sajátította ki. A pszichológiai és fiziológiai szempont mellett, a mai kutatók sok, másféle nézőpontból is keresik e szexuális orientáció okát

és kialakulásának idejét, gyakran diszciplinárisan közelítik meg, abban a reményben, hogy az eredmények összességéből következtetni tudnak az igazságra.

Sajnos kevés olyan vizsgálat található, ami a homoszexuálisok társadalmi arányát segítene feltárni. A társadalmi elítélés miatt gyakran titokban kényszerülnek élni, nem merik felfedni a szexuális identitásukat és ezért nehéz őket megtalálni. A rejtőzésük általában sikeres, mivel sem a viselkedésükben sem a közlésmódjukban nem utal semmilyen jel arra, hogy homoszexuálisok lennének.

A homoszexualitás az emberiség történetével egyidős, ámbar az egyes korokban és kultúrákban az elfogadása és megítélése meglehetősen eltérő volt. A különböző társadalmak másképp viszonyultak a homoszexualitáshoz. Voltak, amelyek teljesen elfogadták, mások közömbösek voltak vagy teljesen elutasították, sőt még üldözték és halálbüntetéssel is sújtották ezeket az embereket. Manapság a homoszexualitás a társadalmak 60%-ban elfogadott, tehát az adott kultúrába valamilyen módon beépült. 30%-a toleráns, itt nincs beépülve a kultúrába és semlegesen viszonyulnak hozzájuk, nem rekesztik ki őket. A társadalmak 10%-át pedig azok teszik ki, amelyek tiltják, és különféle rendszabályokat hoznak létre, hogy szabályozzák a homoszexuálisok életét. Ide tartozik például a zsidó-keresztény kultúra. A 21. századra a társadalmak sokkal elfogadóbbnak bizonyulnak, mint előtte. A melegek ugyanolyan jogokat követelnek maguknak, mint ami a heteroszexuálisokat illeti. Sok országban már engedélyezett az azonos neműek házassága és az örökbefogadás is. Talán az USA számít közülük a legjelentősebbnek, ahol már 19 tagállamban legális a melegházasság. Manapság a homoszexuálisok több világ városban rendeznek évente felvonulásokat Büszkeségnap (Gay Pride Day) néven, hogy felhívják magukra a figyelmet. A felvonulás lényege, hogy a homoszexuálisok, vagy azok az emberek, akik csupán támogatják, őket karneválszerű ünnepséget tartanak az utcákon szivárvány zászlókkal, színes léggömbökkel, transzparenszekkel.

A homoszexualitás egyes emberek szerint kétfajta okból alakulhat ki. Az egyik biológiai a másik pedig pszichológia eredetű. Vitatott kérdés a mai napig, hogy mennyire tekinthető a homoszexualitás betegségnek. A kórisme a homoszexuális egyén közlésére hagyatkozik, ennek alapján dönthető el, hogy neurotikus jellegű fejlődési zavar vagy minden pszichológiai hatáson keresztül törő biológiai készítés-e az oka. A homoszexualitásért konkrétan felelős génváltozatokat a mai napig nem azonosították, de korábbi vizsgálatok szerint valamilyen formában a genetika mégis szerepet játszik a kialakulásában. Az egyik magyarázat szerint a homoszexuális orientációt a DNS láncon lévő genetikai eltérés hozza létre. Számos kutatás született a vizsgálása érdekében, de talán

Dörner volt köztük a leghíresebb. Patkánykísérletek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a homoszexualitás lényegében magzati (fötális) endokrinopátia és eredete az anyai szervezet hormonháztartásának rendellenessége, de a kívülről adagolt hormonális készítmények is lehetnek felelősek érte. Bebizonyították, hogy inverz szexuális készítményt nem lehet létrehozni hormonhatással. A férfi homoszexuálisok felfokozott libidóját csökkenti azonban egy nagy adag női nemi hormon, viszont ez a folyamat a férfi homoerotikus irányát nem képes megváltoztatni.

A biológiai elméleteknél sokkal eredményesebbnek mutatkoznak a pszichológiai vizsgálatok és teóriák. Kutatók feltételezéseik szerint, az embernek van pszichoszexuális agyi centruma, amiben működési rendellenesség jöhet létre az öröklött zavarok hatására. Megfigyelések szerint a pszichoszexuális beállítódás és a szexuális viselkedés eltérése nem a kromoszómáknak és hormonoknak köszönhető hanem, hogy az adott személy személyiségfejlődése során melyik nem szerepét, identitását vette magára. Lényegében a homoszexuális személyiségfejlődés környezeti, külső hatásokra alakul ki. A családban olyan befolyások érik a fejlődő gyermeket, amely a másik nem felé való érdeklődését meglehetősen gátolja és korlátozza számára. Vizsgálatok alapján kimutatták, hogy a gyermekkori szülőkapcsolatok nagy szerepet játszanak a személyek homoszexualitásának kialakulásában. A férfiaknál az anyával való kapcsolat mély, bensőséges. Gyakran előfordul az is, hogy az egyén egyedüli gyerekként és apa nélkül nő fel. A homoszexuális nők pedig gyakran azonosítják magukat a másik nemmel való kapcsolat kialakításától irtózó anyával. A nőknél néha előfordul, hogy olyan kapcsolatot sikerül kialakítaniuk az apával, mint a homoszexuális férfiaknál az anyával. Viszont a nőknek az anyával való kapcsolata gyakran rossz és az anyával szemben nagy a hosztilitás. Amint látható a kutatások eléggé előrehaladtak a homoszexualitás kialakulásának kérdésében. Megállapítható, hogy a homoszexualitás nem választható el a környezeti hatásokkal szorosán összefonódó emberi pszichoszexuális fejlődés folyamatától.

S bár a társadalomba való beilleszkedésük egyre sikeresebb, úgy éreztük, hogy a fiatalság körében ez egy nagyon lényeges ok lehet a kiközösítésre, ezért az általunk elkészített 8 kérdésből álló kérdőívet minden évfolyamon kitöltöttük egy-egy osztály tanulóival. Figyelembe vettük azt is, hogy legyen közöttük olyan osztály, ahol vannak homoszexuális tanulók, de legfőképpen a heteroszexuális tanulók válaszaikra voltunk kíváncsiak. A tesztünket kilencvenheten töltötték ki, harminc fiú és hatvanhét lány. Az arányok azért annyira eltérőek, mert az iskolánk hetven százaléka lány, és emellett voltak fiúk és lányok is, akik úgy döntöttek nem szeretnének nyilatkozni ebben a témában. Ebből

is észrevehető, hogy a korosztályunk inkább elfordul, ha erről a témáról van szó. A kérdőívünk nyolc kérdésből állt, hét felelet választós, amelyekben a nemre, a korra, arra kérdeztünk rá, hogy van-e a környezetükben homoszexuális, és közösisítették-e már ki emiatt társukat, ebből az első kettő kérdés demográfiai kérdés volt. Az összesített eredmények alapján a fiúknál, majdnem 50-50%-ban oszlanak el azok, akiknek van a környezetükben homoszexuális és akinek nincs, emellett egyikőjük sem vállalta fel, hogy ő már érzett vonzódást azonos nemű társa iránt, bár volt olyan, akiről ennek ellenére is minden társa úgy gondolja, hogy ennek ellenkezője igaz. A megkérdezett fiúk több, mint fele elfogadja az LMBT-be (leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű) tartozó társaikat, és nem közösisíték ki őket, azonban zavarná őket, ha ezt előttük is kinyilvánítanák. A lányoknál ezzel ellentétben úgy tapasztaltuk, hogy magasabb fokú volt az őszinteség. Míg a fiúknál senki nem vallotta be, a lányoknál hárman bevallották, hogy vonzódtak már azonos neműhöz, emellett azt is sokan bevallották, hogy ha családtagjáról kiderülne, hogy a saját neméhez vonzódik, akkor megváltozna ettől a kapcsolatuk. Azonban a kifejtős kérdésnél jobban eloszlottak a válaszok, mint a fiúknál, de így is nagy fölényrel úgy gondolják, hogy a homoszexuálisak is ugyanolyan emberek, mint ők maguk. Rengetegen írták hozzá a legvégén, hogy úgy gondolják, hogy a melegek aranyosabbak, mint az átlag kortársaik, és sokkal jobban megértik az ellenkező neműeket.

Összegezve vizsgálatunkat úgy érezzük, hogy megfelelő képet kaptunk arról, hogyan viszonyul a mai társadalom fiatalsága a homoszexuális emberekhez. Tagadhatatlan, hogy a társadalomban mindig voltak, és mindig is lesznek olyan emberek, akik ezt a viselkedésformát elutasítják és büntetnék, viszont a társadalmi elfogadás pozitív irányba mutat, annak érdekében, hogy a homoszexuális emberek biztonságosabban érezzék magukat a helyi közösségekben, ne féljenek és merjenek harcolni az emberi jogaikért.

Irodalomjegyzék

Buda Béla: Szexuális viselkedés: Jelenségek és zavarok – társadalmi és orvosi dilemmák (Tanulmányok), Animula Kiadó, Budapest, 1994.

<https://pszichologuskereso.hu/blog/melegseg-kialakulasanak-lehetseges-okairrol-kutatasleltar>

Takács Judit: Homoszexualitás és társadalom, Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 2004.

POZSIK GÁBOR, KISBALI BENCE

(Madách Imre Gimnázium, Salgótarján)

Itt élek én... (videofilm)

A témaválasztás indoklása, az aktualitás indoklása

A pályázat a lehetőségek tárházát kínálta nekünk, de mi ismét a tavalyi témát választottuk a videó készítésére. Szeretnénk új nézőpontból bemutatni Bátorterenyét és a tavalyi hibákat kijavítani.

A téma aktualitásával kapcsolatban elmondhatjuk, hogy sajnos az ország egyik legszegényebb régiójában élünk, az emberek az átlagosnál pesszimistábbak. Sokszor észre sem veszik, mennyi szépség veszi őket körül.

Ezzel a videóval a vidék, a település szépségeit, pozitívumait szeretnénk bemutatni és a közönség elé tárni.

Az elkészült mű műfaji meghatározása, viszonyítás a műfajcsaládon belül

Az általunk készített pályázat a dokumentumfilm műfajába tartozik.

A műfajcsaládon belül az útifilmek közé sorolhatjuk, amely a nézőnek keresztmetszetet nyújt kisvárosunkról.

A célközönségünk nem körülhatárolt, bárkinek érdekes lehet, aki érdeklődik Bátorterenyé iránt.

A megvalósítás lépései

A témaválasztás után kellett kitalálni, hogy mit jelenítsünk meg a lakóhelyről, mi az, amit feltétlenül szeretnénk, ha belekerülne a filmbe. Ekkor állapodtunk meg abban, hogy főként a múlt-jelen-jövőt, a látnivalókat és a természeti környezetet mutatjuk be.

Még a forgatókönyv megírása előtt elterveztük a főbb dramaturgiai elemeket is.

Szinopszis nem készült.

Az 5 perces film felvétele egy délelőttöt és két délutánt vett igénybe. Egy-egy részletet sokszor fel kellett venni, míg elfogadható lett. A legnagyobb nehézséget a háttérzaj kiküszöbölése jelentette. Valójában úgy sikerült megoldanunk a problémát, hogy a hangot külön vettük fel és ügyeltünk, hogy a szájmozgás és a hang szinkronban legyen.

Ezután következett a vágás, majd a zenék alátevése./*Itt nem találok szakszót!*/

Ezzel a lépéssel gyakorlatilag elkészült a film. Közösen átnéztük és még finomítottunk rajta.

Dramaturgiai felépítés és dramaturgiai megoldások

Úgy gondoltuk, hogy a 4 településrészt tematikusan mutatjuk be.

A természeti környezet, a múlt-jelen-jövő és a látnivalók aránya kb. 30-40-30 %

A filmnek nincs tetőpontja.

A dramaturgiai megoldások közül a következőkkel próbáltuk érdekessé tenni a filmet: lassítás, átmenetek, vizuális effektek, pl: területek bekarikázása, ezen kívül használtunk a film közben bevágott, saját készítésű képeket. A zenei aláfestést is fontosnak tartottuk.

A megvalósítás technikai és személyi vonatkozásai

Az alapeszközök: Canon EOS 1200D és 1300D (DSLR) tükörreflexes fényképezőgép alap objektívvel, illetve Tamron 18-200 objektívvel.

Használtuk a Samsung Galaxy J5 és Samsung Galaxy S7 edge mobiltelefonok hangrögzítőjét.

A vágóprogram neve: Sony Vegas Pro 12

A személyi vonatkozások

Keléné Szabó Ágnes Tanárnő segített a témaválasztásnál, ötleteket adott, Somodiné Gubányi Gabriella szintén, de a végső döntés a miénk volt. A forgatókönyvet átnézték, majd megnézték az elkészült filmet, véleményezték.

Kubinyi József Tanár úrtól is kaptunk technikai segítséget: az állványt részben ő biztosította.

Pozsik Gábor és Reményi Jenő lehetővé tette azt, hogy eljussunk az egyik településrészről a másikra.

A forgatókönyvet ketten írtuk. A filmkészítésnél a video felvételét szintén ketten végeztük, a képek beillesztése és a vágás Kisbali Bence feladata volt.

A tervezett és elkészült mű összehasonlítása

A tervezés során képzeletünkben hasonló videofilm jelent meg.

Egy filmkészítésnél fontosak a fényviszonyok, ezzel szerencsénk volt, napsütéses idő volt.

A tervezéskor néhány nevezetességet szeretnénk volna belülről is megmutatni, de erre nem került sor.

Osszességében úgy érezzük, hogy a céljainkat a filmmel kapcsolatban sikerült megvalósítani és a tervezett, illetve elkészült videó összhangban van egymással.

Összegzés

A filmkészítés során szert tettünk tapasztalatokra.

A legnehezebb dolog talán az időkorlát betartása, és ennek megfelelően annak eldöntése volt, mire összpontosítsunk. Még egy kisvárosban is túl sok a látnivaló ahhoz, hogy ne csússzunk ki a megadott időkorlátból.

Máskor is készítettünk már rövid filmeket, már akkor is probléma volt a komolyság megőrzése felvétel közben. Most ez hatványozottabban jelentkezett, sok humoros helyzet adódott.

Erre technikákat kell kifejlesztenünk a jövőben.

A zajsint-csökkentésre újabb technikai eszközökre van szükségünk.

Tanulásként megállapítottuk, hogy az összes technikai eszközt magunkkal kell vinni, és azt is, amiről úgy gondoljuk, nem szükséges.

Önértékelésként elmondhatjuk, hogy kezdők vagyunk a filmkészítés területén, tehát van hová fejlődniünk.

Annak örülünk, hogy az alap elképzelésünket megvalósítottuk és úgy érezzük, ha megnézik a filmet, képet kapnak arról, hol is lakunk és miért szeretjük ezt a vidéket!

Távlati célunk, hogy minél több, egyre jobb kisfilmet készítsünk sokféle témában. Elképzelhető, hogy a filmes szakmát választjuk majd hivatásul.

Források

Szöveg:

www.batonyterenye.hu

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Batonyterenye>

Nógrád megye története IV. Nógrád megyei Tanács VB. 1967.

Google-Maps műholdas térkép

Zene:

https://www.youtube.com/watch?v=u6RJv7f__Mg

Képek:

Saját készítésű

Lejátszási link:

https://www.youtube.com/channel/UCPuKo8jAmVhKcemDA3Jzihg/featured?disable_polymer=1

Youtube csatorna: Uni-Eszterházy Tehetségútleveél

Lejátszási lista: 2018 díjazott filmek

Link:

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLADZ5Cskovz9urIkkZmpPK-bEQYPpxuPM>

Konkrét pályamű: <https://youtu.be/6d2YufFZZKo>

RADVÁNYI JÚLIA

(Miskolci Szakképzési Centrum Mezőkövesdi Szent László Gimnáziuma,
Közgazdasági Szakgimnáziuma és Kollégiuma, Mezőkövesd)

Az én századom – Sportolás, fél egészség!

Mivel lehetne felpezsdíteni a szürke mindennapokat? A válasz egyszerű: sportolással. A sportok rendkívül pozitív hatással lehetnek az életünkre. Elsősorban ennek a bemutatása a céloom ezzel a rövidfilmmel. Azért is döntöttem emellett a téma mellett, mert hozzám is közel áll a sport, nagyon szeretek mozogni és remek időtöltésnek tartom. Tíz sportágba nyerhetünk betekintést az 5 perc hosszúságú zenés összevágásból. Ez a tíz sportág pedig nem más, mint az úszás, a gimnasztika, a kézilabda, a loaglás, a röplabda, a jégkorong, a foci, a kosárlabda, a tánc és a műkorcsolya. A sportolókat arról is megkérdeztem, hogy mit szeretnek az adott sportban, vagy mit éreznek mérkőzések, versenyek előtt. A videóhoz felvett anyagból válogattam ki a legjobb pillanatokat, hogy megmutassam a nézőnek ezeknek a sportoknak a szépségeit. A felvételeket egy Canon Legria HF R606-tal és egy GoPro Hero Session-nel készítettem.

Lejátszási link:

https://www.youtube.com/channel/UCPuK08jAmVhKcemDA3Jzihg/featured?disable_polymer=1

Youtube csatorna: Uni-Eszterházy Tehetségútlevél

Lejátszási lista: 2018 díjazott filmek

Link:

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLADZ5Cskovz9urIkkZmpPK-bEQYPPxuPM>

Konkrét pályamű: <https://youtu.be/DYpIXHobNBk>

SÁRI BERTOLD JÓZSEF

(Neumann János Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium, Eger)

Az elmúlt öt évben történt fiatalkori bűnözés Egerben

*„Nem elég megölni a gyilkosokat, a lehetőséget kell kiölni, hogy
gyilkosok szülessenek.”
Jevgenyij Alekszandrovics Jevtusenko*

Az emberiség történetében az együttélés megjelenésével kialakultak szokások, szabályok, melyek az egyén és a közösség kapcsolatát határozták meg. A szabályok betartása a közösséget szolgálja, de mindig is voltak olyanok, akik a szabályokat áthágták. Ellenük szervezeteket hoztak létre, így védve a közösség érdekét. Egy jogállamban jogszabályok rögzítik a törvényeket, melyek leírják a betartandó szabályokat, megszegésük észlelése esetén az ügyel a rendőrség foglalkozik, letartóztatják a gyanúsítottat, a bíróság pedig meghozza az ítéletet. A felnőttkori bűnözés mellett élő probléma a fiatalkori bűnözés is. Ez a jelenség állandó visszhangot vált ki a közvéleményben. Ez a kérdés engem nagyon foglalkoztat, jogi pályára készülök, ezért esszémben ezt a problémát jogi, kriminológiai, szociológiai és társadalmi megítélés szempontjából vizsgálom, legnagyobb hangsúlyt fektetve városunkra, Egerre.

Fiatalkorúnak a bűncselekmény elkövetésekor tizenkettedik életévét betöltött, de tizennyolcadik életévét be nem töltött személy számít. (2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről: https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200100.TV. 2017. december 2.) A büntető igazságszolgáltatási rendszer kriminológiai szempontból több egymással kölcsönhatásban álló intézményt ölel fel. Ezek közül a rendőrség bűnfelderítési és nyomozási, az ügyészség vádhatósági, a bíróság ítélezési feladatokat lát el, a büntetés-végrehajtási intézet feladata a szankciók végrehajtása. Ezen kívül fontos szerepe van a pártfogó felügyeleteknek, és a javító intézeteknek.

A büntetőeljárás szakasza két részből áll, a nyomozásból és a bírósági szakaszból. A bíróság csak olyan személy ügyében dönthet, aki ellen az ügyész vádat emelt, és csak olyan magatartásról, ami miatt vádat emelt.

Az igazságszolgáltatási rendszereknek több koncepciója alakult ki az évek során: 1. megtorló (retributív) 2. megelőző (preventív) 3. helyreállító (restoratív).

A retributív igazságszolgáltatás lényege, hogy az elkövető megkapja a Büntető Törvénykönyv alapján kiszabott büntetést, mely lehet szabadságvesztés, elzárás, közérdekű munka, pénzbüntetés, foglalkozástól való eltiltás, járművezetéstől való eltiltás, kitiltás,

sportrendezvények látogatásáról való eltiltás, kiutasítás, közügyektől eltiltás. Fiatalkorú elkövető esetében meghatározó az elkövető életkora. A tizenhatodik életévét be nem töltött fiatalkorúra kiszabható maximális szabadságvesztés időtartama tíz év, ha a bűncselekmény életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető; öt év, ha a bűncselekmény öt évet meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő. A tizenhatodik életévét betöltött fiatalkorúra kiszabható maximális szabadságvesztés időtartama tizenöt év, ha a bűncselekmény életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető; tíz év, ha a bűncselekmény tíz évet meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő; öt év, ha a bűncselekmény öt évet meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő. A legrövidebb kiszabható szabadságvesztés időtartama fiatalkorú esetén egy hónap. A szabadságvesztést az elítélt a fiatalkorúak börtönében tölti le, ha a rá kiszabott szabadságvesztés időtartama legalább két év; ha visszaeső elkövető, vagy ha három éven belül javítóintézeti nevelésre ítélt és legalább egy év szabadságvesztésre ítélt elkövető, ilyen eseteken kívül fiatalkorúak fogházában tölti le. Az elzárás időtartama három és harminc nap közötti. Közérdekű munka csak a tizenhatodik életévét betöltött elkövető ellen szabható ki, a pénzbüntetés kiszabásának feltétele, hogy a fiatalkorú elkövető önálló keresettel, jövedelemmel vagy megfelelő vagyonnal rendelkezzen. Javítóintézeti nevelést a bíróság akkor rendel el, ha a fiatalkorú eredményes nevelése érdekében intézeti elhelyezése szükséges, kizáró tényező, ha az elkövető a huszadik életévét betöltötte. A retributív igazságszolgáltatás során a társadalom bosszút áll az elkövetőn, célja az elrettentés, de az áldozatot kevésbé veszi figyelembe. Vannak esetek, amelyek során az alkalmazott szankciók nem érik el a megelőző hatásukat. Vagyis nem érik el azt a célt, hogy visszatartsák az elkövetőt a további bűncselekmények elkövetésétől. Sok esetben előfordulhat, hogy a sértettben (áldozat) és a terhelten (elkövető) is negatív érzelmek maradnak a büntetőeljárást követően, pl. bosszúvágy, félelem. Ennek csökkentéséhez, ezáltal a lelki megnyugvás eléréséhez, valamint a későbbi bűnismétlés megelőzéséhez is hozzá lehetne járulni különböző resztoratív módszerek alkalmazásával.

A felelősségre vonás nem egyenlő a felelősség vállalással, és ez ennél az eljárásnál jól látszik. Vizsgáljuk meg ezt a folyamatot! Pszichikailag legmegterhelőbb az előzetes letartóztatás, ugyanis ekkor bizonytalanság jellemző, a tettes nem tudja, hogy meddig tart ez az állapot, a nap huszonnégy órájából huszonháromat bezárva tölt, sétára egy óra áll rendelkezésre. Az ítélet után a börtönbe kerülve az erőszak a mindennapok része lesz. A megjelenő homoszexualitás mindig a hatalomról szól. Legtöbb esetben a fogvatartottak nem az orientációjuk miatt mennek bele homoszexuális tevékenységbe, hanem azért, mert a másik feletti hatalmat, kontrollt akarják gyakorolni. (Bebukottak,

Rendezte: Mész András (1985)) A homoszexualitás kialakulásának magyarázata, hogy főként zárt, egynemű közösségekben a vonzódás a női jellegekre irányul, de kikerülve az egynemű közösségből általában újra heteroszexuális viselkedésre térnek át. (Csányi Vilmos (2015): *Íme, az ember*. Libri Kiadó) A börtön felerősítheti a bosszúvágyat az elítéltekben. Fiatalkorúak börtöne Magyarországon Tökölön van, javítóintézeti nevelés az Aszódi Javító Intézetben és az EMMI Budapesti Javítóintézetében folyik. A fiatalok esetében nagy a kockázat, hogy bekerülve egy börtön közösségébe, nem elrettenti őket a további bűncselekményektől, hanem látván, hogy vannak mások is, akik ugyanúgy törvényt szegnek, visszaeső bűnözővé válnak, ami ellen szintén nem segítség, hogy az akár tíz évre bebörtönzött fiatalok tanulatlanul, megbélyegezve, priusszal visszakerül a társadalomba, reszocializációs nehézségekkel kell megküzdenie, és munkát végzettség híján kevés eséllyel talál. De ilyenkor nagy szerepet játszik, hogy milyen közösségbe megy vissza a börtönévek letöltése után. Illetve fontos, hogy milyen lehetőségei lesznek szabadulást követően arra, hogy visszailleszkedjen (pl. kap-e segítséget valamilyen erre specializálódott szervezettől, vannak-e olyan pozitív személyek, akik támogatni tudják). Az áldozat szempontjából pedig a károk nem térülnek meg javarészt. Nézzünk egy egyszerűbb bűntényt! A buszon csetel az áldozat, amikor a busz megáll, és az elkövető kikapja kezéből a telefont, és sikeresen elmenekül a helyszínről. Ha a tettest sikerül elkapnia a rendőrségnek, a bíróság elé kerül az eset, az elkövetőt elítélik, de a sértetthez nagy eséllyel nem kerül vissza ellopott telefonja.

Ezzel szemben a restoratív paradigma háromdimenziós: tekintetbe veszi az áldozat, a társadalom és a tettes kárát is. A jogrendszer elvont sérelme itt háttérbe szorul, a tényleges károk kerülnek előtérbe. Segít az áldozatnak, a közösségnek és a tettesnek, hogy a múltban a cselekmény folytán keletkezett károk megtérüljenek. (Hans Joachim Schneider: *Retributív, rehabilitatív vagy restoratív igazságszolgáltatás fiataloknál, Kriminálpolitikai áttekintés a 21. század számára*, kézirat) Ezalatt nem csak az anyagi, hanem fizikai, és lelki károkat is kell érteni. Az elkövetőnek lehetősége nyílik a tettének jóvátételére, és a felelősség vállalására. Erre közvetítői eljárás, azaz büntetőjogi mediáció keretén belül nyílik lehetőség személy, vagyon és közlekedés elleni bűncselekmények esetén, amennyiben ezek öt évnél hosszabb időtartamú szabadságvesztéssel nem sújthatók. A felek mediátor jelenlétében leülnek, és megbeszélik a történeteket. A beszélgetés során lehetősége van, mind az elkövetőnek, mind a sértettnek, hogy megbeszélhessék a történések okát, azt, hogy ki hogyan élte meg. Ez a beszélgetés lelki megnyugvást jelent mind a két fél számára. Továbbá megállapodhatnak a jóvátételben, amit szerződésbe foglalnak,

meghatározzák a jóvátétel módját, határidejét, ezt az elkövető, a sértett és a mediátor aláírja. Ha a szerződésben foglaltakat betartják, tevékeny megbánásként értékelik, és a büntetőeljárást megszüntetik, az elkövetőnek nem lesz priusza, így annak jogi következményével sem kell számolnia. Ez a módszer láttatja a tettel, hogy az is hús-vér ember érzésekkel, célokkal, aki ellen vétett. Fiatalkorú elkövetők esetén ez a módszer nagyon eredményes, prevenciós hatással bír, és hozzájárul, hogy a továbbiakban ne tegyen ilyet. A bűnügyi mediációt viszont kizárja, ha a bűncselekmény erőszakos, és mindenkinek csak egyszer van rá lehetősége. Nézzük a telefonos esetet! Itt jelentősen nagyobb esély van rá, hogy az elkövető megbánja tettét, és visszaszolgáltatja az ellopott telefont, ami a sértettnek azért jó, mert visszakapja ellopott tárgyát, az elkövetőnek pedig tisztul a lelkiismerete.

A fiatalkori bűnözés visszaszorítása kapcsán felmerül a kérdés, hogy kiből és miért válik fiatalkorú bűnöző. A RÉV egyik munkatársával készített interjúmban kaptam választ a kérdésre. A személyiségfejlődés egyik legmeghatározóbb eleme a család, itt kezdődik el minden, itt tanul elsőként viselkedési normákat a gyerek. A családot elsődleges szocializációs színtérnek is nevezik. A fiatalkorú elkövetőkről a legtöbb esetben elmondható, hogy instabil családi környezetben nevelkedtek. Felcseperedés közben egyre nagyobb a fiatal kapcsolata a kortársakkal, így a kortársi hatás is egyre meghatározóbbá válik, de a családi háttér nem veszít fontosságából. A választott kortárs csoport, akivel az egyén szabadidejét tölti nagyban összefügg a családi háttérrel. Egy diszfunkcionálisan működő családban élő gyerekek nagyobb az esélye, hogy valamilyen deviancia, pl. droghasználat, kriminalizálódás irányába induljon el. Ettől eltérő esetek is előfordulnak, de nem jellemző. A serdülőkor a drogfogyasztás szempontjából már önmagában is kockázati tényezőt jelent (pl. kockázatkereső viselkedés, kortársaknak való megfelelni akarás, krízishelyzetek). A fiatalkori bűnelkövetés sok esetben összefügg a tudatmódosító szerek használatával. Számos bűnesetet fiatalkorúak módosult elmeállapotban követtek el: akár esetlegesen tisztában is voltak tetteik következményeivel, a börtönbüntetés kiszabásával, mégis elkövették a bűncselekményt a drogok hatására.

Az interjú során szó esett az antiszociális személyiségzavarokról is. Megtudtam, hogy a személyiségzavarokat csak felnőtt korban állapítják meg, de ennek korai jelei már serdülőkorban is jelentkezhetnek (empátia nélkülözése, lelkiismeret-furdalás hiánya, kegyetlenség, agresszió). Ennek megállapítása az igazságügyi szakértők feladatai közé tartozik.

A fiatalkori bűnözés visszaszorításának hatékony eszköze lehet a jól strukturált prevenció, ami figyelembe veszi a fiatalokat érintő védő- és

rizikótényezőket. Ezeket is megismertem a RÉV munkatársával folytatott beszélgetésem során. Egerben a RÉV több középiskolában tart szenvedélybetegségekkel kapcsolatos foglalkozásokat, beszélgetéseket, illetve bárki számára elérhető segítségnyújtást jelent. Sok diák keresi fel őket mentális segítséget kérve. A diákokkal ilyen esetekről való személyes beszélgetések jelentős prevenciós hatással bírnak.

A továbbiakban az egeri helyzetet hasonlítom össze az országos viszonylattal. Az Egeri járásban a fiatalkorúak aránya 17,5%. A százezer lakosra jutó bűncselekmények száma nem érte el az országos átlagot, és tendenciájában is folyamatos csökkenést mutat az elmúlt öt év vonatkozásában. A fiatalkorú elkövetők elsősorban vagyon elleni bűncselekményeket, illetve tulajdon elleni szabálysértést követnek el, ezen belül is elsősorban lopást. A lopás iskolai saját kortársaik sérelmére, vagy bolti lopás, esetlegesen felnőtten (esetenként szülővel) vagy kortársaikkal együtt elkövetett betöréses lopás. Rablás elkövetésében is kivesszik a részüket, jórészt saját kortársaik vagy kifejezetten idősek sérelmére. Gyakoribb esetek részét képezik a testi sértések és a garázdaság, melynek során gyakran összeverekednek egymással. Ezen esetek összefüggésben állnak a szórakozás során elfogyasztott alkohollal. Kábítószerrel kapcsolatos esetek - birtoklás, kereskedelem, és új pszichoaktív anyaggal való visszaélés bűncselekménye - is köthető a fiatalkori bűnözéshez. A szerek hatása alatt is részt vesznek a közúti közlekedésben, ezzel veszélyt jelentve magukra és más közlekedőkre.

A Heves megyei lakásotthonokban és gyermekotthonokban elhelyezett fiatalkorúak 21%-a alkoholfogyasztó, 40%-a drogfogyasztó, illetve 74,5%-a dohányos, ez habár fizikai és mentálhigiénés szempontból problematikusnak tekinthető pszichostimuláló szer, de tartós fogyasztása személyiségváltozást nem okoz, ezért nem tartozik a devianciát kiváltó elemek közé. Gyermekotthonok, illetve lakásotthonok a megyében Pétervására, Istenmezeje, Lőrinci, Egerbakta, Egercsehi, Egerszalók, Kerecsend, Hevesaranyos, Verpelét és Eger településeken találhatóak.

(Bűnmegelőzési jelentés alapján)

A téma társadalmi megítélését a kérdőívre adott válaszok elemzésével kívánom megválaszolni. Százötvenegy visszaérkezett kérdőív alapján nyertem bepillantást az Egerben és Eger vonzáskörzetében élő emberek véleményébe.

A legnagyobb számban a 16-18 éves és a 19-25 éves korosztály töltötte ki az űrlapot (első számú diagram).

A megkérdezettek közül hatvanketten egeri lakosok, harmincan Eger környéki településen lagnak, harminchárman Eger ötvenkilométeres

körzetén belül, huszonhatan Eger ötvenkilométeres vonzáskörzetén kívül laknak (második számú diagram).

Kilencvenhárman jelenleg is tanulók (harmadik számú diagram).

A megkérdezettek közül 113-an válaszolták, hogy sértettek, és négyen, hogy elkövetők voltak (negyedik számú diagram).

Az elkövetők motivációját kutató kérdésre rengeteg válasz az ittasságot hozta fel okként, illetve, hogy az elkövető nem mérte fel tetteinek következményeit, ezen kívül sok válaszadó a vagyonszerzésben, megélhetésben látta az elkövető motivációját.

A válaszadók közül csak néhányan gondolják, hogy visszariadhatnak a további fiatalkori bűnözéstől, a többiek úgy vélik, hogy nem fognak, volt, aki a törvénnyel indokolta választát, mások az elkövető családi, közösségi hátterével támasztották alá válaszukat.

Arra a kérdésre is, hogy valószínűnek tartják-e, hogy tizennyolcadik életévük betöltése után az egykori fiatalkorú bűnöző letér-e deviáns útvjáról, szintén sokan azt az álláspontot képviselik, hogy bűnöző életmódot fognak folytatni. Itt viszont nem a törvényekben látják az okot, hanem abban, hogy ekkorra már megszokja a deviáns életmódot, néhányan személyhez kötik, hogy valaki vagy megéri arra, hogy belássa tettei következményeit, vagy nem érik meg rá.

Arra a kérdésekre, hogy miben látják a fiatalkorú bűnözés elleni legjobb fellépést, meglepő válaszokat kaptam. A válaszadók két csoportra oszlottak: az egyik csoport a törvények szigorításában, vagyis a retributív igazságszolgáltatás szigorúbbá tételében látja a megoldást, a másik csoport pedig a restoratív típusú igazságszolgáltatás, és a prevenció eszközét látja megfelelőnek a fiatalkorú bűnözés ellen. A válaszokban megjelent a kognitív magatartástréning módszere is, vagyis a tettessel való olyasfajta foglalkozás, ahol visszamennek a bűnözői viselkedés gyökereihez, és onnan építik fel újból a személyiséget.

Az egri helyzetről nem szolgáltak érdemi információval. Általánosságban megállapítható, hogy a közvélemény nincs megelégedve a jelenlegi helyzettel, és nem számítanak pozitív változásra.

Összességében tehát elmondható, hogy a fiatalkorú bűnözés eredetét a családi háttérben kell keresni, fontos tinédzserkorban a baráti körre is odafigyelni. Megfelelő prevenciós stratégiával visszaszorítható a fiatalkorú elkövetők száma, a büntény megtörténte után pedig nem feltétlenül a megtorlás fogja eltántorítani az elkövetőt a további bűncselekményektől, sokkal inkább célravezető, ha szembesítik tettei következményeivel, és látja a sértett szemszögét is.

A közvéleményt ez a téma két nagyobb csoportra osztja, vannak, akik a retributív igazságszolgáltatási rendszer szigorításában lelik a megoldását a problémának. A másik csoport ezzel szemben pedig a restoratív paradigmákat véli a legjobb eszköznek a fiatalkorú bűnözés

visszaszorítására. Ugyanakkor fontos tényező, hogy egyik fél sincs megelégedve a jelenlegi rendszerrel.

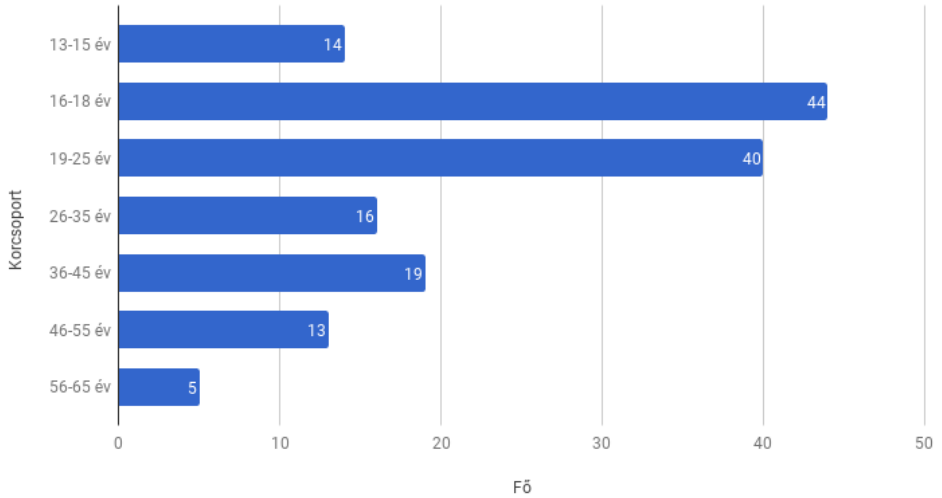
Sajnos városunkban is jelenlévő probléma, elsősorban a vagyon elleni vétségek a meghatározóak. Gyakran alkohol, és más tudatmódosító szer befolyása alatt követnek el a fiatalok bűncselekményeket, ide értve a közlekedés elleni vétkeket is. Viszont ezek az országos szinthez képest átlag alattiak.

„Egy egészséges ember nem kínoztat másokat. Általában a megkínzottakból lesznek a kínzók.”
Carl Young

Diagramok

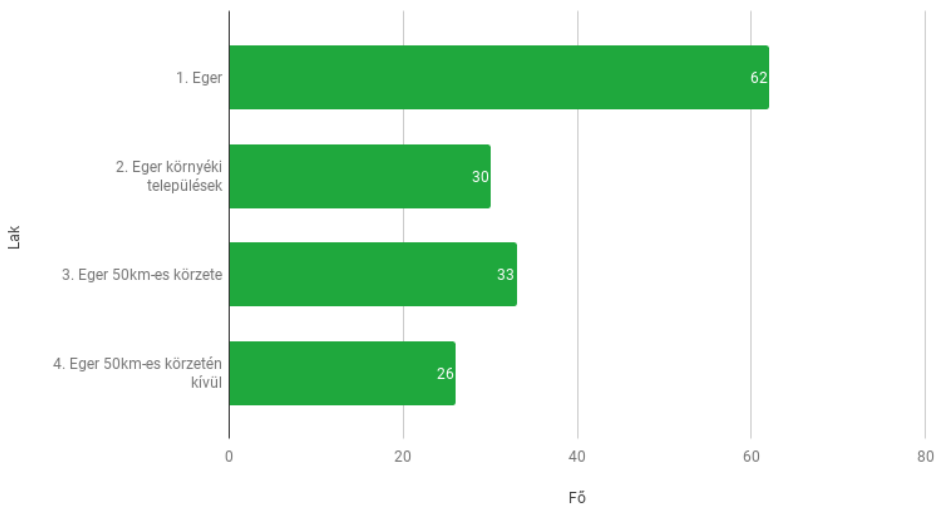
Első számú diagram

Melyik korcsoportba tartozik?

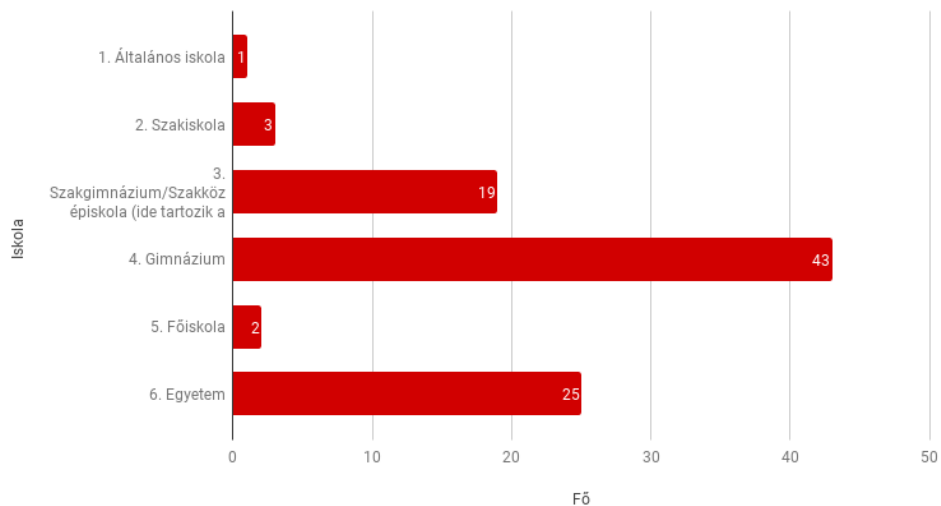
Második számú diagram

Jelenlegi lakhelye?

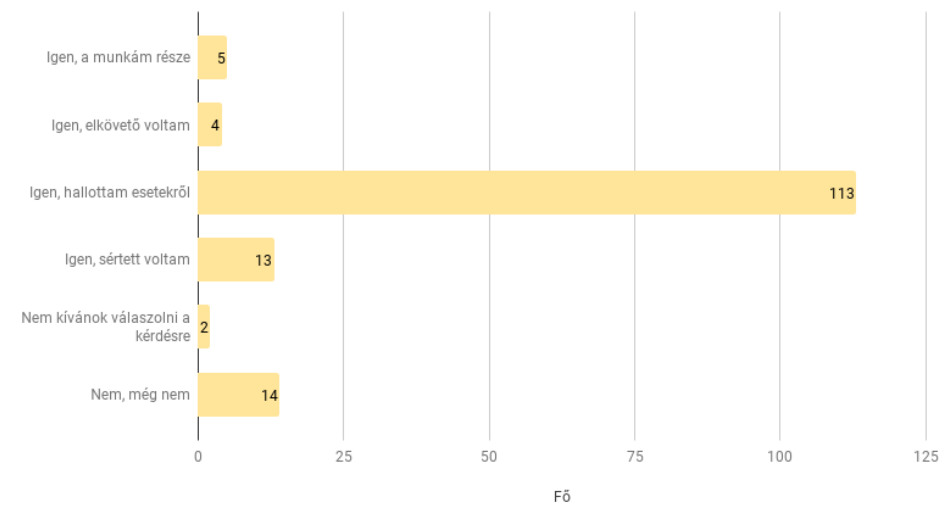
Harmadik számú diagram

Amennyiben jelenleg tanuló, milyen iskolába jár?

Negyedik számú diagram

Találkozott-e már valamilyen formában fiatalok bűnözésével?

Irodalomjegyzék

Csányi Vilmos (2015): *Íme, az ember*. Libri Kiadó

Hans Joachim Schneider: Retributív, rehabilitatív vagy restoratív igazságszolgáltatás fiataloknál, Kriminálpolitikai áttekintés a 21. század számára, kézirat

Rendező: Mész András (1985): *Bebukottak*

Jevgenyij Alekszandrovics Jevtusenko

<https://www.citatum.hu/kereso.php?kereses=Nem+el%E9g+meg%F6lni+a+gyilkosokat%2C+a+lehet%F5s%E9get+kell+ki%F6lni%2C+hogy+gyilkosok+sz%FClessenek>

Hozzáférés ideje: 2017. december 3.

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről

https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200100.TV

Hozzáférés ideje: 2017. december 2.

A kérdőív elérhetősége

<https://goo.gl/forms/2930GfoEjwlK1Q3l1>

SZABÓ ROLAND

(Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és
Pedagógiai Szakgimnázium, Miskolc)

Odafigyelünk másokra?

Miskolci középiskolás diákként mindennapos életemben az utazás a tömegközlekedésen. Nap mint nap buszok és a villamosok igénybe vételével jutok el az iskolába. A témaválasztás irányította a figyelmem egy nagyon fontos kérdéskörre, amin korábban sosem gondolkoztam, pedig úgy gondolom, hogy valójában minden embernek észre kellene vennie. Odafigyelünk a másokra, vagy csak és kizárólag saját magunkkal vagyunk elfoglalva egész nap? Az ember mindig is a saját előnyeit helyezte előrébb másokénál, igazán kevés kivétel van, és ezekre mind megvannak valószínűleg az okok is. De én úgy érzem, hogy a segítség, az odafigyelés mindenkinek kijár nemtől, kortól, helyzettől függetlenül, mindenki megérdemli!

Elmélkedtem rajta, milyen sok felnőtt mondja, hogy „időseknek, nőknek mindenképp add át a helyed” és ezzel alapjában nincs is problémám, de ne álljon meg itt a sor, segítsük valamennyi embertársunkat, ha megvan a lehetőségünk a segítségnyújtásra, ne zárkózunk el előle! Mint ahogy nekünk is jól esik egy kis bátorítás, kedvesség, segítség, amikor rászorulunk.

Számomra, ebben a dolgozatban az odafigyelés nem merül ki az udvariasságban, azt gondolom akkor beszélhetünk valódi odafigyelésről, ha ennél jóval többet teszünk, nemcsak az illemet tartjuk be, hanem segítünk, amikor csak tudunk. Az udvariasság: az udvaroknál divatos, finom társalgási tulajdonság. Az udvariasság szinonimái: jó modor, jólneveltség, illem, illendőség, illedelem, előzékenység, figyelmesség, tisztelettudás. Milyen sokszor hallottuk vagy halhatták, hogy „Add át a helyed, légy udvarias!” vagy ehhez hasonló felszólításokat. Azonban az udvariasság régi szép formája a 21. század elejére már szinte kihalt és nem ivódott be a fiatalok viselkedésében. Sajnos nemcsak az udvarias viselkedés szorult háttérbe, hanem az embertársainkra való odafigyelés is ezzel karöltve.

Az altruizmus evolúciós alapjai Az altruizmus vagy önzetlenség, egy olyan társas támogatási forma, amely a segítségnyújtástól, akár az önfeláldozásig is terjedhet. Olyan, a populáción belüli egyének közti interakcióról van szó, amely során az egyed akár még annak ellenére is segít, hogy ez számára hátrányokkal járhat. Alapvető evolúciós gyökerekkel rendelkezik, ezért kezdetben állatok viselkedésmintázatában figyelték meg, majd a kutatások az emberekre is kiterjedtek.

A mai rohanó világban, fogyasztói társadalmunkban az emberek nagy része csak önös érdekeivel foglalkozik, a saját komfortzónáját nem szívesen hagyja el azért, hogy másoknak jobbra, szebbé tegye a hétköznapijait. Sokkal inkább érdektelen más bajait, szenvedéseit látva, „nem az ő dolga” -ezzel védekezik. Gyakran a mai kor embere inkább elhárítja a felelősséget, azt gondolja, majd más valaki biztosan segít. Ismert tény, hogy a nagyvárosokban a balesetet szenvedettekkel szemben sokszor meglepően közönyös magatartást tanúsítanak, miközben a közönyös magatartást tanúsító emberek többsége együtt érez a balesetet szenvedettel és büntudata van azért, mert elmulasztotta a segítségnyújtást. Ennek okaként a szociálpszichológia a felelősség megosztását hozza fel, s azt, hogy a nagyvárosokban az emberekre egy olyan elvárás nehezedik, ami a környezet felé mutatott semlegességre kényszeríti őket.

Szeretném, ha nem várnánk arra, hogy más segítsen, példát kellene mutatnunk, hogy van még segítőkész ember és nem keresni valamit, ami mögött el tudunk bújni. Húzzuk ki a fülest a fülünkéből és nézzünk szét, mi folyik például egy tömegközlekedésen! Borzalmas! Mindenki siet, tolong, lökdösi a másikat, mindenki csak magára figyel. És miért? Az idő miatt? Nem! Ne bújjunk el e mögé, a legjobb kifogás ez, és milyen könnyű ezt mondani nem?!

Mi lesz így a jövőben, mit hoz így a jövő, mi lesz majd a saját gyerekeinkkel így vagy bárki mással? Serdülő fiatakként még fontosabbnak érzem azt, hogy figyeljünk és gondoskodjunk a jövőnkéről. Nagyon zavar a gondolat, hogy ez a folyamat a jövőben még sokkal rosszabb lesz. Látva, kifejezve aggodalmaimat környezetemben, mindenki azt kérdezi: egyedül mit tudok csinálni? Én is először ilyen belátással voltam. Jobban belegondolva mindennek van értelme, amit teszünk, és mindig kell lennie valakinek, aki példamutató tud lenni és meg tudja mutatni a helyes utat. Ha már egy kicsit is megváltozik erről a gondolkodásmódunk és egy kicsivel változtatunk rajta a külvilág felé, akkor az egész fog változni. Meg kell mutatnunk, meg kell mutatni mindenkinek, hogy helytelenek az előítéletek nincs olyan, hogy gonosz idősök vagy huligán fiatalok! Nincsenek feltételek, nem szabad, hogy legyenek feltételek, amik korlátozzák, hogy kinek segítsünk! Bár ott élne a fejekben a tudat, hogy azért tesszük, mert mi akarjuk, és azért tesszük, mert segíteni jó! Nem azt kérem bárkitől is, hogy csettintésre változzon meg, hogy mindig nyitott pupillákkal várja, kinek kell segíteni. Egy dolgot szeretnék, hogy az emberek változtassanak a hozzáállásukon. Tudom, nem könnyű az élet, néha tetőtől talpig be vagyunk táblázva, van, amikor minden a fejünkre szakad, és persze mindig lesznek szürke hétköznapiak. Ha tudjuk ezek milyen nehéz pillanatok és megértjük, hogy minden ember számít, minden ember értékes, és mindenki képes

az odafigyelésre, mennyivel jobban érezné magát az ember, ha élne is ezzel a lehetőséggel!

A legfontosabb ne várjunk el semmit. Ne úgy adjunk, hogy elvárunk valamit! Az emberek nehezen tudják elhinni, de a lélek biztosan meg tudja nyugtatni afelől, hogy adni jobb, mint kapni! Régen is nagyon jól tudták nem véletlenül. Persze más volt a világ régen és most a kis közösségekből szétszakadtunk és nagyobbba merülünk. De egy dolgot senki se felejtse el az mégpedig, hogy embernek lenni! Sajnos ez mára felbomlott és fontosabb lett az embereknek az, hogy hova állnak, hogy hol állnak többen. Az emberek nem saját magukra nem a saját agyukra hallgatnak, egyszerűen beleolvadnak a környezetbe, mert hiszen mindenki azt csinálja, a tömegre hallgatnak. Senkinek sincs saját hangja, a tömegnek van hangja. Nincs külön személyiség, a tömegnek van személyisége! Durva, hogy a gyors fejlődés alatt egy dolgot elfelejtettünk, mégpedig embernek lenni. Ez alól én se vagyok kivétel. Ez alól eddig én sem voltam kivétel! Rá kellett jönnöm, hogy ez így nincs rendben az emberek mohók, embertelenek. Fel szeretnék mindenkit kérni, hogy merjenek kiállni a tömegből, merjenek tenni, cselekedni a tömeg hatása nélkül. Sokkal jobb, ha az emberek elsőnek rájönnek, hogy rossz oldalon állt mindenki, és közösen kell tennünk azért, hogy mindenki tudja mi a helyes út, és nekünk fiataloknak és felnőtteknek egyaránt példát mutatni. Mert, ha minden marad a régi kerékvágásban, a jövő nem lesz jobb tettek nélkül. Az életben minden nehéz főleg a változás, de elég, ha mindennap teszünk egy kis jót valakivel, nem csak feltétlenül ismerősökkel, bárkivel, akivel akarsz, és amilyen kedvedben vagy, ahogyan szeretnél, ahogy helyzet diktálja. A szíved érezni fogja, hogy jó úton vagy és így érzed jól magad „Róma sem egy nap alatt épült” (Horatius).

Készítettem egy kutatást arról, hogy a közvetlen környezetem hogyan viszonyul egymáshoz. Kérdőívet állítottam össze, amit az interneten keresztül ismerőseim töltöttek ki. Mielőtt belevágtam a kutatásba, felállítottam egy hipotézist. Annak a feltételezésnek a fényében kérdezősködtem, hogy a mai emberek nem figyelnek elége oda egymásra.

Összesen 148 fővel töltötte ki a 16+1 kérdésből álló kérdőívemet. A legtöbb kitöltő a 24-50 éves kor közé esett, összesen 74-en, a második legnagyobb arány a 14-23 éves kor közöttiek, 57-en végezetül pedig volt 51< éves skála, amibe 17-en tartoztak. A nemek aránya egyenlőtlenül oszlik el, 136 nő és 12 férfi szerepelt a kutatásban.

Pozitív csalódás ért abban a kérdésben, amely a válaszadók segítőkészségét kutatta: 83%-ban mindig segítenek, de sejtéseim azért részben beteljesültek, hiszen voltak, akiknek hangulatuktól függ a segítségnyújtás, és 1 fő olyan is, aki bevallotta, hogy nem szívesen segít.

A következő kérdés, hogy kinek segítenek általában azt az eredményt hozta, hogy kitöltők 70%-a bárkinek segítene, de itt is látszik, hogy gyakran az ismeretségi körre korlátozódik az emberek figyelmessége. Három környezetben kérdeztem rá milyenek érzik a környezet segítőkészségét. Ezt egy 5 pontos skálával mértem, ahol az 1-es volt a nagyon rosszul míg az 5-ös pedig a nagyon jól viszonyul hozzám a környezetem. Az első ilyen környezet az otthon volt, ahol a várható jó átlag beteljesült (4,39) a legtöbben, azaz 76 fő nyomott az 5-ösre. A második környezetnél a tömegközlekedéseken már rosszabb volt az átlag 3,52 a legtöbben itt a 3-masra nyomtak 65 fő, lehetett volna rosszabb is, de körülbelül ezt az eredményt vártam itt is. A harmadik és végül utolsó környezet a munkahely vagy iskola volt, az átlag 4,11 majdnem olyan magas, mint az első esetben (otthon). Annyiban hasonló a kettő, hogy közeli ismerősökkel vagyunk körülveve, akiknek szívesebben segítünk általában, annyi eltérés azért volt az eredményben, hogy itt a 4-est nyomták a legtöbben összesen 63 fő.

Egy további kérdés a saját segítőkészségünkkel való megelégedettségről kérdezett. A többség elégedett a saját segítőkészségével, de harmada a kitöltőknek azért úgy érezte még tudna többet tenni. Ezt követően egy olyan kérdés volt, hogy mit gondolnak az emberek mások segítőkészségéről. Itt a döntő százalék nem elégedett, bár voltak olyanok is, akik csak kevesellték a segítőkész embert, de olyanok is akadtak, akik elégedettek voltak, de mindössze a kitöltők 1/5-de. Utolsó előtti kérdés azt feszegette, kitől várjuk a segítséget a legtöbben arra voksoltak, hogy a környezettől, és amire nem számítottam, voltak olyan emberek, akik senkitől nem várják a változást, ugyanilyen arányú, aki saját magától várja a megkérdezettek 1/5-e. A végső kérdés arról szólt, mi magunk tennénk-e a változásért a segítségnyújtás terén, a válaszolók közül 96-an tennének érte és 50-en várják, hogy másokat is lássanak, hogy próbálkoznak és végül 2 ember nem szívesen tenne érte.

A kérdőív összesítését követően azzal is számolni kell, hogy a kérdőív kitöltése önkéntes lehetőség volt Facebook-ismerőseim számára. Valószínűleg azért is kaptam ennyi pozitív választ a kitöltőktől, mert eleve olyan emberek válaszoltak kérdéseimre, akiknek nem okozott gondot a segítségnyújtás dolgozatom megírásához.

Végezetül arra a következtetésre jutottam, hogy mindennek ellenére van emberség még vagy legalább is a környezetemben. Amit sajnálattal veszek tudomásul, hogy vannak olyanok, akik egyáltalán nem vagy csak hangulatuktól függően segítenek másoknak. De sosem lehetünk tökéletesek! Ahogy látom, hogy mennyien segítenek, úgy érzem, hogy mindenkinek meg kellene próbálni akár egy kicsivel is többet tennie társaiért, hogy megkönnyítsük egymás életét vagy a jövőben egy kicsit

élhetőbb világgá tegyük a gyerekeink és a többi generáció számára. Ha minden ember pozitív hozzáállással fog hozzá ehhez, nem lesz lehetetlen és nagyobb arányban fogunk kiszabadulni szürke hétköznapijainkból. Végezetül egy idézettel fejezném be a munkámat „Az egyéni érdek csak az állati természet folytatódása bennünk; az emberség csak az önzetlenséggel kezdődik az emberben.” Henri-Frédéric Amiel.

Irodalomjegyzék

- <http://udvariassag.szojelentese.com/> (letöltés ideje: 2017.december.12)
<https://szinonimaszotar.hu/keres/udvarias> (letöltés ideje: 2017.december.12)
- Tóth Ticiána Enikő, Péter-Szabó Osszián, Tóth Ádám, A vonásszintű altruizmus evolúciós hagyatéka – segítségnyújtás az empátiás érzelemdetektálás és az averzív személyiségjegyek tükrében,
<http://www.pszich.u-szeged.hu/impulzus/wp-content/uploads/2015/10/8-toth.pdf>, 2017.december.12
- Ritter Teodor, A nagyvárosi emberek közönye,
<http://tudomany.halmaz.hu/pszichologia/nagyvarosi-emberek-kozonye.php>, 2017.december.12
- <http://caesarom.com/?modul=oldal&tartalom=73762> (letöltés ideje: 2017.december.12)
- <https://www.citatum.hu/szo/embers%E9g> (letöltés ideje: 2017.december.12)

TÓTH BIANKA

(Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és
Pedagógiai Szakgimnázium, Miskolc)

A természet fényei

A rövidfilm témája egy őszi erdei séta a Bükkben. A színes levelek, a táj, és a fény játéka természetközelséget nyújt a néző számára. Megjelennek az erdőben felfedezhető formák és textúrák. Az őszi levelek, vöröslő termések és az idős fák göcsörtös ágai. A filmet kísérő zene a képi világot erősíti, mely segít a nézőnek belemerülni a természet világába. Lényege, hogy olyan élményt nyújtson, ami visszaadja a hangulatát az őszi tájnak.

Lejátszási link:

https://www.youtube.com/channel/UCPuKo8jAmVhKcemDA3Jzihg/featured?disable_polymer=1

Youtube csatorna: Uni-Eszterházy Tehetségútlel

Lejátszási lista: 2018 díjazott filmek

Link:

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLADZ5Cskovz9urIkkZmpPK-bEQYPpxuPM>

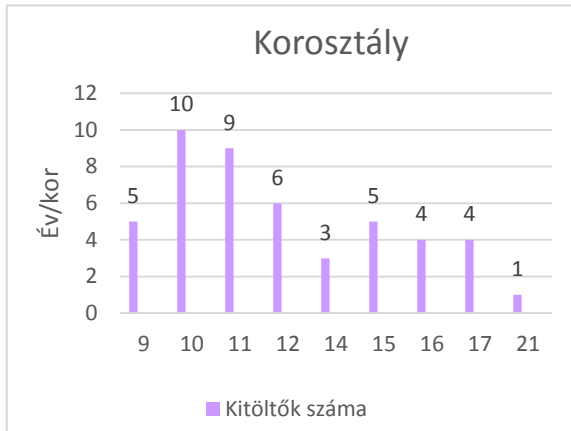
Konkrét pályamű: <https://youtu.be/Mrk7sLcbaPY>

VAMOS LILIÁNA

(Miskolci Szakképzési Centrum Mezőkövesdi Szent László Gimnáziuma,
Közgazdasági Szakgimnáziuma és Kollégiuma, Mezőkövesd)

Miért tanulnak a mai fiatalok zenét? Motiváció és szokások a komolyzene tanulása során

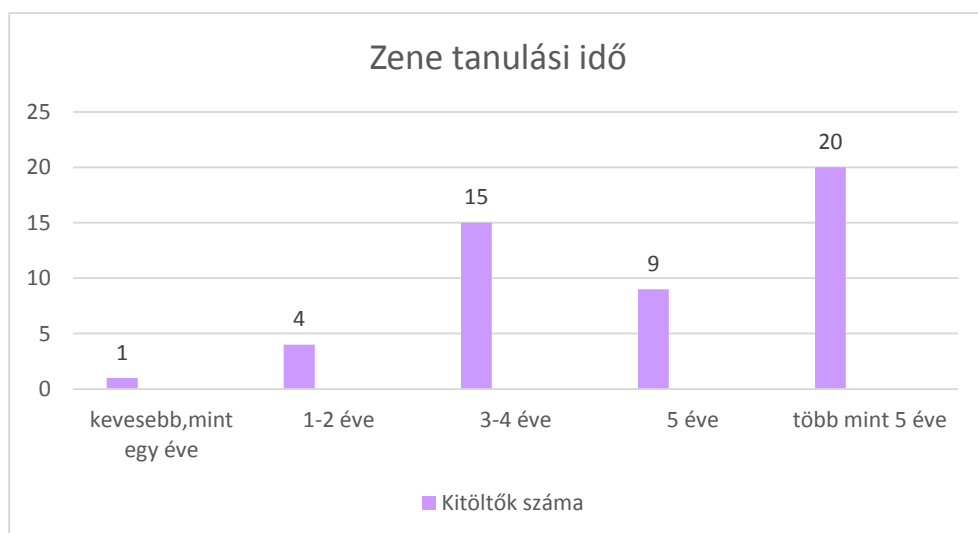
Dolgozatom célja megtalálni, hogy melyek azok a dolgok, amelyek a mai fiatalokat motiválják a zenetanulás területén, valamint általánosságokat felfedezni a zenetanulási szokások terén.

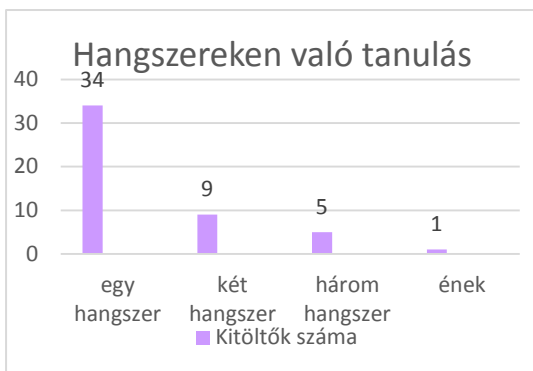

A zene ősidők óta jelen van az ember életében. Számptalan módon fejzhetjük ki magunkat a zene által, és legbensőbb érzéseinket tárhatjuk fel. A *zene* mint szó tág gyűjtő fogalom, és több mindent foglal magába. Minden embernek mást és mást jelent. A munkám során többek közt ezt is vizsgáltam.

Témaválasztásom indoka a zenéhez való személyes kötődésem, érdeklődésem. Kutató munkám során a helyi zeneiskolában tanuló valamennyi gyermekkel töltöttem ki kérdőívet, különböző korcsoportokkal. Ezáltal felmértem a zenetanulás területén megnyilvánuló szokásaikat és azt, mi motiválja abban őket, hogy megismerjék és tanulják napjainkban a modern zenén kívül a komolyzenét is. Mint már említettem, személyes kötődésem is szerepet játszott abban, hogy zenei témában kutassak. Ez a tízedik évem a zeneiskolában, tehát van tapasztalatom, amelyből ötletet meríthettem. Kíváncsi voltam, hogy a társaim, a különböző korosztályhoz tartozó növendékek, hogyan élék meg azt, amibe én is évekkkel ezelőtt belecsöppentem, hogyan kezelik a zenetanulás során adódó helyzeteket, mi a céljuk azzal a tevékenységgel, melyet folytatnak. Érdekesnek tartottam többek közt azt is, hogyan vélekednek a komolyzenéről, hogyan hat az emberre, és honnan ered a biztatás, a motiváció arra, hogy újra és újra elővegyék kedvelt hangszereiket és játsszanak rajta. A komolyzene emberekre, jelen esetben fiatalokra gyakorolt hatása, vetődik fel szakmai kérdésként. A kutatáshoz összeállítottam egy kérdőívet, ezzel felmérve a növendékek zenéhez való viszonyát, szokásait és a tényezőket, melyek motiválják őket. A kérdőív 12 kérdésből áll,

melyekhez több válaszlehetőség is tartozik. A nyomtatványokat a Mezőkövesdi Általános és Alapfokú Művészeti Iskolában tanárom segítségével szolfézs csoportokban osztották szét. Összesen 49 ember töltötte ki a kérdőívet, 9 és 21 év közötti korosztályban. A módszer, mellyel dolgoztam, egy kérdésre több válaszlehetőséget ad, és egy-egy kérdésnél több választ is bejelölhetett a kitöltő. A 12 kérdést két csoportra bontottam. Egyik a motiváció, a másik pedig a szokások kategória. A demográfiai adatok értékelését ezektől elkülönítettem. Ezek alapján elemeztem a kérdőívet, melynek eredményét diagramon szemléltettem. A kérdőívet 49 növendék töltötte ki összesen. Ezek közül 35 lány (71, 42%) és 14 fiú (28, 57%). Tehát jóval magasabb a lány kitöltők száma. Ebből arra lehet következtetni, bár erről pontos adatokat nem tudok, hogy a zeneiskolába járó tanulók közül több a lány, mint fiú. A korosztályt tekintve a kitöltők közül a legtöbb 10 éves, a legfiatalabb kilenc és a legidősebb 21. A 10 éves korú kitöltőket követik a 11 évesek, melyek csak egy számban térnek el. Átlagban tehát a kérdőívet általános iskola alsó tagozatos tanulói tölthették ki. Nekik a kevesebb tanulnivaló és iskolai elfoglaltság miatt több idejük marad a zenetanulásra. Az első kérdés, melyet feltettem, a zenetanulási szokások kategóriába tartozik. A legtöbb kitöltő az „e” választ jelölte, ami azt jelenti, hogy már több mint öt éve tanul zenét és látogatja a zeneiskolát. Tizenötön pedig 3-4 éve kezdtek el zenélni. Tehát az átlag zenetanulási idő három és öt év között van. Ebből következtetésképp azt vonhatom le, hogy a többség szeret zenélni és szereti a zenét, ha már ennyi ideje folytatja ezt a tevékenységet.

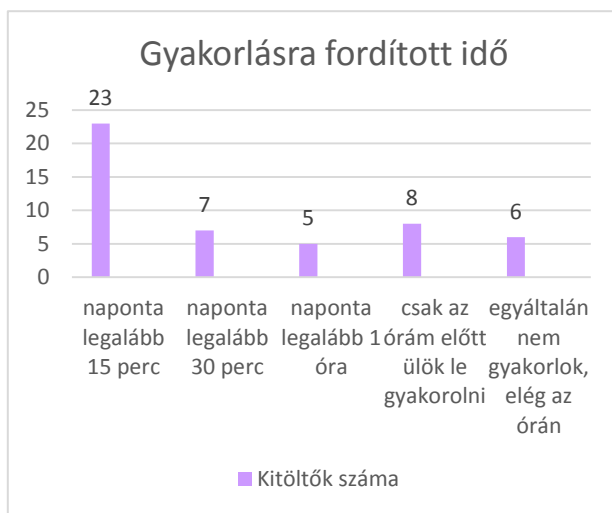

A zeneiskolában mindenkinek kötelező egy általa szabadon választott hangszeren játszania. A későbbiekben az adott hangszere mellé még felvehet úgynevezett választott tantárgyakat, tehát nemcsak arra van lehetőség, hogy egy hangszert ismerj meg, hanem egyszerre többön is tanulhatsz.

A 49 kitöltő közül sokan sokféle hangszeren játszanak. De a legtöbben zongorázni tanulnak, és ezt követi a gitár. A további két hangszer, melyet még kiemelhetünk, a furulya és a trombita. Meglepetésként ért, hogy a fúvós hangszerek a harmadik helyen végeztek, hiszen elég népszerűek a zeneiskolában, és minden fellépésen nagy sikert aratnak.

A kitöltők közül egy ember jár énekórára. A döntő többség egy hangszeren csillogtatja tudását, viszont akad olyan, aki egyszerre három hangszeren is tanul játszani.

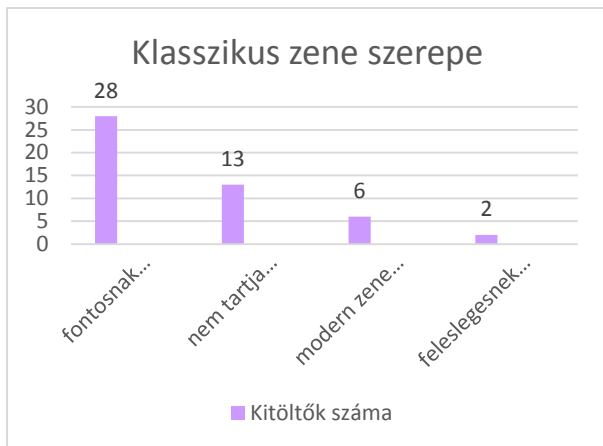
Természetesen a zenetanulásban, mint ahogyan máshol is, elkerülhetetlenek a nehézségek. Az első akadály az, hogy gyakran ritmustól eltérően játszanak, egy zenei darabon belül. Ebből arra lehet következtetni, hogy elég sok fiatalnak talán nincs ritmusérzéke, ami elemi dolog a zenetanulás területén, és nem annyira tehetségesek. A második nehézség az idő. Nincs idejük gyakorolni, akár más elfoglaltságok miatt, ez persze független attól, hogy valaki tehetséges-e. Az iskola mellett a mai fiatalok már sok más tevékenységet is folytatnak, így meglehet, hogy számukra is az idő már problémaalkotóként szerepel.

Erre a két kérdésre ugyanannyi válasz érkezett, ami meglepő.

A gyakorlásra és önmagunk fejlesztésére fordított idő a zenetanulásában mindig is fontos szerepet játszott. Hiszen ezzel tudásunk, játékban való gyakorlatunk és ügyességben való fejlődésünk mind gyarapodik. A kérdésre

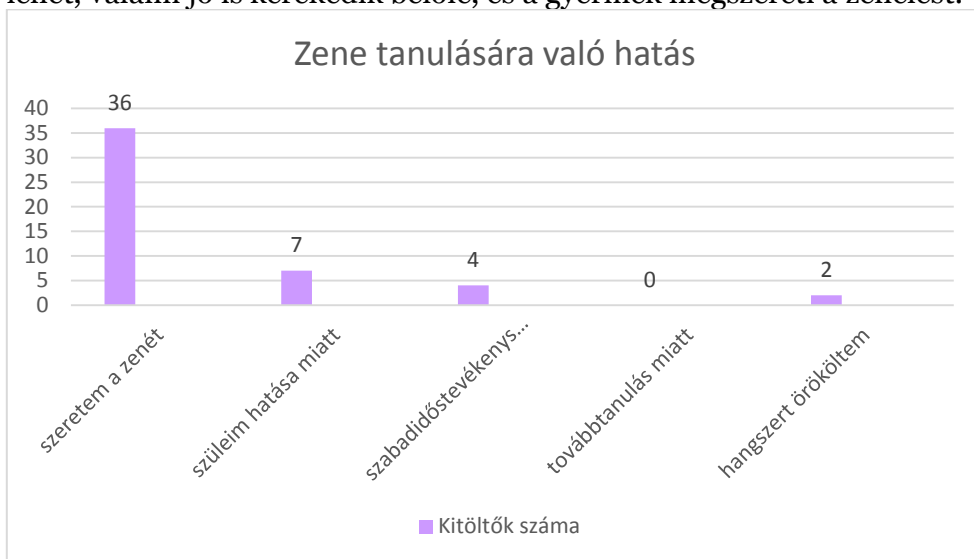

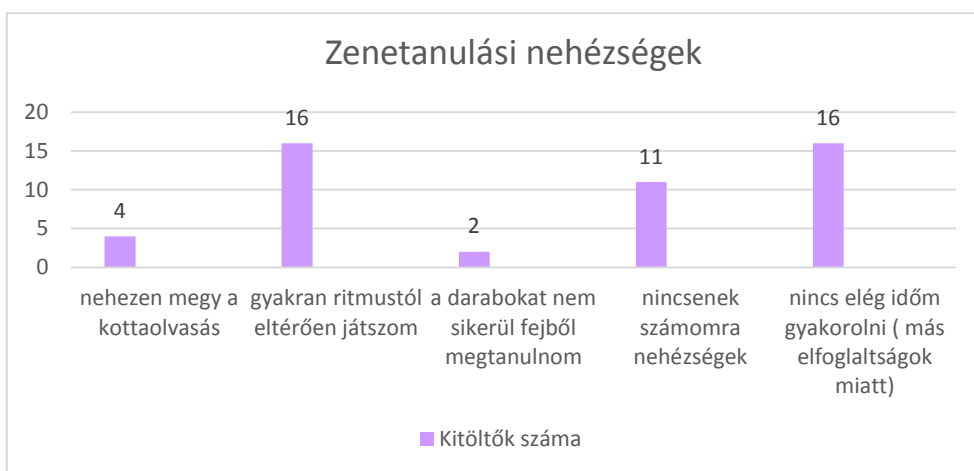
szinte majdnem mindenki azt a választ jelölte, hogy naponta legalább 15 percet fordít gyakorlásra. Ez elég érdekes volt számomra, hiszen ezzel sokan ellentmondtak önmaguknak. Ebből következően volt olyan, aki azt is bejelölte, hogy nehézség számára, hogy nincs ideje gyakorolni, de emellett megjelölte, hogy

napi negyed órát gyakorol. Ezt az úgynevezett szociális elvárás faktor miatt jelölik be az emberek (tudják, hogy ennyit azért illik gyakorolni) szinte minden kérdőívénél, és ezt magunkon is tapasztalhatjuk. A faktor azt foglalja magában, hogy habár név nélküli a kérdőív és teljesen fedettek maradnak, mégis bejelölik a társadalom és emberek által elvárt választ, hogy jó színben tűnjenek fel, hogy füllentsenek - ezzel ellentmondva önmaguknak is egyes kérdések tekintetében, de legfőképpen maguknak. Emiatt sokan nem őszintén válaszolnak a feltett kérdésekre. A szokások kategóriában az utolsó két kérdés, melyet összekapcsolok, a klasszikus zenéhez kötődik. A fiatalok inkább a modern zenét kedvelik és játsszák szívesebben, de ezzel megegyezően jelölték azt, hogy a klasszikusokat ugyanolyan kedvvel játsszák, mint korunk zenéit. Jelentősen szeretik azokat tanulni, melyeket a diákok egy része ismer. Ebből következik, hogy azok a népszerűbb darabok, melyeket egymás között játszanak, vagy már többször is hallottak. A válaszolók legtöbbször fontosnak tartja, hogy megismerje a régmúlt zenéit

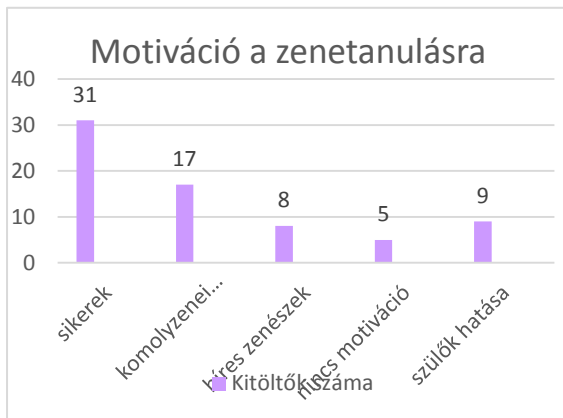
és szereti a klasszikusokat. Viszont fele annyi arányban nem tartják fontosnak a klasszikus zenét, de úgy gondolják, ismerni és tanulni kell attól függetlenül, hogy nem szeretik, mert hozzátartozik az általános műveltséghez. A legtöbben egyaránt szeretik a modern és a klasszikus zenei darabokat is. Az első kérdés, mely a motivációra vonatkozó kérdéscsoportra tartozik az, hogy minek a hatására kezd el valaki zenét tanulni. Döntő részben a zene iránti szeretetre és a hangszerek iránti csodálatra esett a válasz. Heten viszont a szülei akaratára való tekintettel ülnek le hangszereik mellé. Ami, véleményem szerint, nem jó dolog, hiszen senkit sem kényszeríthetünk arra, amit nem szeretne, de lehet, valami jó is kerekedik belőle, és a gyermek megszereti a zenélést.

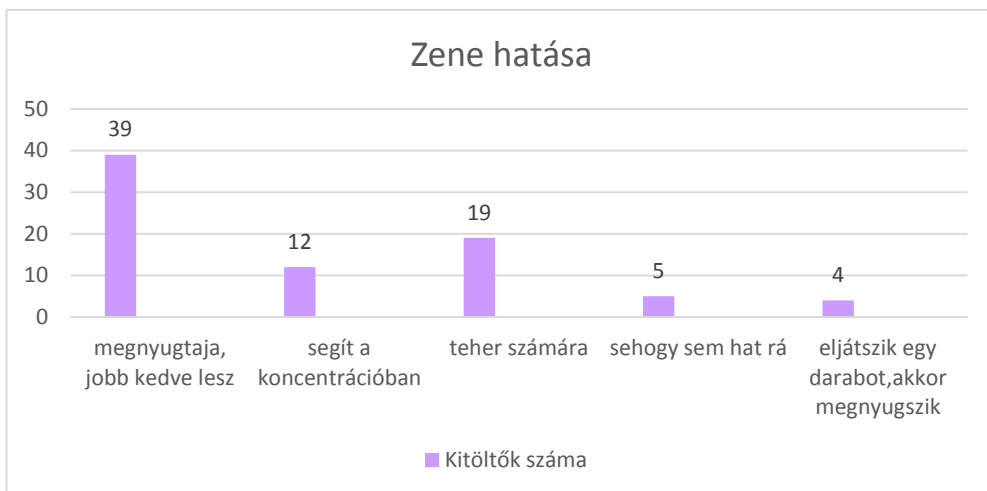
Mindenkinek van egy célja, és van egy oka, amiért már évek óta zenél és folytatja ezt a tevékenységet. A válaszadók legtöbbször sikereket

szeretne elérni, és élményeket szeretne szerezni. Jól szeretnének teljesíteni akár egy hangversenyen, egy fellépésen vagy csak az órán. Sokan pedig hobbiként, szabadidős tevékenységként tanulják a zenét. A siker nagy szó és fontos dolog, mert motivál abban, hogy adott helyzetekben hogyan haladj előre. A sikereket célként tűzhetjük magunk elé, és - magamon tapasztalva - sokkal több önbizalmam lesz, miután a zenélésben sikereket érek el. Tehát a sikerélmény mindenképpen fejleszti a személyiségünket és segít akár a hangversenyeken való félelmeink legyőzésében. Sokakat viszont az motivál, hogy legyen komolyzenei ismerete, és hogy tudjon egy adott hangszeren játszani. Némelyek ezt tartják fontosnak. Azt is megkérdeztem a kitöltőktől, hogy miért szeretnek a zeneiskolába járni. Összesen 30-an válaszolták azt, hogy azért, mert jó közegben vannak, és jól érzik magukat, ha a zeneiskolába ellátogatnak. Ez nem feltétlen arra vonatkozik, hogy a zenetanulás miatt szeretnek az iskolába járni, hanem ott vannak a barátaik, a társaságuk, és ebből kiindulva jó emlékek kötik őket oda. 23-an pedig azt választották, sok lehetőségük van arra, hogy megmutassák tehetségüket. Ebből megint csak a sikerélményekre lehet vonatkoztatni és arra lehet következtetni, hogy a gyerekek szeretik, ha fellépnek, ha elismerik őket. Ezáltal sikereket kapnak és tovább folytatják a zene tanulását.

A legtöbb kitöltőnek a zenéléstől és a zenétől mindig jobb kedve lesz és megnyugtatja, ha eljátszik egy darabot. Sokaknak segít a koncentrációban és az odafigyelésben, pl. a tanuláskor. Tehát a zenetanulás mindenképpen fejleszti és frissíti az agyunkat. Ennél a kérdésnél több válaszlehetőséget is bejelölhettek a gyerekek.

Érdekes következtetéseket vet fel, hogy összesen 39-en választották azt, hogy jobb kedvük lesz a zenéléstől. 19-en pedig azt, hogy gyakran már teher számukra. Az összes kitöltőből maradt 10 ember, tehát biztosan volt olyan, aki bejelölte, hogy sehogy sem hat rá a zene. Vagyis egyszerre mindkettőt bejelölték, ezzel megint ellentmondva előző érveiknek és saját maguknak.

Összegzés

Tudósok és kutatók sokasága bizonyította be, hogy a zene nagy hatással van az emberre, mind testileg, mind lelkileg. Nem kell ahhoz zenét tanulnunk, hogy zene érzelmeket és érzéseket váltson ki belőlünk. Elég csak hallgatnunk. De valójában intelligencia- és műveltségi szintünket is fejleszti és megmutatja. Plusz egy önkifejezési lehetőséggel is gazdagodunk. A zene csökkenti és szabályozza a stresszt és a depresszió kialakulását. Hatással van a két ember közötti kapcsolatra. Pl. A korai anya – gyermek kapcsolatot már egy fajta kötődéssé alakítja át.(Gombás Judit,2014) Érzéseink kifejezőeszköze lehet a zene, számos érzelmet fedhetünk fel vele, és beszédképességünket is segíti. Mint a kérdőívemből is kiderült, a zenélés nagy hatással van az iskolai teljesítményekre, és a tanuláskor a koncentrációban is segít. Megfelelő közeget és környezetet biztosít a gondolatainknak. Tapasztalt kutatók ezt alátámasztották azzal, hogy mind a nyelvi képességek fejlesztésében és mind a matematikai teljesítmények javulásában és a térbeli gondolkodás elősegítésében is fontos szerepet játszik a zene.(Gombás Judit,2014) Többek közt fejleszti az olvasási készségünket is. Ezt a kottaolvasás megtanulása, a zenei hangok és szabályok elsajátítása is alátámasztja.(Janurik Márta,2008) Eredmények bizonyították, hogy a zenei tevékenységek az élet különböző területein számos kedvező következménnyel járhatnak. A zene tanulása hosszabb időt vesz igénybe. Ezáltal a tartós figyelmet is fókuszba helyezi és serkenti a fogékonyságot agyban.(Janurik Márta,2008) Minden zeneszerző egy-egy darabjával valamilyen csalódását vagy örömét szerette volna kifejezni. Saját zenei játékomon is tapasztaltam, hogy ezt a képességgel a billentyűk lágyabb, erősebb ütésével lehet kompenzálni. Ez a dinamika. A zene fokozza a kreativitásunkat, ezáltal minden téren fejlettebbek leszünk. Emellett nagy hatást gyakorol a lélekre és a szervezetünkre. Orvosolja a koncentrációban és az alvásban fellépő zavarokat. A betegségek megelőzésére is alkalmas, Mozart művei például az epilepsziarohamra és a szívbetegségekre is hatással vannak. Befolyásolja és módosíthatja hangulatunkat, jó és akár rossz irányba is. Ha aktívan hallgatunk zenét, az erősíti örömeinket, és a zene akár társaságokat tarthat össze. Tehát életérzéseinknek, hitünknek, lelkünknek és méltóságunknak legjobb kifejezőeszköze a zene.

Irodalomjegyzék

- Gombás Judit (2014)*. A zenei tevékenységek pszichológiai hatásai.
<http://www.irisro.org/pedagogia2014januar/0312GombasJudit.pdf>
Letöltés dátuma: 2017.11.21.
- Janurik Márta (2008)*. A zenei képességek szerepe az olvasás elsajátításában.
http://magyarpedagogia.hu/document/Janurik_MP1084.pdf Letöltés dátuma: 2017.11.21
- Rácz-Akácosi Attila (2014)* A zene 10 csodálatos hatása az emberi elmére - amit még biztosan nem tudtál.
<http://quartz.hu/inspirator/zene-10-csodalatos-hatasa-az-emberi-elmere-amit-meg-biztosan-nem-tudtal/> Letöltés dátuma: 2017.11.21.

VIDA JÓZSEF ANDRÁS

(Szerencsi Szakképzési Centrum Tokaji Ferenc Gimnáziuma és Szakgimnáziuma, Tokaj)

Az iskolai egyenlőtlenségek hatása a személyiség fejlődésére

A dolgozat célja

Ebben az esszében az integrált intézményekben kialakuló problémákról fogok írni, melyek az ép gyermekek, és a sajátos nevelési igényűek, autisták között alakulnak ki. Szeretném tisztázni az autizmust mint betegséget. Kíváncsi lennék arra, hogy az osztályomba be tudna-e illeszkedni egy autista, hogyan viszonyulnának társaim ehhez a helyzethez.

Kevés az a középiskola, amelyekben elvállalják az autista gyermek oktatását. A továbbiakban azt szeretném kifejteni, hogy hogyan hat az ilyen problémával küzdő gyerek személyiségének fejlődésére az osztályközösség. Milyen módon hatnak rá a későbbiekben társas kapcsolatok. Úgy gondolom, hogy ebben a folyamatban a pedagógusnak meghatározó szerepe van, ő a felelős a beilleszkedésért. Vajon megvannak a módszerei és gyakorlatai?

Szeretnék egy interjút felhasználni melyet egy autista személlyel készítettem, aki bemutatta nekem az iskolai élményeit. Elmesélte, hogy milyen tapasztalatai vannak integrált intézményben, és szegregált környezetben is. Fel szeretném hívni a figyelmet arra, hogy hogyan lehet pedagógiai helyzetekben az egyenlőtlenséget felismerni, és a problémákon segíteni. Úgy gondolom, hogy először is a pedagógusnak fel kell készülnie a lehetséges problémákra. A későbbiekben már az osztályközösséget is fel kell készíteni, hogy pontosan mi is ez a betegség.

Osztályközösség vs. személyiség

Az osztálynak nagyon nagy hatása van a személyiségünkre, hiszen velük töltjük a napjaink jó részét, így hatalmas részt vesz ki a fejlődésünkben, bármilyen is az osztály. De mennyire engedik kiteljesedni, a személyiséget a közösségen belül?

Én úgy gondolom, hogy mindez közösségfüggő. Van olyan környezet, ami motiváló, ahol mindenki elősegíti a fejlődést, de az a baj, hogy mindez ritka, így leginkább a demotiváló közeg előfordulása a gyakori. Ezekben, a közösségekben kevésbé értékelik, hogy milyen is az egyén, de ha igen, akkor is negatív véleményekkel és kritikával illetik a személyiséget. A másság hatalmas problémákat okozhat, amely bármeddig elfajulhat, a kisebb-nagyobb diákcsínyekig, és akár már a

tettlegességig is. Mindez attól függ, hogy a nevelő felismeri-e a problémákat. Ha időben észreveszi, akkor sokkal könnyebb dolga van a kiközösített gyerekeknek, és segítheti a beilleszkedést. Mégis mennyire számít a személyiségünk egy nagy közösségben? Ez persze kétoldalú, mert van olyan hely, ahol nagy előnyben részesítik az egyén ötletességét, képességét, és ez által kategorizálják be, teszik bele egy csoportba, ahol a későbbiekben kialakulhat a komfortzóna. Ennek is van ellentéte, így van olyan, ahol nem számít, hogy mit tudunk, mit érzünk. Vajon hogyan éli meg egy autista az osztályközösséget? Hogyan tud benne fejlődni, és milyen hatással lesz rá a későbbiekben?

Az autisták szociális fejlődése

Az autizmussal élő gyermek problémájának lényege a szociális-kognitív és kommunikációs készségek fejlődésének zavara, amely a személyiség fejlődésének egészét áthatja (pervazív), és általában fogyatékos állapothoz vezet. Több helyen nyilvánulhat meg, például a társas kapcsolatokban, egyoldalú interakcióban és a többi.

Problémát okoznak a társas kapcsolatok, így egy osztályközösségen belül értelemszerűen hatalmas hátránnyal indulnak a beilleszkedés terén. Vagy akár előnnyel? Helyzet kérdése, mert ha nagyon befogadó, és törődő a közeg, akkor nagyon kellemesen, jól érezheti magát a gyermek. Mindez függ a társak otthoni empátikus neveltetésétől. Akkor számít szerintem hátránynak, ha a légkör kevésbé befogadó, és elvárják az új társuktól a közeledést így ebből a későbbiekben még kisebb-nagyobb atrocitások érhetik a személyt. Természetesen nekem is új, különleges élményt adott az interjú alannyal a találkozás, mert vannak szokásai, melyek eltérnek az átlagostól. Számomra nem volt zavaró, semmiféle negatív élményem nem származott belőle, inkább pozitív, mert rájöttem arra, hogy mindezt nagyon jól tudom kezelni.

Ez egy osztályközösségben persze sokkal másabb, mert mindenki más beállítottságú, így van, aki nehezen, és van, aki ezzel ellentétben könnyen kezeli, és jól érzi magát. Személyes tapasztalataim által tudom azt a következtetést levonni, hogy az a személy, aki autizmusban szenved, ugyanolyan cselekvő és érző ember, mint az, aki egészséges. Elmondható, hogy nagyobb beleérző képességgel rendelkeznek sok esetben a nem autista emberekkel szemben, annak ellenére, hogy más területeken esetleg elmaradottabbnak mondhatóak. Mit értek az elmaradottabb területek alatt? A társas kapcsolatok kialakítását, beilleszkedést.

Hogyan éli meg egy autista gyerek az osztályközösséget? Az interjú alanyom az általános iskolát integrált környezetben járta ki, és a beilleszkedése könnyebb volt, mert volt egy pedagógus, aki felkarolta, és segítette nem csak őt, hanem az osztályt is a befogadásra. Ismerte azokat

a módszereket, amelyekkel könnyebben társaságot talál. A középiskolában nehezebb sorsa volt. Itt már leginkább hormon vezérelte kamaszok vagyunk, akiknek nagyon fontos a külvilág. Ilyenkor mindenkinek nagyon számít, hogy ki mit gondol róla. Milyen élményekkel szembesülhet egy autista mennyire hat ki rá? Minden középiskolában megvan egy bizonyos központi személy, akinek a véleménye mindennél jobban számít. Ha kicsit is kitűnsz a tömegből, vagy másabb a viselkedésed akkor azonnal az iskolai zaklatások áldozata lehetsz. Persze egy autista máshogy éli meg, akinek beilleszkedési problémái vannak, és még van egykét „furcsa” szokása, így az iskolai zaklatások célkeresztjébe is kerülhet, máshogy viselkedik, és könnyebb szekálni. Viszont ha befogadó közeg van, ahol szeretik, nagyon jól érezheti magát, kellemesen töltheti mindennapjait. Ha megnézzük valamilyen szinten mindenkinek nehéz a középiskola, csak egyéni függő, hogy hol is jelenik meg ez a nehézség. De mint gimnazista, szerintem az összes ember életében fontos a barát-és barátnő téma. A fiúk próbálkoznak a lányoknál, a lányok ügködnek, hogy elérjék a kiszemeltet.

Vajon egy autista hogyan éli meg a párkeresést? Szerintem neki(k) is megvannak az igényeik, mint nekünk. Persze nehezebben mutatják ki. „*A Messengeren, így gimnazista lányokkal „csetelgettem” és akartam építeni a kapcsolataimat, kevesebb sikerrel. A szüleim is állandóan le akartak beszélni róla, hogy: „Hagyd őket, mert csak csalódást fognak okozni neked. Keress inkább egy hasonszőrűt..” Akkor morogtam magamba, hogy én többre lennék képes, de mindig le lettem oltva..*” (N. A. – Interjú részlet) Ők is ugyanolyan érző emberek, mint mi, csak másképp reagálnak egy-egy történésre. Úgy gondolom, az összes autista személynek vannak érzelmei, és ők is ugyanúgy képesek szeretni.

A beilleszkedés folyamata: a tanár és a diák szerepe

Szerintem mind a kettőnek ugyanannyi szerepe van a beilleszkedésben. Az interjú alany elmondása szerint, általános iskolában felkarolta egy tanár, és abban segítette, hogy ne tapossák el, de valamennyire be tudjon illeszkedni. Itt ebben a helyzetben a tanár szerepe hatalmas volt. A pedagógus nagyobb részben járult hozzá ahhoz, hogy sikeres legyen a szocializáció. De van olyan is, hogy az osztály próbálja befogadni a gyereket, és a diák is próbál beilleszkedni, viszont a tanár nem próbál - avagy nem is akar ebben segíteni. Ha jó környezetben épül fel az iskola, és az infrastruktúra magas a városban, avagy a településen, akkor könnyen megoldhatóak az iskola utáni csapatépítő programok, melyet a gyerekek egyénileg, pedagógus kezdeményezése nélkül, vagy akár annak hatására lehet kialakítani. Ha kimennek egy parkba, kellemes

szórakozás lehet a diákoknak, ahol játszva tanulhatnak, ismerhetik meg egymást, és a világot. Általában egy gyermeket otthon arra nevelnek, hogy legyenek nyitottak, és barátságosak. Saját példából tudom azt mondani, hogy minden kicsi – és nagy sok barátot szeretne, és ennek az érdekében mindent megtesz, így akár negatív dolgokkal is lehet sok barátunk, akár jó tettekkel is. Vannak olyan családok, akik a szélsőséges nézeteiket belenevelik a gyermekeikbe, így sokat változtatnak a gyermek személyiségén. Harmadik tényező a pedagógus személyisége. Ha az első kettő nem teljesül úgy, még a tanár személyisége nagyban tudja őket befolyásolni, és jó útra terelni. Ha az iskola egy kis faluban van, ahol nincs annyira gyermekbarát környezet, és még a diákok nevelése sem a legjobb, de a tanár próbálja őket összehozni, segíteni a barátkozást, és fejleszteni őket, akkor sok áldozatot hozván, de mégis sikerülhet összehozni egy jó közösséget. Ha viszont a pedagógus nem rendelkezik a legjobb képességekkel, és még a település sem a legjobb, de az osztály találkozni akar, közösséget építeni, akkor ez is menni fog. Ha a nevelő nagyon jól bánik velük, szeretettel, és folyamatosan pozitívan áll feléjük, akkor a későbbiekben az osztály fejlődése pozitív tendenciát mutat. Ez több év után észrevehető. Ehhez kapcsolódóan szeretném bemutatni a Pygmalion-effektust: a Pygmalion-effektus az önmagát beteljesítő jóslat jelenségkörébe tartozik, mely az elvárások valóságalkító hatását jelöli: a másik ember sokféle tényező által torzított megismerése alapján elvárások fogalmazódnak meg, amelyek a sugallt információknak megfelelően ténylegesen bekövetkező eseményekké, cselekvésekké válnak a partner viselkedésében.

Egy autista gyereknél, vagy akár felnőttél is észrevehető mindez. Mivel minden gyermek formálható, persze a kicsiket gyorsan, és intenzíven lehet, míg a nagyobbakat ugyanolyan intenzitással, de már nehezebben tudjuk átnevelni, változtatni. Szerintem erre van „gyógymód”. Az idő, és mellé nagyon sok türelem, megértés, és jó példa a gyerekek elé.

Vannak olyan személyek, akik a negatív kritikától, és hozzáállástól függetlenül hisznek magukban, és tudják, hogy többre képesek, mint amit tesznek, avagy elvárnak tőlük. Szerintem ez példaértékű, mert sokan egy kisebb kudarctól visszavonulnak, és nem állnak fel. Ők az igazi hétköznapi hősök, akik rengeteg pofon és csalódás, bántás után képesek felállni, és megmutatni a világnak, hogy ők erősek, és bírják, és képesek tovább harcolni az ismeretlenben.

Elsősorban a közösséget kell formálni, csoportmunkákkal, és közös programokkal. Egy osztálykirándulás nagyon jól össze tudja kovácsolni a csoportot, aminek viszont a későbbiekben van nagyon nagy jelentősége. A csoportmunkát, és a csoportot a tanár tudja befolyásolni, hogy ki kikkel végzi a munkát. A gyermekeket úgy lehet válogatni, hogy

pont azok, akik kevésbé vannak jó kapcsolatban, és mindenkinek a képessége szerint van kiosztva a feladat, megtalálhatják egymásban a jót, és kialakulhat a jobb viszony, és akár barátság. Közösségfejlesztő, egy kirándulás, vagy szalonnasütés. Könnyen megváltozhat egymásról alkotott véleményük. Rengeteg feladat van az ép gyerekekkel, de most nézzük, hogy milyen tevékenységek vannak, ha egy autista is van a társaságban: - először is, oda kell figyelni, hogy ne lépjen ki a komfort zónájából. Mindezekről úgy kell foglalkozást találni, hogy az autista személy is feltalálja magát, és pont az ő képességére, vagy tudására lenne szükség, amivel éppen fordíthatna a csapat helyzetén, ezzel ő is hasznosnak érezhetné magát, és a közösség is könnyebben elfogadja, és hasznosnak találnák azok is, akik eddig ellene voltak.

Iskolai egyenlőtlenségek kezelése pedagógiai helyzetekben

Először, amire a legtöbb ember gondol, ez az etnikai sajátosságokra épülő egyenlőtlenség. Az is annak számít, ha egy diáknak nincs lehetősége a nagyvárosba, gimnáziumba menni, mert a szüleinek nincs meg az anyagi háttér, ami kellene a bejáráshoz, és kollégiumhoz egyaránt, így kénytelen a gyermek a közelben lévő iskolába tanulni, ahol nem biztos, hogy azt a minőségű oktatást kapja, mint amilyet máshol. Az is annak számít, ha egy autista, vagy bármilyen fogyatékossgal rendelkező diák ép társai között, integrálva tanul. Mégis mennyire hat ki mindez a személyiség fejlődésére? Ha belegondolunk, nagyon is kihat. Ha az osztályunkban sok volt az olyan ember, aki szekált, vagy megvert, vagy bármit is tett, normális esetben sokat teszünk az ellen, hogy ne váljunk azokká, akik miatt régen féltünk, rosszat álmódtunk. Röviden megfogalmazva, erősebbek leszünk lelkileg. Van olyan eset, amikor mindez negatív irányba indul el, és nem tudunk ellene mit tenni, hajlamosak leszünk a lelki betegségekre, mint például a depresszióra, és egyéb betegségekre. Utólag nagyon sokan tanulunk a hibáinkból, mégis van, akinek az érzelmi világára jobban kihat, így sérültté válhat. Akinek az anyagi háttér okozott gondot, felnőttként biztosan mindent meg fog tenni, hogy a gyermekének ne adódjon hasonló helyzete, és mindent megtegyen, megadjon neki. Egy autistára is ugyanúgy hatnak ezek, mint ránk. Ők is ugyanúgy próbálnak ellene tenni, és megmutatni, hogy többre képesek, mint amire őket szeretnének terelni, mert nekik ez, vagy éppen az a jó. Szerintem a legtöbben ugyanúgy döntésképesek, csak van, akinek több idő kell, hogy átgondolja. Ha nekünk megvan a jogunk, hogy eldöntsük, hogy nekünk mi a jó, sokan miért nem adják meg nekik ugyanezt, mikor ugyanolyan emberek, mint mi? Akivel az interjú készíttettem, ő is érezte, hogy neki az az út, amit kitaláltak, nem volt jó, és tett érte, hogy jó legyen neki. Meglett az eredménye? Szerintem meg. Most ott tanul az egyetemen, és készül a vizsgáira. Tesz az álmaiért, hogy az legyen, ami szeretne.

Összegzés

Számomra nagyon meghatározó volt az esszé megírása, és az interjú elkészítése egy olyan személlyel, akit én mára a barátomnak vallok. A dolgozat elkészítése közben ráéreztem, hogy mégis miért volt szükség az osztálykirándulásokra, a programokra, és minden apró órai tevékenységre, és megtalálhattam a pozitív hatásait is, az óra elviccelődésén kívül is.

Próbálkoztam a személyes tapasztalataimra, és élményeimre építeni ezt az egész írást, amit úgy érzek sikerült, és ezzel sikerült valami maradandót alkotnom, amire egész életemben büszke lehetek.

Irodalomjegyzék

Vajda Zsuzsanna, Kósa Éva (2005): Neveléslélektan. Osiris Kiadó, Bp.
Új Pedagógiai Szemle folyóirat
Hoffman Judit (2006): A Szabadidő Pedagógiai és Gyógypedagógiai
Kérdései. Comenius, Pécs.

Internetes oldalak

<https://www.autista.hu/mi-az-autizmus/>
<http://www.kislexikon.hu/pygmalion-effektus.html>

Zenei szekció

GIBER TÍMEA

(Farkas Ferenc Zeneiskola, Dobó István Gimnázium, Eger)

és

IRINYI ZENEI TEHETSÉGMŰHELY

(Irinyi János Református Oktatási Központ, Kazincbarcika)

A Tudományról Diákoknak Kíváncsiságból – Tehetségútlevel a felsőoktatásba elnevezésű programba az idén kapcsolódhattak be először a zenei területen tehetséges középiskolások. Ez az első alkalom rögtön egy különlegességgel szolgált: két, műfajában nagyon eltérő előadás részesült megosztott első díjban: Giber Tímeának, az egri Farkas Ferenc Zeneiskola tanulójának zongora és ének produkciója, valamint a kazincbarcikai Irinyi János Református Oktatási Központ Zenei Tehetséggondozó Műhelyének akusztikus pop-rock feldolgozásokat felvonultató műsora. Tímea – főleg komolyzenei darabokat tartalmazó – előadásában bemutatta egyik saját, könnyűzenei szerzeményét, amely az irinyisek tetszését is elnyerte, így megállapodtak abban, hogy a dalt feldolgozzák saját stílusukban, és elérhetővé teszik az interneten.

A dal elkészült, és itt lehet meghallgatni:

http://irinyi-ref.hu/viewpage.php?page_id=44

